

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

***Ετήσια Έκθεση
Αξιολόγησης
Ακαδημαϊκού έτους
2010-2011***

**ΦΛΩΡΙΝΑ
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011**

1. Παρουσίαση του Τμήματος

1.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος (π.χ. στην πρωτεύουσα, σε μεγάλη πόλη, σε μικρή πόλη, συγκεντρωμένο, κατανεμημένο σε μια πόλη κλπ).

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης ανήκει στην Παιδαγωγική Σχολή του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τη Φλώρινα. Οι εγκαταστάσεις του Τμήματος βρίσκονται τρία χιλιόμετρα έξω από την πόλη της Φλώρινας, επί της εθνικής οδού Φλώρινας - Νίκης - Συνόρων. Η πόλη συνδέεται με την Παιδαγωγική Σχολή με ποδηλατόδρομο περίπου 2Km καθώς και με αστική συγκοινωνία.

1.2. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.

Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του;

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ. 544/1989, το άρθρο 5 του Π.Δ. 99/1993 και στα πλαίσια της αποστολής του Πανεπιστημίου (άρθρο 1 του Ν. 1268/1982) το Τμήμα έχει ως αποστολή:

- ✓ να καλλιεργεί και να προάγει τις Επιστήμες της Αγωγής με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα,
- ✓ να παρέχει στους/στις πτυχιούχους την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη,
- ✓ να συμβάλλει στην εξύψωση του επιπέδου της εκπαίδευσης και στην κάλυψη των αναγκών σε ζητήματα Παιδαγωγικής,
- ✓ να συμβάλλει στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών, εν γένει προβλημάτων,
- ✓ να συμβάλλει στην αντιμετώπιση της ανάγκης για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση του λαού,
- ✓ να χορηγεί πτυχίο, το οποίο παρέχει στους/στις κατόχους τη δυνατότητα να διορίζονται ως εκπαιδευτικοί λειτουργοί σε σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Με βάση τις αρχές του Προγράμματος Σπουδών, προκειμένου ο/η φοιτητής/τρια να γίνει δάσκαλος/α επιστήμονας-ερευνητής και επαγγελματίας θα πρέπει:

- ✓ να είναι ικανός/ή να αντιμετωπίζει κριτικά, με υπευθυνότητα και αποτελεσματικότητα, το παιδαγωγικό και διδακτικό έργο του/της και την εκπαίδευση γενικά, να παρακολουθεί τις εξελίξεις των Επιστημών της Αγωγής, αλλά και να προβαίνει ο/η ίδιος/α σε αυτοτελή έρευνα με σκοπό την παραγωγή νέας παιδαγωγικής και διδακτικής γνώσης (δάσκαλος επιστήμονας και ερευνητής),
- ✓ να έχει κατανοήσει βασικές έννοιες και θεωρίες των Επιστημών της Αγωγής και να έχει εξοικειωθεί με τη μεθοδολογία τους (παιδαγωγική κατάρτιση),
- ✓ να έχει αποκτήσει τις απαραίτητες θεωρητικές γνώσεις από τις επιστήμες από τις οποίες προέρχονται τα μορφωτικά αγαθά που περιλαμβάνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου, αλλά και να έχει εισαχθεί στη μεθοδολογία των επιστημών αυτών (κατάρτιση στις ειδικές επιστήμες),
- ✓ να έχει αποκτήσει γνώσεις Διδακτικής των μαθημάτων που διδάσκονται στο Δημοτικό σχολείο (διδακτική κατάρτιση),
- ✓ να έχει αναπτύξει παιδαγωγικές και διδακτικές ικανότητες και δεξιότητες κατά τη διάρκεια των σπουδών του (πρακτική κατάρτιση).

2. Προγράμματα Σπουδών

2.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

3.1.1. Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Εισαγωγικά:

Η διαμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, δηλαδή η επιλογή των γνωστικών αντικειμένων, ο καθορισμός της αναλογίας των διαφόρων κατηγοριών των μαθημάτων και του περιεχομένου τους, καθώς επίσης και η θέση της Πρακτικής Άσκησης βασίστηκαν στις παρακάτω αρχές ώστε το Πρόγραμμα να ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος αλλά και στις απαιτήσεις της κοινωνίας για δασκάλους επαγγελματίες, επιστήμονες και ερευνητές. Ειδικότερα, ο στόχος για δασκάλους επαγγελματίες οι οποίοι θα είναι ικανοί να εκπληρώνουν με υπευθυνότητα και αποτελεσματικότητα το παιδαγωγικό και διδακτικό έργο που τους ανατίθεται επιτυγχάνεται μέσα από τη θεωρητική - επιστημονική και πρακτική κατάρτιση των φοιτητών. Η θεωρητική – επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών στοχεύει στο να τους καταστήσει ικανούς να αντιμετωπίζουν κριτικά το παιδαγωγικό και διδακτικό τους έργο και να είναι σε θέση να παρακολουθούν τις εξελίξεις των Επιστημών της Αγωγής. Για τον σκοπό αυτόν μια σειρά μαθημάτων που αντιστοιχούν περίπου στο 30% του συνολικού φόρτου εργασίας των φοιτητών (77/240 ECTS) στοχεύουν στη Βασική Παιδαγωγική Κατάρτιση των φοιτητών, ενώ το 40% απαρτίζεται από μια σειρά μαθημάτων που στοχεύουν την κατάρτισή τους σε γνωστικά αντικείμενα που σχετίζονται με τα περιεχόμενα των μαθημάτων που διδάσκονται στο Δημοτικό Σχολείο (98/240 ECTS) και στη Διδακτική τους. Από αυτά τα μισά αφορούν στα Μαθήματα Ανθρωπιστικών Επιστημών (49/240 ECTS) και τα άλλα μισά σε Μαθήματα Θετικών Επιστημών και στη Διδακτική τους (49/240 ECTS). Η ανάπτυξη των διδακτικών ικανοτήτων στην πράξη επιδιώκεται με μια σειρά Μαθημάτων που στοχεύουν στη θεωρητική και Πρακτική Διδακτική κατάρτιση των φοιτητών που αρχίζει από πολύ νωρίς (3^ο Εξάμηνο Σπουδών) με την παρακολούθηση διδασκαλιών στα συνεργαζόμενα Σχολεία και καταλήγει στην ανάληψη παιδαγωγικού - διδακτικού έργου με θεωρητική προετοιμασία και ανατροφοδότηση επί δύο εβδομάδες συνολικά σε ολιγοθέσια (μία εβδομάδα) και πολυθέσια (μία εβδομάδα) σχολεία. Η πρακτική εφαρμογή των θεωρητικών γνώσεων που έχουν αποκομίσει οι φοιτητές αντιστοιχεί περίπου στο 17% του συνολικού φόρτου των σπουδών τους (41/240 ECTS). Τη δυναμική σχέση μεταξύ θεωρίας και πράξης, πανεπιστημίου και σχολείου, σπουδών και επαγγέλματος που απηχεί η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών, αποτελεί διεθνώς αναπόσπαστο και σημαντικό τμήμα της παιδαγωγικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών. Παράλληλα δε, συμβάλλει και στην τεκμηρίωση, προαγωγή και διεύρυνση της θεωρητικής τους γνώσης, καθώς αυτή αποκτά νόημα και περιεχόμενο δοκιμαζόμενη στην πράξη. Με τον τρόπο αυτόν οι φοιτητές καθίστανται ικανοί να αναλάβουν στη συνέχεια αυτόνομο διδακτικό έργο.

Τέλος, η επιδίωξη του προγράμματος για προετοιμασία των φοιτητών για επιστημονική κατάρτιση ώστε οι ίδιοι να είναι σε θέση όχι μόνο να παρακολουθούν τις εξελίξεις των Επιστημών της Αγωγής αλλά και να είναι σε θέση οι ίδιοι να προβαίνουν σε παραγωγή νέας παιδαγωγικής και διδακτικής γνώσης οι φοιτητές καταρτίζονται στις μεθόδους εκπαιδευτικής έρευνας και της στατιστικής ανάλυσης. Η διάρθρωση του προγράμματος Σπουδών θεωρείται ότι ανταποκρίνεται επαρκώς στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας για την κατάρτιση του εκπαιδευτικού.

3.1.2. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Το πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του ΠΤΔΕ δεν προβλέπει κατευθύνσεις ή ειδικεύσεις. Ωστόσο, προβλέπεται με τη λήψη του πτυχίου χορήγηση «Βεβαίωσης Εμβάθυνσης» στους φοιτητές. Συγκεκριμένα η Βεβαίωση Εμβάθυνσης χορηγείται στους φοιτητές οι οποίοι παρακολούθησαν επιτυχώς το ή τα Κατ' επιλογήν μαθήματα που προσφέρει κάποιο μέλος ΔΕΠ (είτε ως Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά είτε ως Ελεύθερη Επιλογή) και επιπρόσθετα εκπόνησε επιτυχώς Πτυχιακή Εργασία στον ίδιο καθηγητή. Η Βεβαίωση αναγράφει ότι ο εν λόγω φοιτητής έχει εμβαθύνει στο γνωστικό αντικείμενο όπως αυτό αναγράφεται στο ΦΕΚ διορισμού του καθηγητή και υπογράφεται από τον καθηγητή και τον πρόεδρο του Τμήματος.

Στο πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του ΠΤΔΕ προβλέπεται η ανάληψη έξι (6)

μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να επιλεγούν είτε από τον κατάλογο των Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικών Μαθημάτων είτε από άλλα Τμήματα του πανεπιστημίου, ή άλλων πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Επίσης, οι φοιτητές θα μπορούσαν να αναλάβουν Πτυχιακή Εργασία η οποία αντιστοιχεί με φόρτο εργασίας τριών (3) μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής. Οι περισσότεροι φοιτητές επιλέγουν μαθήματα από τον κατάλογο των Κατ' επιλογήν μαθημάτων του τμήματος. Από άλλα Πανεπιστήμια επιλέγουν κυρίως οι φοιτητές που έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα Erasmus. Τέλος, ο αριθμός των φοιτητών που επιλέγουν (ερευνητική κυρίως) Πτυχιακή Εργασία ολοένα και αυξάνεται.

Ειδικότερα, το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών προβλέπει συνολικά δεκαοκτώ πιστωτικές μονάδες ($6 \times 3 = 18 \text{ ΠΜ}$) ή είκοσι τέσσερις μονάδες ECTS ($6 \times 4 = 24 \text{ ECTS}$) για μαθήματα *Ελεύθερης Επιλογής*. Ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα να συμπληρώσει το πρόγραμμά του με μαθήματα τα οποία ανταποκρίνονται στα προσωπικά του ενδιαφέροντα πέρα από τις δεσμεύσεις που απορρέουν από τις δύο προηγούμενες κατηγορίες μαθημάτων (Υποχρεωτικά και Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά, συμπεριλαμβανομένων και των μαθημάτων της Β' φάσης και της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης). Τα μαθήματα αυτά μπορεί να τα επιλέξει από τα προσφερόμενα Κατ' Επιλογήν μαθήματα του Τμήματος, ή από μαθήματα άλλου Τμήματος του Πανεπιστημίου ή ακόμη και άλλων ΑΕΙ της ημεδαπής και του εξωτερικού. Καθένα από τα μαθήματα αυτά δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να έχει φόρτο εργασίας μικρότερο από 4 μονάδες ECTS, προκειμένου να πιστωθεί με 3 ΠΜ από το σύνολο των 171 μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου. Επίσης, παρόλο τον αυξανόμενο αριθμό φοιτητών που επιλέγουν να παρακολουθήσουν μαθήματα στην αλλοδαπή μέσω των προγραμμάτων ERASMUS λίγοι είναι οι φοιτητές που συμπληρώνουν τον αριθμό των μονάδων τους για λήψη πτυχίου με μαθήματα από προγράμματα πανεπιστημίων του εξωτερικού. Στο σημείο αυτό υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης.

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι θέση μαθήματος Ελεύθερης Επιλογής επέχει και η Πτυχιακή εργασία, την οποία ο/η φοιτητής/τρια έχει τη δυνατότητα να εκπονήσει υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Το θέμα της πτυχιακής εργασίας ανακοινώνεται κατά το 6^ο ή στις αρχές του 7^{ου} εξαμήνου από τον υπεύθυνο διδάσκοντα στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποφασίζει σχετικά και ορίζει δεύτερο βαθμολογητή. Η πτυχιακή εργασία πιστώνεται με εννέα πιστωτικές μονάδες (9 ΠΜ) ή δώδεκα (12) μονάδες ECTS, οι οποίες συνυπολογίζονται στα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής. Ολοένα και περισσότεροι φοιτητές επιλέγουν την εκπόνηση ερευνητικής πτυχιακής εργασίας. Τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής και η Πτυχιακή εργασία δεν μπορούν να ξεπερνούν συνολικά τις δεκαοκτώ πιστωτικές μονάδες (18 ΠΜ) ή τις είκοσι τέσσερις μονάδες ECTS (24 ECTS).

- Ποιό είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Τα μαθήματα διακρίνονται με κριτήριο τη *δεσμευτικότητα* τους σε: Υποχρεωτικά (Υ), Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά (ΥΕ) και Ελεύθερης Επιλογής (Ε). Με βάση το φόρτο εργασίας που συνεπάγεται για τους/τις φοιτητές/τριες, η κατανομή των μαθημάτων ανάλογα με τον *τύπο* τους στο Πρόγραμμα Σπουδών κατανέμεται ως εξής: Υποχρεωτικά μαθήματα 75% και δυνατότητα επιλογής από Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά ή Ελεύθερης Επιλογής από το Τμήμα ή άλλα προγράμματα σπουδών ημεδαπής ή αλλοδαπής κατά 25%.

- Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Τα *Υποχρεωτικά μαθήματα* είναι κατά κύριο λόγο αυτοτελή και δεν προαπαιτούν άλλα μαθήματα. Εξαίρεση αποτελούν οι Διδακτικές των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου (Β' φάση Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης - ΔιΜεΠΑ), οι οποίες προαπαιτούν τα αντίστοιχα Υποχρεωτικά μαθήματα της κατηγορίας των Ειδικών Επιστημών. Τα μαθήματα αυτά προσφέρονται στα δύο πρώτα έτη, καθώς οι Διδακτικές των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου αρχίζουν στο τέταρτο εξάμηνο. Το 30% περίπου των Υποχρεωτικών μαθημάτων αφορά στις Επιστήμες της Αγωγής. Τα υπόλοιπα μαθήματα επιμερίζονται ισόποσα στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες και τη Διδακτική τους (20%) και στις Θετικές Επιστήμες και τη Διδακτική τους (20%). Η διδασκαλία των μαθημάτων αυτών γίνεται κυρίως με μορφή διαλέξεων, οι οποίες υποστηρίζονται από παρουσιάσεις των διδασκόντων με τη χρήση των NT (power point). Ορισμένα από αυτά, όπως π.χ. η Φυσική, η

Φυσική Αγωγή, η Εικαστική και Καλλιτεχνική Αγωγή, καθώς και η Διδακτική της Μουσικής συνδυάζονται με ασκήσεις (εργαστηριακές, φροντιστηριακές, πρακτικές). Τα περισσότερα Υποχρεωτικά μαθήματα προσφέρονται - σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών - κυρίως στα πρώτα τέσσερα εξάμηνα· ο αριθμός τους ελαττώνεται βαθμιαία στα επόμενα τέσσερα. Οι Διδακτικές των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου (Α' & Β' φάση Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης – ΔιΜεΠΑ καθώς και η ανάληψη διδακτικού και παιδαγωγικού έργου στα σχολεία στο 8^ο εξάμηνο σπουδών) αποτελούν το 17% του συνολικού φόρτου των φοιτητών και είναι υποχρεωτική για όλους τους φοιτητές. Δύο (2) από τα μαθήματα της Β' φάσης μπορούν να επιλεγούν από έναν κατάλογο πέντε (5) μαθημάτων.

Τα Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά (ΥΕ) μαθήματα αποβλέπουν στην εμβάθυνση σε επιμέρους θέματα και προβλήματα της επιστήμης αναφοράς τους και παράλληλα στη μύηση και εξοικείωση του φοιτητή με την ερευνητική διαδικασία. Για το λόγο αυτό έχουν κυρίως σεμιναριακή ή εργαστηριακή μορφή. Έτσι, οι φοιτητές αναλαμβάνουν να εκπονήσουν γραπτές εργασίες και εισηγήσεις ή μικρές επιμέρους έρευνες, ατομικές ή συλλογικές, οι οποίες γίνονται είτε αυτοτελώς είτε στα πλαίσια των ερευνητικών δραστηριοτήτων των διδασκόντων. Σύμφωνα με τον Οδηγό Σπουδών κάθε Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό μάθημα μπορεί να επιλεγεί από 20 φοιτητές κατ' ανώτατο όριο, ενώ ο αριθμός αυτός μπορεί να αυξηθεί, εφόσον το μάθημα επιλεγεί ως μάθημα Ελεύθερης Επιλογής από φοιτητές του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων. Ωστόσο, ο μικρός αριθμός προσφερομένων Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικών μαθημάτων λόγω έλλειψης πιστώσεων για να καλυφθούν με διδάσκοντες του ΠΔ407/80 οδήγησε στην αύξηση του αριθμού των φοιτητών που παρακολουθούν αυτά τα μαθήματα έως και 3 φορές.

Η δυνατότητα για συμμετοχή σε Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά μαθήματα δίνεται για πρώτη φορά στο 4^ο εξάμηνο και στα επόμενα εξάμηνα αυξάνεται βαθμιαία. Αρκετά από τα μαθήματα αυτά προαπαιτούν την επιτυχή εξέταση σε αντίστοιχα Υποχρεωτικά μαθήματα. Σε περίπτωση αποτυχίας στις εξετάσεις ενός Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικού μαθήματος, ο φοιτητής που το είχε επιλέξει υποχρεούται να το παρακολουθήσει ξανά σε επόμενο έτος ή εξάμηνο, εφόσον προσφέρεται. Μόνο στην περίπτωση που δεν προσφέρεται το μάθημα αυτό, είναι δυνατό να αντικατασταθεί από άλλο Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό μάθημα της ίδιας ομάδας μαθημάτων.

- Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Όλα τα μαθήματα πέραν της θεωρητικής διδασκαλίας προβλέπουν και ένα μέρος του φόρτου τους να απαιτεί άσκηση, εργαστήρια ή ερευνητικές εργασίες. Ο φόρτος αυτός ποικίλλει ανάλογα με τη φύση του μαθήματος. Έτσι, για παράδειγμα, κάποια μαθήματα (τα πλέον θεωρητικά) προβλέπουν περίπου το 1/3 του συνολικού φόρτου σε άσκηση ή συγγραφή ερευνητικής εργασίας. Κάποια άλλα μαθήματα προβλέπουν εργαστήρια (πχ., εικαστικά, φυσικής, ηλεκτρονικών υπολογιστών) τα οποία αντιστοιχούν σε φόρτο εργασίας περισσότερο στα εργαστήρια που φτάνει μέχρι και το 50% του συνολικού τους φόρτου. Τέλος, τα μαθήματα που σχετίζονται με την πρακτική άσκηση προβλέπουν τα 2/3 του συνολικού φόρτου να αντιστοιχεί σε άσκηση στα σχολεία. Συνολικά, ο φόρτος εργασίας που αντιστοιχεί σε ασκήσεις, εργαστήρια και δραστηριότητες πέραν της θεωρητικής διδασκαλίας είναι λιγότερος του 1/3 του συνολικού φόρτου των φοιτητών (70-80 / 240 ECTS).

- Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Παρατηρείται επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης;

Λόγω έλλειψης Τομέων στο τμήμα, η ύλη των μαθημάτων συντονίζεται από τους διδάσκοντες οι οποίοι προσφέρουν μαθήματα τα οποία είναι συναφή και θα μπορούσαν να έχουν επικαλύψεις. Τα κενά ύλης που εντοπίζονται λόγω της προόδου της επιστήμης ενσωματώνονται στα αντίστοιχα μαθήματα όπου και όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο από τους διδάσκοντες.

- Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Η επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων πραγματοποιείται κάθε χρόνο από τους διδάσκοντες και η αναπροσαρμογή σε επίπεδο στόχων όταν αλλάζει το πρόγραμμα σπουδών έπεται από την αξιολόγησή του και τον επαναπροσδιορισμό των στόχων του προγράμματος.

- Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι; Ποιό είναι το ποσοστό των μαθημάτων που εντάσσονται στο σύστημα;

Ένας ικανός αριθμός μαθημάτων έχει ορίσει προαπαιτούμενα μαθήματα. Το προαπαιτούμενο κάθε μαθήματος περιγράφεται στο Πρόγραμμα Σπουδών στην αναλυτική περιγραφή των στόχων και των περιεχομένων του κάθε μαθήματος. Προαπαιτούμενα μαθήματα απαιτούνται κυρίως στα μαθήματα της διδακτικής της Β και Γ Φάσης και αφορούν σε μαθήματα περιεχομένου πριν την διδασκαλία. Επίσης, για την παρακολούθηση της κάθε φάσης της ΔΙΜΕΠΑ απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση της προηγούμενης Φάσης. Τέλος, κάποια μαθήματα εμβάθυνσης από τα Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά απαιτούν την επιτυχή παρακολούθηση του Υποχρεωτικού μαθήματος που σχετίζεται με αυτό. Αδυναμία, παρατηρήθηκε στη συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα της Β' Φάσης της Διδακτικής της Μουσικής όπου οι φοιτητές του Δ' εξαμήνου θα πρέπει να παρακολουθήσουν ταυτόχρονα το μάθημα της Β' Φάσης και το προαπαιτούμενό του. Η ποσοστιαία αναλογία των μαθημάτων που προβλέπουν προαπαιτούμενο μάθημα δεν μπορεί να εκτιμηθεί λόγω του ότι πολλά από τα μαθήματα που προβλέπουν προαπαιτούμενο μάθημα είναι από την κατηγορία των Κατ' Επιλογήν υποχρεωτικών και είναι πιθανόν να μην επιλεγούν από τους φοιτητές και να επιλεγούν στη θέση τους κάποια άλλα χωρίς προαπαιτούμενο.

- Πόσα μαθήματα προσφέρονται από άλλα και πόσα σε άλλα προγράμματα σπουδών; Ποιά είναι αυτά;

Τέσσερα Υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών προσφέρονται από διδάσκοντες του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης στο Τμήμα Νηπιαγωγών. Πρόκειται για τα μαθήματα: «Εικαστικά εργαστήρια», «Εκπαιδευτική αξιολόγηση», «Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης» και «Διδακτική των Εικαστικών». Επιπλέον, τα Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα προσφέρονται εν δυνάμει σε φοιτητές άλλων προγραμμάτων σπουδών είτε της Φλώρινας είτε και άλλων Τμημάτων. Φοιτητές του Τμήματος Εικαστικών και Βαλκανικών Σπουδών ενίοτε εγγράφονται σε μαθήματα του προγράμματός μας.

- Ποιές ξένες γλώσσες διδάσκονται στο Τμήμα; Είναι υποχρεωτικά τα σχετικά μαθήματα;

Το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών του ΠΤΔΕ προβλέπει τη διδασκαλία τριών (αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά) σε δύο (2) εξάμηνα την κάθε μία. Η φοίτησή τους είναι υποχρεωτική και οι φοιτητές θα πρέπει να περάσουν επιτυχώς τα δύο αυτά εξάμηνα σε μία γλώσσα. Τα μαθήματα αυτά δεν προσμετρώνται στον συνολικό φόρτο του προγράμματος σπουδών και ο βαθμός τους δεν συνυπολογίζεται στον τελικό μέσο όρο της βαθμολογίας. Ωστόσο, λόγω έλλειψης προσωπικού, η μόνη ξένη γλώσσα που διδάσκεται στο Τμήμα είναι η αγγλική. Τα δύο εξαμηνιαία μαθήματα προσφέρονται από αποσπασμένη εκπαιδευτικό στο Τμήμα. Η κατάσταση με τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών είναι δυσχερής, καθώς δεν υπάρχει μέλος ΕΕΔΙΠ που να καλύπτει το συγκεκριμένο αντικείμενο και τα τελευταία χρόνια η διάθεση αποσπασμένου εκπαιδευτικού από την Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ολοένα και δυσκολεύει.

Τέλος θα πρέπει να επισημανθεί ότι αρνητικό στοιχείο στη λειτουργικότητα του Προγράμματος Σπουδών είναι ο προοδευτικά αυξανόμενος αριθμός των φοιτητών που εισάγονται κάθε χρόνο στο Τμήμα σε σχέση με την περιορισμένη κτηριακή υποδομή. Αποτέλεσμα είναι να αυξάνεται η αναλογία φοιτητών – διδασκόντων και να μειώνεται η δυναμική της αλληλεπίδρασης μεταξύ τους, με κίνδυνο να υποβαθμιστεί η ποιότητα διδασκαλίας (θεωρητικής και εργαστηριακής) των μαθημάτων του Προγράμματος.

3.1.3 Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- Εφαρμόζονται, και σε ποιά έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι

αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοί συγκεκριμένα;

Το εξεταστικό σύστημα στηρίζεται κυρίως στις προφορικές ή γραπτές εξετάσεις στο τέλος των εξαμήνων. Περιλαμβάνει όμως και ένα πλήθος άλλων μεθόδων αξιολόγησης, όπως διεξαγωγή ερευνών, σύνταξη εργασιών (ερευνητικών ή βιβλιογραφικής ανασκόπησης), προόδους κατά τη διάρκεια των εξαμήνων, παρουσίαση εργασιών. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών στις τρεις φάσεις της Δι.Με.Π.Α. (Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης), στις οποίες η συμμετοχή τους είναι υποχρεωτική, λαμβάνονται υπόψη ποικίλες παράμετροι, όπως: παρακολούθηση των διαλέξεων, συνεπής παρουσία στα σχολεία, συμπλήρωση φύλλων παρατήρησης, ενεργοποίηση στις ομάδες εργασίας, συνεργασία με τους μέντορες (αποσπασμένους εκπαιδευτικούς), παρουσίαση διδασκαλιών επί χάρτου και «διά ζώσης», σύνταξη υπομνήματος, αυτοαξιολόγηση (ως προς την επάρκεια γνώσης του αντικειμένου, το βαθμό επίτευξης των διδακτικών στόχων, την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας, την ποιότητα επικοινωνίας – αλληλεπίδρασης με τους μαθητές, την παιδαγωγική αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων συμπεριφοράς, τον έλεγχο του χρόνου κ.λπ.).

- Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Κάθε μάθημα στην περιγραφή των στόχων και των περιεχομένων του αναφέρει ρητώς τον τρόπο αξιολόγησής του με βάση τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Οι διδάσκοντες στην αρχή κάθε εξαμήνου δίνουν επιπρόσθετες πληροφορίες για τον τρόπο αξιολόγησης του μαθήματος και το ποσοστό συνεκτίμησης των εργασιών, των εργαστηρίων, και των τελικών εξετάσεων. Επιπρόσθετα, οι φοιτητές εξετάζονται σε κοινά θέματα και οι διδάσκοντες όταν δίνουν τα θέματα των εξετάσεων δηλώνουν με πόσες μονάδες βαθμολογείται το κάθε ερώτημα ώστε οι φοιτητές να μπορούν να εκτιμήσουν τον αναμενόμενο βαθμό τους και να τον συγκρίνουν με τον βαθμό του διδάσκοντα. Επίσης, προβλέπεται η διαδικασία οι φοιτητές να ζητήσουν να δουν το γραπτό τους και τον τρόπο που βαθμολογήθηκαν.

- Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποιά είναι αυτή;

Οι φοιτητές αξιολογούν τη διαδικασία των εξετάσεων στο ερωτηματολόγιο που τους χορηγείται κατά την αξιολόγηση του κάθε μαθήματος.

- Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας;

Οι διδάσκοντες επιλέγουν τους φοιτητές που θα αναθέσουν πτυχιακή εργασία έπειτα από εκδήλωση ενδιαφέροντος και ανακοίνωση των κριτηρίων με βάση την οποία θα γίνει η επιλογή. Οι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται σχετικά με την απόφαση και την αξιολόγησή τους. Η διασφάλιση της εξέτασης της εργασίας γίνεται με τη βαθμολόγησή του από δεύτερο βαθμολογητή ο οποίος ορίζεται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος και ο οποίος θα πρέπει να είναι ο περισσότερο σχετικός με το θέμα που ανατίθεται στον φοιτητή.

- Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες;

Το τμήμα δεν έχει ορίσει συγκεκριμένες προδιαγραφές όσον αφορά στον τρόπο συγγραφής της πτυχιακής εργασίας. Ωστόσο, οι φοιτητές διδάσκονται Υποχρεωτικό μάθημα Μεθοδολογίας της Εκπαιδευτικής Έρευνας στο οποίο εντάσσεται ο τρόπος συγγραφής μιας ποιοτικής εργασίας και των ποιοτικών χαρακτηριστικών που θα πρέπει να διαθέτει ως προς τη δομή, τα ethics, τον τρόπο παρουσίασης των αναφορών κλπ. Κατά την περίοδο συγγραφής της πτυχιακής εργασίας απαιτείται συνεργασία σε τακτά χρονικά διαστήματα με την επόπτρια/τον επόπτη. Η εργασία ολοκληρώνεται και παραδίδεται τουλάχιστον 15 μέρες πριν από την έναρξη της εξεταστικής περιόδου κατά την οποία οι φοιτήτριες/φοιτητές

προγραμματίζουν να λάβουν το πτυχίο τους. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ανατεθεί ή να κατατεθεί πτυχιακή εργασία πέρα από αυτά τα χρονικά όρια. Κάθε μέλος ΔΕΠ δεν μπορεί να αναλάβει περισσότερες από πέντε πτυχιακές εργασίες. Η πτυχιακή εργασία παραδίνεται δακτυλογραφημένη σε τρία αντίτυπα, ένα από τα οποία καθώς και σε ηλεκτρονική μορφή κατατίθεται στη Βιβλιοθήκη της Σχολής προκειμένου να είναι διαθέσιμη και ηλεκτρονικά για να αναρτηθεί στο διαδίκτυο όταν υπάρξει η σχετική υποδομή στη Βιβλιοθήκη. Με βάση τα παραπάνω, η διαφάνεια ως προς την ανάθεση της πτυχιακής επιδιώκεται μέσα από τις διαδικασίες της Γενικής Συνέλευσης, ενώ ως προς την εξέταση και την αξιολόγησή της επιδιώκεται μέσω της συνύπαρξης δύο βαθμολογητών και της δημοσιοποίησης της πτυχιακής εργασίας.

3.1.4 Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

- Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Στο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών δεν συμμετέχουν διδάσκοντες από το εξωτερικό οι οποίοι να αναλαμβάνουν να διδάξουν κάποιο μάθημα ολόκληρο το εξάμηνο ή το έτος. Ωστόσο, διδάσκοντες άλλων πανεπιστημίων που επισκέπτονται το Τμήμα στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS αναλαμβάνουν μέρος των μαθημάτων κατά την εβδομαδιαία παραμονή τους στο Τμήμα.

- Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Τα τελευταία χρόνια δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών. Ένας αριθμός, ωστόσο, φοιτητών προέρχεται από την ομογένεια και εισάγονται μέσα από τις σχετικές εξετάσεις του Υπουργείου. Επισημαίνεται ότι στη βάση συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου φοιτητές που προέρχονται από την Κύπρο φοιτούν στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος κάθε χρόνο σε αριθμούς που προσδιορίζονται εξαρχής. Παρά ταύτα κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 στο Τμήμα φοίτησε φοιτήτρια (κατά το χειμερινό εξάμηνο) από το Μόναχο στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus.

- Πόσα και ποιά μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Το τμήμα προσφέρει μια σειρά εννέα μαθημάτων σε ξένη γλώσσα για τους φοιτητές που τυχόν επισκεφθούν τον Τμήμα στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS. Τα μαθήματα που προσφέρονται είναι : Current Trends in Curriculum Studies, Developmental Psychology, Alternative Models of Teaching, Educational Policy, Management and Administration in Education, Comparative Education, Pedagogical Leisure Studies, Parent and Pupil Counseling, Mathematics, Statistics Process Using Computers, Science Education, Environmental Education, New Technologies in Education, Greek Children's Literature and Literature of Young People, Second Foreign Language Teaching to Young Learners, Museum Education, The Olympics Games before the Abolition.

- Σε πόσα (και ποιά) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει το Τμήμα;

Στο επίπεδο των προπτυχιακών σπουδών το Τμήμα συμμετέχει στο πρόγραμμα ERASMUS. Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος ERASMUS για την ανταλλαγή φοιτητών/ριών και διδακτικού προσωπικού, το Τμήμα μας συνεργάζεται με τα εξής Α.Ε.Ι. του εξωτερικού: Ludwig-Maximilians-University of Munich (www.uni-muenchen.de), Institut Universitaire de Formation des Maîtres d'Orleans-Tours (www.orleans-tours.iufm.fr), University of Cyprus (www.ucy.ac.cy), Instituto Polytechnico de Castelo Branco (www.ipcb.pt), University of Turku (www.utu.fi), University of East Anglia (www1.uea.ac.uk), Oslo University College (<http://home.hio.no/~gih>), The Linnaeus University (<http://lnu.se/?l=en>), University of Salzburg (<http://www.uni-salzburg.at>). Για την αντιμετώπιση των αναγκών που προκύπτουν από αυτές τις συνεργασίες, το Πρόγραμμα Σπουδών σε όλες τις ανά έτος αναθεωρημένες εκδόσεις του μεταφράζεται και στην Αγγλική.

- Υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού; Ποιές;

Με πρωτοβουλία της Κοσμητείας της Σχολής έχουν αρχίσει επαφές με τις Παιδαγωγικές Σχολές πανεπιστημίων όμορων χωρών (FYROM, Albania) προκειμένου να αναπτυχθούν κοινές δράσεις και προγράμματα σπουδών.

- Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών; Ποιές;

Νοέμβριος 2010 : World Robotics Olympiad 2010 Manila Philippines,
Διάκριση: τιμητική επιστολή προέδρου οργανωτικής επιτροπής

- Εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS);

Το πρόγραμμα σπουδών είναι εναρμονισμένο με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μονάδων Κατοχύρωσης Μαθημάτων (E.C.T.S.) από το 2004. Το πρόγραμμα συνίσταται σε 8 εξάμηνα των 30 ECTS (240 ECTS συνολικά).

- Υπάρχουν και διανέμονται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του συστήματος ECTS;

Ενημερωτικό υλικό για τα ECTS υπάρχει στον έντυπο Οδηγό Σπουδών που διανέμεται κατά την εγγραφή των φοιτητών στο 1^ο Εξάμηνο. Επίσης, υπάρχει στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Τέλος, κατά την ενημέρωση των πρωτοετών (Οκτώβριος κάθε έτους) γίνεται εκτενής ενημέρωση των πρωτοετών για το σύστημα του φόρτου εργασίας και των ECTS.

Τέλος, μια άλλη διεθνής διάσταση του Προγράμματος είναι η διοργάνωση διεθνών συμποσίων και συνεδρίων από το ΠΤΔΕ, καθώς και η συμμετοχή του Τμήματος σε Ευρωπαϊκά Εκπαιδευτικά Προγράμματα, με στόχο τη διεύρυνση του ακαδημαϊκού διαλόγου και το άνοιγμα της επιστημονικής έρευνας πέρα από το επίπεδο της τοπικής ακαδημαϊκής κοινότητας. Ιστορικές και γεωγραφικές συγκυρίες, άλλωστε, επιβάλλουν ώστε το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας να γίνει ευρέως γνωστό στην ακαδημαϊκή κοινότητα της Ευρώπης και των Βαλκανίων και να συνεργαστεί για την προώθηση της γνώσης σε κάθε επίπεδο (επιστημονικό-θεωρητικό, παιδαγωγικό, ερευνητικό).

3.1.5 Πώς κρίνετε την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

- Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας σύμφωνα με το άρθρο 2 του Προεδρικού Διατάγματος ίδρυσής του (Π.Δ. 544/10.10.1989) και στα πλαίσια του άρθρου 1 «για τη δομή και τη λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Ν. 1268/82, άρθρο 1, παράγραφος 2) έχει ως αποστολή ανάμεσα στα άλλα: «να παρέχει στους πτυχιούχους του την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη».

Ο φοιτητής του Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, όπως και κάθε άλλου Π.Τ.Δ.Ε. (Π.Δ. 320/83), θα πρέπει κατά τη διάρκεια των σπουδών του εκτός από τη θεωρητική κατάρτιση να αποκτήσει και εκείνες τις πρακτικές γνώσεις και να αναπτύξει εκείνες τις πρακτικές ικανότητες και δεξιότητες, οι οποίες θα τον καθιστούν ικανό να ανταποκρίνεται με επιτυχία στις απαιτήσεις του παιδαγωγικού και διδακτικού έργου ως εκπαιδευτικός/δάσκαλος.

Η πρακτική κατάρτιση παρέχεται στο φοιτητή κυρίως με την πρακτική άσκηση στο σχολείο είτε με τη μορφή παρατήρησης, ως παρατήρηση (ξένης) διδασκαλίας είτε ως προσωπική διδασκαλία. Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για όλους ανεξαιρέτως τους φοιτητές.

- Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική

άσκηση είναι υποχρεωτική;

Για την ανάπτυξη παιδαγωγικών και διδακτικών δεξιοτήτων δεν επαρκεί η θεωρητική παιδαγωγική γνώση και κατάρτιση. Αναγκαία είναι και η προσωπική άσκηση στην πράξη και η προσωπική εμπειρία από αυτήν. Το ζητούμενο κατά την πρακτική άσκηση του φοιτητή στη διάρκεια των σπουδών, όπως και αργότερα κατά την άσκηση του επαγγέλματος, είναι πώς θα εξασφαλιστεί μία όσο το δυνατόν πιο γόνιμη σύνδεση της θεωρητικής γνώσης με την πράξη, πώς θα γίνει δηλαδή δυνατή η αξιοποίηση των γνώσεων τις οποίες αποκτά ο φοιτητής από τα θεωρητικά μαθήματα για την ανάπτυξη και καλλιέργεια πρακτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων.

Το ενδιαφέρον των φοιτητών για την πρακτική άσκηση είναι ιδιαίτερα αυξημένο. Οι φοιτητές ήδη από το 3^ο εξάμηνο έρχονται σε επαφή ως παρατηρητές της σχολικής πραγματικότητας και «στέκονται κριτικά» σε διδακτικές πρακτικές που ακολουθούν οι έμπειροι εκπαιδευτικοί των συνεργαζόμενων σχολείων. Προσπαθούν να κατανοήσουν τη θεωρητική τεκμηρίωση των παιδαγωγικών και διδακτικών επιλογών των εκπαιδευτικών και δημιουργείται έτσι το ενδιαφέρον να αναζητήσουν και να συνδέσουν τις διδακτικές πρακτικές με τη θεωρητική τεκμηρίωση. Το καταστασιακό ενδιαφέρον έτσι που δημιουργείται στην Α Φάση της πρακτικής άσκησης μετατρέπεται προοδευτικά σε προσωπικό ενδιαφέρον στις επόμενες Φάσεις της πρακτικής άσκησης, καθώς οι φοιτητές προσπαθούν να συνδέσουν τα νεώτερα θεωρητικά δεδομένα με νέες πρακτικές στην σχολική τάξη. Η διδασκαλία κατά την πρακτική άσκηση καθίσταται μία πρόκληση για τους φοιτητές. Έτσι, η «Διδακτική Μεθοδολογία και Πρακτική Άσκηση» είναι το μάθημα το οποίο εξασφαλίζει τη συνεχή επικοινωνία του Πανεπιστημίου με το σχολείο, τον τόπο της παραγωγής της επιστημονικής γνώσης (παιδαγωγικής και των άλλων επιστημών) με τον τόπο της αγωγής και της διδασκαλίας, τις σπουδές με το επάγγελμα. Μέσω αυτής της συνεχούς επικοινωνίας γίνεται πιο κατανοητή η θεωρία, αφού μπορεί να συσχετιστεί με την πραγματικότητα, αλλά και καλύτερη κατανόηση της πράξης με τη βοήθεια της θεωρίας. Επίσης μέσω αυτής της επικοινωνίας καθίσταται δυνατός ένας αμοιβαίος κριτικός έλεγχος και κριτική ανάλυση, αφενός μεν της θεωρίας από την πράξη ως προς την εγκυρότητά της και αφετέρου της πράξης από τη θεωρία για την ορθότητά της. Και αυτός ο αμοιβαίος έλεγχος ανοίγει προοπτικές βελτίωσης και για τη θεωρία και για την πράξη.

- Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποιά είναι η διάρκειά της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;

Το πρόγραμμα της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης πραγματοποιείται σε τρεις ξεχωριστές φάσεις με ιδίους στόχους, περιεχόμενα και τρόπο οργάνωσης. Ο τρόπος διεξαγωγής της πρακτικής άσκησης, η διάρκειά της, καθώς και κάθε λεπτομέρεια της λειτουργίας της καθορίζεται ρητώς στον Οδηγό Σπουδών του προγράμματος.

Α' ΦΑΣΗ: Εισαγωγή στη θεωρία και πράξη του σχολείου και της διδασκαλίας

Στόχοι της Α' φάσης

Η Α' φάση συνδυάζοντας θεωρητικό μάθημα στη Σχολή και πρακτική άσκηση ως παρατήρηση διδασκαλίας στο δημοτικό σχολείο, συσχετίζοντας δηλαδή τη θεωρητική γνώση με τη σχολική εμπειρία, αποβλέπει:

1. στην εξοικείωση του φοιτητή με τη σχολική τάξη και ζωή από τη θέση-προοπτική-σκοπιά του μελλοντικού δασκάλου,
2. στην εισαγωγή του φοιτητή σε συστηματική (επιστημονική) παρατήρηση και ανάλυση διδασκαλίας και
3. στην ευαισθητοποίηση του φοιτητή σε θέματα και προβλήματα της παιδαγωγικής και διδακτικής διαδικασίας.

Η Α' φάση αντλεί τα θέματά της τόσο από την ίδια την σχολική πράξη όσο και από τους διάφορους κλάδους της παιδαγωγικής επιστήμης και κυρίως από τη Σχολική Παιδαγωγική.

Οργάνωση της Α' φάσης

Οι φοιτητές παρακολουθούν εναλλάξ θεωρητικό μάθημα στο πανεπιστήμιο (ανάπτυξη και συζήτηση ενός θέματος) και διδασκαλία στις τάξεις των πειραματικών κυρίως αλλά και άλλων συνεργαζόμενων σχολείων.

Η παρατήρηση διδασκαλίας γίνεται με συγκεκριμένους κάθε φορά στόχους που

σχετίζονται με το θέμα του θεωρητικού μαθήματος. Ακολουθεί συζήτηση-ανάλυση διδασκαλίας στη Σχολή με βάση τις παρατηρήσεις των φοιτητών, τις οποίες έχουν ήδη επεξεργαστεί και καταγράψει σε ειδικό φύλλο παρατήρησης. Η συζήτηση γίνεται με την καθοδήγηση αποσπασμένων δασκάλων σε μικρές ομάδες (έως 15 φοιτητών), για να εξασφαλίζεται η δυνατότητα έκφρασης και η ενεργός συμμετοχή όλων των φοιτητών-μελών της ομάδας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν π.χ. είναι αδύνατη για διάφορους λόγους η παρατήρηση στο σχολείο ή όταν ενδεικνύεται περισσότερο, γίνεται ανάλυση μαγνητοσκοπημένων διδασκαλιών στο πανεπιστήμιο (δειγματικές διδασκαλίες των αποσπασμένων δασκάλων ή διδασκαλίες φοιτητών της δεύτερης φάσης της Δι.Με.Π.Α.).

Έχοντας υπόψη ότι ολόκληρη η Πρακτική Άσκηση υπηρετεί τη σύνδεση θεωρίας πράξης, μπορούμε σχηματικά να παραστήσουμε τη σχέση θεωρίας-πράξης στη φάση αυτή ως ακολουθία της εξής μορφής: θεωρία (πραγμάτευση ενός θέματος)-πράξη (παρατήρηση διδασκαλίας)-θεωρία ανατροφοδοτημένη (συζήτηση του ίδιου θέματος υπό την προοπτική των καταγραφών της παρατήρησης διδασκαλίας). Το κέντρο βάρους σε αυτήν τη φάση παραμένει στη θεωρία, σε μια θεωρία όμως που ελέγχεται και δοκιμάζεται στην πράξη. Η συζήτηση-ανάλυση διδασκαλίας στις ομάδες και η διαπραγμάτευση του θέματος (παρουσίαση και συζήτηση) στο πανεπιστήμιο στην ολομέλεια των φοιτητών του συγκεκριμένου εξαμήνου διαρκούν συνολικά τρεις ώρες. Η παρακολούθηση διδασκαλίας στα σχολεία διαρκεί τουλάχιστον δύο διδακτικές ώρες.

Προς το τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται μία τουλάχιστον συνάντηση-συζήτηση στη Σχολή, στην οποία συμμετέχουν και οι δάσκαλοι των συνεργαζόμενων σχολείων, καθώς επίσης και οι σχολικοί σύμβουλοι και ο Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Υποχρεώσεις και αξιολόγηση του φοιτητή

Ο φοιτητής συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες του προγράμματος. Η παρουσία είναι υποχρεωτική. Κάθε εβδομάδα παραδίδει συμπληρωμένο το σχετικό φύλλο παρατήρησης στον αποσπασμένο δάσκαλο υπεύθυνο της ομάδας του. Στο τέλος του εξαμήνου παραδίδει γραπτή εργασία με αντικείμενο σχετικό με ένα από τα θέματα που αναπτύχθηκαν και συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Για τη συγγραφή της εργασίας αξιοποιεί και τις σχετικές εμπειρίες από τις επισκέψεις στο σχολείο. Για την αξιολόγησή του συνεκτιμώνται η γραπτή εργασία, τα φύλλα παρατήρησης, το ενδιαφέρον και η ενεργός συμμετοχή του.

Την ευθύνη του προγράμματος της Α' φάσης έχει παιδαγωγός καθηγητής σε συνεργασία με αποσπασμένους δασκάλους.

Στην Α' φάση ο φοιτητής διαμορφώνει την προσωπική του θεωρία μέσα από την εξής διαδικασία: ακούει - παρατηρεί - περιγράφει - αναλύει - ερμηνεύει - συζητά. Θα πρέπει να τονιστεί, ότι η παρακολούθηση διδασκαλίας δεν έχει τον χαρακτήρα μαθητείας ούτε αποσκοπεί στην κριτική του παρατηρούμενου δασκάλου. Μέσω της παρατήρησης επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση του φοιτητή σε θέματα και προβλήματα αγωγής και διδασκαλίας ανεξάρτητα από το πρόσωπο του συγκεκριμένου δασκάλου.

Β' ΦΑΣΗ: Διδακτική μαθημάτων του δημοτικού σχολείου

Η Β' φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης ολοκληρώνεται - σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών - σε τέσσερα εξάμηνα. Αρχίζει στο τέταρτο και τελειώνει στο έβδομο εξάμηνο. Περιλαμβάνει τη Διδακτική έξι μαθημάτων του δημοτικού σχολείου.

Προϋπόθεση για τη συμμετοχή του φοιτητή στη Διδακτική ενός μαθήματος είναι να έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του στο ή στα αντίστοιχα υποχρεωτικά μαθήματα (προαπαιτούμενα).

Γενικότερη προϋπόθεση για τη συμμετοχή του φοιτητή στη Β' φάση είναι να έχει ολοκληρώσει την Α' φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης.

Στόχοι της Β' φάσης

Η Β' φάση της Δι.Με.Π.Α. αποβλέπει πρώτον στη βασική θεωρητική κατάρτιση του φοιτητή στη Διδακτική κάθε μαθήματος και δεύτερον στην ανάπτυξη της ικανότητας του φοιτητή να σχεδιάζει με φαντασία, να διεξάγει με παιδαγωγικό τακτ και να αξιολογεί με αυτοκριτική διάθεση τη διδασκαλία του.

Οργάνωση και περιεχόμενα κάθε Διδακτικής

Κάθε Διδακτική περιλαμβάνει δύο μέρη: ένα θεωρητικό που πραγματοποιείται στο πανεπιστήμιο και διαρκεί τέσσερις εβδομάδες (5 εβδομάδες x 2 δίωρα την εβδομάδα = 8 δίωρα συνολικά) και ένα πρακτικό μέρος με διδασκαλίες στα δημοτικά σχολεία της πόλης και ανάλυση-αξιολόγηση των διδασκαλιών την Τετάρτη στο πανεπιστήμιο. Το πρακτικό μέρος διαρκεί τις υπόλοιπες οκτώ εβδομάδες του εξαμήνου και περιλαμβάνει τη δειγματική διδασκαλία του αποσπασμένου δασκάλου και τις διδασκαλίες των φοιτητών (7 εβδομάδες).

α. Θεωρητικό μέρος

Περιεχόμενα: Βιβλιογραφική ενημέρωση για τη Διδακτική του μαθήματος, αναγκαιότητα και σκοποί του μαθήματος, ιστορική εξέλιξη του μαθήματος, ψυχολογικές προϋποθέσεις του μαθητή, αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος, στόχοι-περιεχόμενα, σχολικά εγχειρίδια κατά τάξη, μέθοδοι διδασκαλίας του μαθήματος (διάρθρωση της διδασκαλίας, μορφές εργασίας και επικοινωνίας), μέσα διδασκαλίας του μαθήματος και η χρήση τους, τρόποι αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών - έλεγχος επίτευξης των στόχων της διδασκαλίας και παρατήρηση και ανάλυση μαγνητοσκοπημένων διδασκαλιών.

β. Πρακτικό μέρος (σχεδιασμός, διεξαγωγή, ανάλυση και αξιολόγηση διδασκαλιών)

Το πρακτικό μέρος κάθε Διδακτικής περιλαμβάνει:

β.1 Δειγματική διδασκαλία του αποσπασμένου δασκάλου

β.1.1 Παρουσίαση του σχεδιασμού της διδασκαλίας

Ο αποσπασμένος δάσκαλος παρουσιάζει στους φοιτητές στο πανεπιστήμιο το σχεδιασμό μιας διδακτικής ενότητας, τον οποίο έχει ετοιμάσει σε συνεργασία με τον υπεύθυνο καθηγητή και αφού έχει γνωρίσει την τάξη στην οποία θα διδάξει.

β.1.2 Διεξαγωγή της διδασκαλίας

Ο αποσπασμένος δάσκαλος διδάσκει την ενότητα στο σχολείο και τον παρακολουθούν οι φοιτητές και ο υπεύθυνος καθηγητής. Η διδασκαλία μαγνητοσκοπείται. Πριν από τη δειγματική διδασκαλία ο αποσπασμένος δάσκαλος έχει διδάξει τις δύο τουλάχιστον προηγούμενες ενότητες.

β.1.3 Ανάλυση - αξιολόγηση της διδασκαλίας

Η ανάλυση και αξιολόγηση της διδασκαλίας γίνεται στο πανεπιστήμιο από τον ίδιο τον δάσκαλο, από τους φοιτητές και από τον υπεύθυνο καθηγητή (η βιντεοκασέτα προσφέρει πρόσθετες δυνατότητες ανάλυσης της διδασκαλίας).

β.2 Διδασκαλίες φοιτητών

β.2.1 Σχεδιασμός της διδασκαλίας

Ο φοιτητής σχεδιάζει μόνος του μια διδακτική ενότητα. Για το σκοπό αυτό επισκέπτεται την τάξη στην οποία θα διδάξει. Γνωρίζει μαθητές και δάσκαλο, παρακολουθεί τη διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος από το δάσκαλο (δύο τουλάχιστον διδακτικές ώρες και εάν είναι δυνατόν την τελευταία ενότητα πριν διδάξει ο ίδιος). Συγκεντρώνει στοιχεία και πληροφορίες που θα χρειαστεί για το σχεδιασμό της διδασκαλίας του (γνωστικό επίπεδο των μαθητών και περιπτώσεις παιδιών που έχουν ιδιαίτερες δυσκολίες στο μάθημα αυτό, στιλ μάθησης και διδασκαλίας, μέσα διδασκαλίας της τάξης ή και του σχολείου για τη συγκεκριμένη ενότητα κ.α.) και παίρνει την ενότητα που θα διδάξει.

Προετοιμάζεται ως προς το περιεχόμενο της ενότητας, κάνει τις μεθοδολογικές επιλογές του και διαρθρώνει τη διδασκαλία του.

Για το σχεδιασμό της διδασκαλίας του ο φοιτητής χρησιμοποιεί τις οδηγίες και το υπόδειγμα σχεδιασμού διδασκαλίας που δίδεται από τους υπεύθυνους της Διδακτικής του συγκεκριμένου μαθήματος. Το υπόδειγμα του σχεδιασμού αποτελεί ένα γενικό βοηθητικό διάγραμμα που έχει σκοπό όχι να περιορίσει αλλά να ωθήσει προς τον προσωπικό τρόπο οργάνωσης της διδασκαλίας εκ μέρους του φοιτητή.

β.2.2 Παρουσίαση του σχεδιασμού

Ο φοιτητής παρουσιάζει το σχεδιασμό στον αποσπασμένο δάσκαλο και τον συζητά μαζί του, ενδεχομένως τον τροποποιεί και τον συμπληρώνει με σκοπό την καλύτερη προετοιμασία του για τη διδασκαλία. Είναι υποχρεωμένος να έχει δύο τουλάχιστον συναντήσεις με τον αποσπασμένο δάσκαλο.

β.2.3 Διεξαγωγή της διδασκαλίας

Ο φοιτητής διδάσκει την ενότητα στο σχολείο. τον παρακολουθούν οι συμφοιτητές της ομάδας του, ο υπεύθυνος αποσπασμένος δάσκαλος (εάν είναι δυνατόν ολόκληρη την

ώρα) και ο αρμόδιος καθηγητής. Όταν κρίνεται αναγκαίο γίνεται και μαγνητοσκόπηση της διδασκαλίας.

β.2.4 Ανάλυση - αξιολόγηση της διδασκαλίας

Η ανάλυση και αξιολόγηση της διδασκαλίας του φοιτητή γίνεται στο πανεπιστήμιο από τον ίδιο, τους συμφοιτητές που τον παρακολούθησαν, τον αποσπασμένο δάσκαλο και τον υπεύθυνο καθηγητή. Η ανάλυση γίνεται διαφοροποιημένα ως προς τους στόχους, το περιεχόμενο, τη μέθοδο, τα μέσα κ.τ.λ.

Με αφορμή προβλήματα και δυσκολίες που συναντούν οι φοιτητές κατά το σχεδιασμό και κατά τη διεξαγωγή της διδασκαλίας τους γίνεται από τον καθηγητή και τους συνεργάτες του αποσπασμένους εκπαιδευτικούς ανάπτυξη θεμάτων που αναφέρονται τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη μεθοδολογία του συγκεκριμένου μαθήματος. Έτσι καλύπτονται κάποια κενά και συμπληρώνεται η θεωρητική κατάρτιση των φοιτητών στη Διδακτική του μαθήματος.

γ. Αξιολόγηση του μαθήματος

Η τελευταία συνάντηση του εξαμήνου αφιερώνεται στην αποτίμηση των εργασιών του εξαμήνου και στην αξιολόγηση του προγράμματος του μαθήματος (της συγκεκριμένης Διδακτικής) από όλους τους συμμετέχοντες και ιδιαίτερα από τους φοιτητές. Εκφράζονται οι κριτικές παρατηρήσεις για τους στόχους, τα περιεχόμενα και τον τρόπο οργάνωσης του μαθήματος, συνάγονται συμπεράσματα και γίνονται προτάσεις για τη βελτίωσή του.

Υποχρεώσεις του φοιτητή

Ο φοιτητής συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες. Η παρουσία είναι υποχρεωτική. Εάν λείπει σε πάνω από δύο θεωρητικά μαθήματα ή από τη δειγματική διδασκαλία του δασκάλου (παρουσίαση του σχεδιασμού, διεξαγωγή, αξιολόγηση της διδασκαλίας) επαναλαμβάνει το μάθημα.

Σχεδιάζει και διεξάγει μία τουλάχιστον διδασκαλία σε κάθε Διδακτική. Όταν είναι εφικτό από οργανωτικής πλευράς (συνήθως στο εαρινό εξάμηνο, γιατί συμμετέχουν στο μάθημα οι φοιτητές μόνο ενός εξαμήνου), σχεδιάζει σε συνεργασία με το δάσκαλο της τάξης και πραγματοποιεί και μια δεύτερη διδασκαλία. Μια δεύτερη διδασκαλία πραγματοποιεί όταν δεν είναι ικανοποιημένος ο ίδιος ή οι υπεύθυνοι του μαθήματος. Εάν δεν παρουσιάσει και συζητήσει το σχεδιασμό της διδασκαλίας του με τον υπεύθυνο δάσκαλο το αργότερο μία ημέρα πριν από τη διδασκαλία του, δεν επιτρέπεται να διδάξει. Εάν για οποιοδήποτε λόγο αδυνατεί να διδάξει, ενημερώνει το δάσκαλο της τάξης και τον υπεύθυνο αποσπασμένο δάσκαλο. Δεν επιτρέπεται να κάνει περισσότερες από μία διδασκαλίες την ίδια ημέρα. Μετά τη διδασκαλία του παραδίδει γραπτή εργασία με το σχεδιασμό και την αξιολόγηση της διδασκαλίας του (με έμφαση στην αξιολόγηση).

Αξιολόγηση του φοιτητή

Για την αξιολόγηση του φοιτητή συνεκτιμώνται: ο σχεδιασμός της διδασκαλίας του (κατοχή του αντικειμένου, διατύπωση στόχων, μεθοδολογικές επιλογές, επιλογή μέσων κ.τ.λ.), η διεξαγωγή της διδασκαλίας του σύμφωνα με κριτήρια ειδικού για κάθε μάθημα φύλλου αξιολόγησης, η γραπτή εργασία, η γραπτή ή προφορική εξέταση στο θεωρητικό μέρος της Διδακτικής του μαθήματος και η υπευθυνότητα, το ενδιαφέρον και η ενεργός συμμετοχή του στο μάθημα.

Η διεξαγωγή της διδασκαλίας δεν αποτελεί τον καθοριστικό παράγοντα για τη βαθμολόγηση του φοιτητή, γιατί η διδασκαλία πέρα από το σχεδιασμό εξαρτάται και από πολλούς άλλους παράγοντες για τους οποίους δεν ευθύνεται και τους οποίους δεν μπορεί να ελέγξει ο φοιτητής. Η διδασκαλία δεν γίνεται για να βαθμολογηθεί ο φοιτητής, αλλά για να δοκιμάσει τις δυνάμεις του, να συγκρίνει σχεδιασμό και διεξαγωγή της διδασκαλίας, να προβληματιστεί και να συζητήσει με τους συμφοιτητές του και τους υπεύθυνους του μαθήματος επιμέρους θέματα της διδακτικής διαδικασίας, να αναπτύξει την κριτική ικανότητα, να διαμορφώσει κριτική συνείδηση και στάση. Την ευθύνη της Διδακτικής κάθε μαθήματος έχει ο αρμόδιος καθηγητής της Διδακτικής σε συνεργασία με αποσπασμένους εκπαιδευτικούς.

Γ' ΦΑΣΗ: Ανάληψη παιδαγωγικού-διδακτικού έργου σε σχολική τάξη επί δύο εβδομάδες με θεωρητική προετοιμασία και ανατροφοδότηση

Η Γ' φάση της Δι.Με.Π.Α. πραγματοποιείται - σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών - στο 8^ο εξάμηνο. Η φάση αυτή περιλαμβάνει:

1. Θεωρητική ενημέρωση και προετοιμασία των φοιτητών στη Σχολή.
2. Πρακτική άσκηση σε δημοτικά σχολεία της πόλης και των κοινοτήτων της περιοχής, μία εβδομάδα σε πολυθέσιο και μία εβδομάδα σε ολιγοθέσιο σχολείο (γνωριμία με την τάξη, βαθμιαία ένταξη στο ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας, ανάληψη της ευθύνης της τάξης και διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ημερήσιου προγράμματος).

3. Συναντήσεις στο πανεπιστήμιο για συζήτηση των εμπειριών από την πρακτική άσκηση και ανάλυση παιδαγωγικών και διδακτικών προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι φοιτητές κατά τη διδασκαλία τους.

Προϋπόθεση για τη συμμετοχή στην Γ' φάση είναι η ολοκλήρωση της Β' φάσης (Διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου).

Στην Γ' φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης αντιστοιχούν τέσσερις διδακτικές μονάδες (4 ΔΜ).

Στόχοι της Γ' φάσης

Στόχοι της τρίτης φάσης είναι:

- Να αποκτήσει ο φοιτητής άμεση εμπειρία της καθημερινής εργασίας και ζωής στο σχολείο.

- Να αναπτύξει την ικανότητα σχεδιασμού της διδασκαλίας κάτω από πραγματικές συνθήκες εργασίας αξιοποιώντας γνώσεις από τις προηγούμενες φάσεις της Δι.Με.Π.Α., από τα υπόλοιπα μαθήματα του προγράμματος σπουδών αλλά και την προσωπική φαντασία.

- Να αναπτύξει την ικανότητα υλοποίησης του σχεδιασμού της διδασκαλίας με μεθοδικότητα, αποτελεσματικότητα αλλά και ευελιξία.

- Να αναπτύξει την ικανότητα παιδαγωγικής αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας.

- Να αναπτύξει την ικανότητα της εξατομικευμένης αντιμετώπισης παιδιών που παρουσιάζουν ιδιαίτερα προβλήματα μάθησης ή συμπεριφοράς.

- Να αναπτύξει την ικανότητα αυτοαξιολόγησης του έργου του.

- Να συνειδητοποιήσει τη μεγάλη παιδαγωγική ευθύνη του δασκάλου απέναντι στο παιδί, τις δυσκολίες αλλά και τις ευχάριστες πλευρές του έργου του.

- Να διευρύνει τον προσωπικό του ορίζοντα κατανόησης της παιδαγωγικής-διδακτικής διαδικασίας.

Οργάνωση της Γ' φάσης

Οι φοιτητές που συμμετέχουν στην Γ' φάση της Δι.Με.Π.Α. κατανέμονται σε ομάδες των 20-25 ατόμων. Το πρόγραμμα κάθε ομάδας πραγματοποιείται μέσα σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα (για λόγους πρακτικούς και διδακτικούς) και περιλαμβάνει τα εξής:

α. Συναντήσεις στο πανεπιστήμιο

Αρχικά πραγματοποιούνται δύο τρίωρες συναντήσεις στη Σχολή. Οι υπεύθυνοι παιδαγωγοί και αποσπασμένοι δάσκαλοι παρουσιάζουν το πρόγραμμα της Γ' φάσης. Ενημερώνουν τους φοιτητές σε θέματα διοίκησης και λειτουργίας του σχολείου (ωρολόγιο πρόγραμμα, διεύθυνση, σύλλογος διδασκόντων, υπηρεσιακά καθήκοντα, σχέση με το σχολικό σύμβουλο, με τη Διεύθυνση της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με την τοπική αυτοδιοίκηση, με τους γονείς, κ.α.). Υπενθυμίζουν τους τρόπους συλλογής στοιχείων και πληροφοριών για την τάξη ως ομάδα αλλά και για κάθε παιδί ατομικά (παρατήρηση, συνομιλία με το δάσκαλο της τάξης και με το παιδί, έλεγχος προόδου κάθε παιδιού, παιχνίδια με τα παιδιά στο διάλειμμα κ.α.). Ενημερώνουν τους φοιτητές σχετικά με τον προγραμματισμό της διδασκαλίας σε μακροεπίπεδο (ετήσιος προγραμματισμός, τριμηνιαίος προγραμματισμός). Στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης της Γ' φάσης οι φοιτητές μπορούν να ασκηθούν στην κατάρτιση μόνο εβδομαδιαίου προγράμματος. Ο προγραμματισμός αυτός μπορεί να συμπεριλαμβάνει πέρα από το σχεδιασμό της διδασκαλίας και τη διοργάνωση σχολικών εκδηλώσεων (επίσκεψη σε ένα μουσείο, σε μια έκθεση, στο εργαστήριο ενός καλλιτέχνη, σε μια βιοτεχνία ή σε ένα εργοστάσιο κ.α.), μιας εκπαιδευτικής εκδρομής, μιας συνάντησης με τους γονείς κ.α.

Κατά την πρώτη συνάντηση γίνεται επίσης και η κλήρωση των τάξεων στις οποίες θα διδάξει κάθε φοιτητής με δυνατότητα αμοιβαίας αλλαγής.

β. Γνωριμία με την τάξη του πολυθέσιου σχολείου στην οποία θα διδάξει ο φοιτητής και βαθμιαία ένταξή του στο σχολικό ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας:

Ο φοιτητής επισκέπτεται την τάξη στην οποία θα διδάξει. Την πρώτη μέρα παρακολουθεί τη διδασκαλία των μαθημάτων από το δάσκαλο της τάξης και συγκεντρώνει στοιχεία και πληροφορίες που θα του χρειαστούν για το σχεδιασμό της διδασκαλίας του. Τη δεύτερη μέρα διδάσκει μία ενότητα ενός μαθήματος της επιλογής του, παρακολουθεί τα υπόλοιπα μαθήματα και σε ορισμένες φάσεις της διδακτικής διαδικασίας μπορεί, αφού έχει συνεννοηθεί με το δάσκαλο της τάξης, να συμμετέχει σε αυτήν. Όταν τα παιδιά εργάζονται, μπορεί να καθίσει δίπλα σε έναν αδύνατο μαθητή και να τον βοηθά π.χ. κατά τη διάρκεια του «σκέφτομαι και γράφω» ή στην επίλυση ενός προβλήματος. Όταν τα παιδιά εργάζονται σε ομάδες, μπορεί να συμμετέχει διακριτικά στις εργασίες της ομάδας ως μέλος της. Την τρίτη μέρα διδάσκει δύο μαθήματα της επιλογής του και τις υπόλοιπες ώρες παρακολουθεί και συμμετέχει όπως την προηγούμενη μέρα.

γ. Ανάλυση διδακτικού έργου για μία εβδομάδα σε πολυθέσιο σχολείο:

Ο φοιτητής καταρτίζει το εβδομαδιαίο πρόγραμμα (ενότητες που θα διδάξει σε κάθε μάθημα και λοιπές σχολικές εκδηλώσεις). Με βάση αυτό σχεδιάζει, πραγματοποιεί και αξιολογεί τη διδασκαλία των μαθημάτων κάθε μέρας επί πέντε συνεχόμενες ημέρες.

δ. Συναντήσεις στο πανεπιστήμιο:

Ακολουθούν δύο τρίωρες συναντήσεις στο πανεπιστήμιο. Φοιτητές, αποσπασμένοι δάσκαλοι και παιδαγωγοί καθηγητές συζητούν τις εμπειρίες των φοιτητών από την πρακτική άσκηση στο πολυθέσιο σχολείο, ανακοινώνουν τις παρατηρήσεις τους και αναλύουν τα παιδαγωγικά-διδακτικά προβλήματα που προέκυψαν κατά τη διδασκαλία. Επίσης γίνεται η ενημέρωση των φοιτητών για τη λειτουργία και τις ιδιαιτερότητες των ολιγοθέσιων σχολείων και δίνονται οδηγίες για το σχεδιασμό και την οργάνωση της διδασκαλίας σε αυτά.

ε. Γνωριμία με τις τάξεις του ολιγοθέσιου σχολείου στις οποίες θα διδάξει ο φοιτητής και βαθμιαία ένταξή του στο ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας

Ακολουθείται η ίδια διαδικασία όπως στο πολυθέσιο σχολείο.

στ. Ανάλυση διδακτικού έργου επί μία εβδομάδα σε ολιγοθέσιο σχολείο

Ακολουθείται η ίδια διαδικασία όπως στο πολυθέσιο σχολείο.

ζ. Συναντήσεις στο πανεπιστήμιο:

Ακολουθούν δύο τρίωρες συναντήσεις στο πανεπιστήμιο. Συζητούνται οι εμπειρίες και τα προβλήματα από την πρακτική άσκηση στα ολιγοθέσια σχολεία. Στην τελευταία συνάντηση καλούνται για συμμετοχή στη συζήτηση και οι δάσκαλοι των συνεργαζόμενων σχολείων.

Το πρόγραμμα της Γ' φάσης διαρκεί για κάθε ομάδα φοιτητών τέσσερις εβδομάδες. Κατά τη διάρκεια των δύο εβδομάδων διδασκαλίας οι φοιτητές απαλλάσσονται από την παρακολούθηση των μαθημάτων στη Σχολή εκτός από την παρακολούθηση της Δ' φάσης της Δι.Με.Π.Α.

Αυτονόητο και βασική προϋπόθεση για την επιτυχία του προγράμματος αποτελεί η στενή συνεργασία του φοιτητή με το δάσκαλο της τάξης καθ' όλη τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης.

Οι υπεύθυνοι παιδαγωγοί καθηγητές και αποσπασμένοι δάσκαλοι κατά τη διάρκεια των δύο εβδομάδων διδασκαλίας επισκέπτονται τις τάξεις στις οποίες ασκούνται οι φοιτητές, παρακολουθούν τη διδασκαλία τους, συζητούν στα διαλείμματα τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές, τους συμβουλεύουν και τους συμπαρίστανται. Επίσης διαπιστώνουν τυχόν ελλείψεις στην κατάρτιση των φοιτητών με σκοπό την ανατροφοδότηση της «Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης» αλλά και άλλων μαθημάτων του προγράμματος σπουδών.

Ο αποσπασμένος δάσκαλος παραμένει στην τάξη του ασκούμενου φοιτητή και προσφέρει τη βοήθειά του καθ' όλη τη διάρκεια του ημερήσιου προγράμματος. Κάθε φοιτητής παρακολουθείται μια μέρα στο πολυθέσιο και μια μέρα στο ολιγοθέσιο σχολείο από

άλλον κάθε φορά αποσπασμένο δάσκαλο.

Υποχρεώσεις του φοιτητή

Ο φοιτητής συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες του προγράμματος. Τηρεί ημερολόγιο Δι.Με.Π.Α., στο οποίο κρατά σημειώσεις από τις συναντήσεις στο πανεπιστήμιο, γράφει τις παρατηρήσεις και τις πληροφορίες από τις ημέρες παρακολούθησης και γνωριμίας με την τάξη, το σχεδιασμό και την αξιολόγηση του έργου του (σχεδιασμός διδασκαλίας των μαθημάτων μιας ημέρας, εβδομαδιαίος προγραμματισμός) και οτιδήποτε έχει σχέση, άμεση ή έμμεση, με την Γ' φάση της Δι.Με.Π.Α.

Αξιολόγηση του φοιτητή

Η αξιολόγηση του φοιτητή γίνεται με βάση τη διδασκαλία στη σχολική τάξη (ο σχεδιασμός από το ημερολόγιο πρακτικής άσκησης και η διεξαγωγή με τη βοήθεια ειδικού για την Γ' φάση φύλλου αξιολόγησης διδασκαλίας του φοιτητή), τη γραπτή εργασία και το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή του στις συναντήσεις στο πανεπιστήμιο. Την ευθύνη της Γ' φάσης έχουν παιδαγωγοί καθηγητές σε συνεργασία με αποσπασμένους δασκάλους.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών¹

3.2.1 Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

**Επιστήμες της αγωγής και Νέες Τεχνολογίες.
Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στις Επιστήμες της αγωγής**

- 1^η Κατεύθυνση: Σχολική Παιδαγωγική και Νέες Τεχνολογίες
2^η Κατεύθυνση: Ανθρωπιστικές σπουδές και Νέες Τεχνολογίες
3^η Κατεύθυνση: Θετικές επιστήμες και Νέες Τεχνολογίες

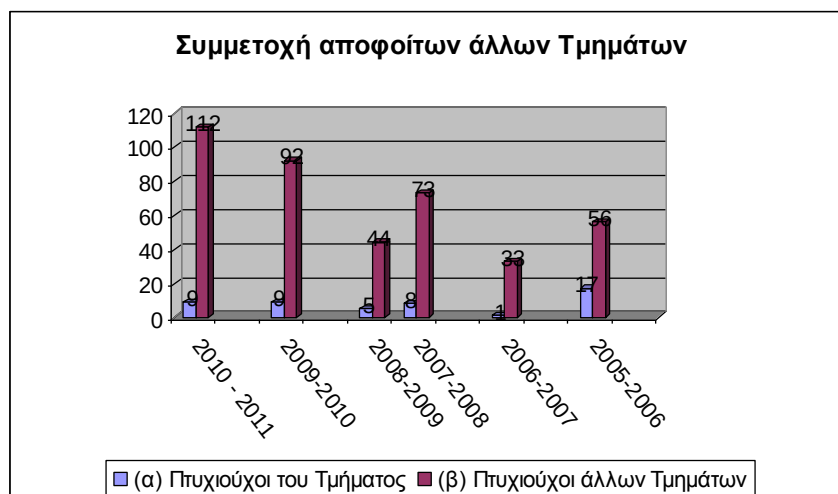
3.2.2 Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.²

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης,
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

3.2.3 Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

- Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Ο βαθμός ανταπόκρισης στους στόχους του τμήματος είναι πολύ μεγάλος γιατί το αντικείμενο του ΠΜΣ αποτελεί αντικείμενο ενδιαφέροντος των αποφοίτων του ΠΜΣ οι οποίοι θέλουν: α) να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους στο σχολείο, β) να μετεξελιχτούν σε στελέχη της εκπαίδευσης και γ) να αποκτήσουν παιδαγωγική κατάρτιση. Αυτό πιστοποιείται και από τον βαθμό συμμετοχής στο πρόγραμμα αποφοίτων πολλών και διαφορετικών σχολών.



- Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

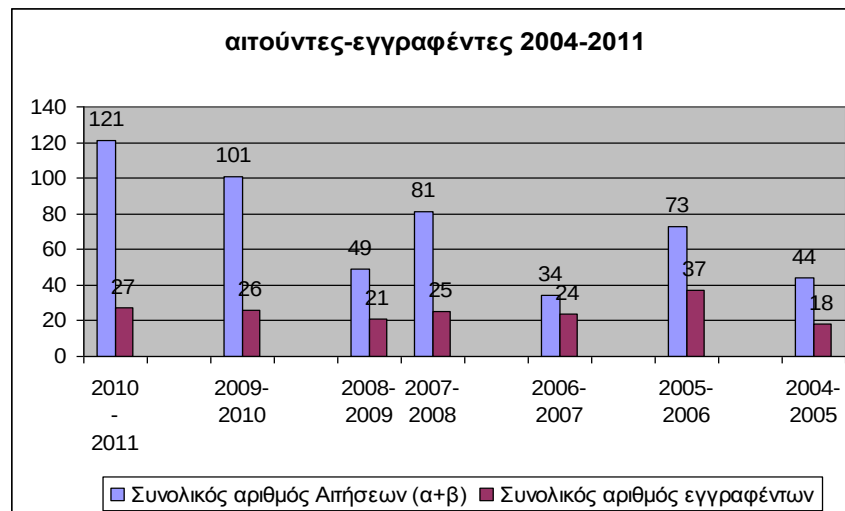
Το ΠΜΣ του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας αξιολογείται στο πλαίσιο της ετήσιας αξιολόγησης με κριτήρια:

¹ Στην περίπτωση που στο Τμήμα λειτουργούν περισσότερα από ένα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών η ενότητα αυτή πρέπει να επαναληφθεί για καθένα από τα ΠΜΣ.

² Συμπληρώνεται μόνο στην περίπτωση λειτουργίας Διατμηματικού ή Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

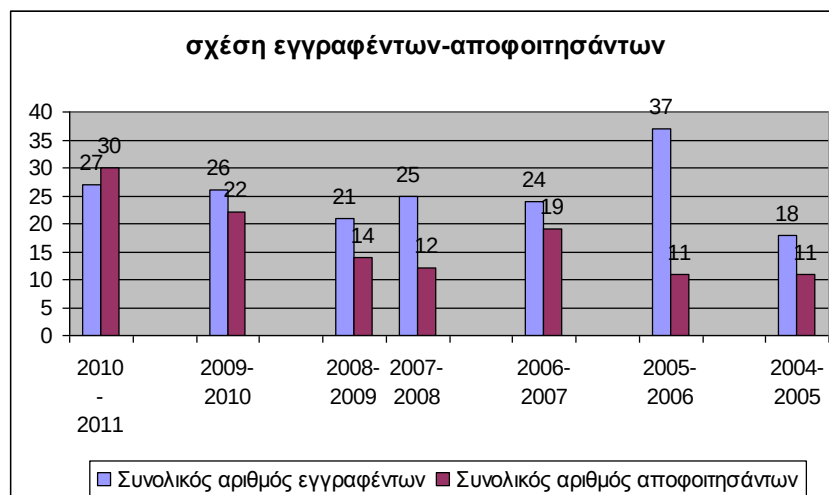
α) τον αριθμό των αιτούντων να εγγραφούν σε σχέση με όσους τελικά εγγράφονται

Γράφημα 1



β) τον αριθμό των αποφοίτων του σε σχέση με τον αριθμό των εγγραφέντων

Γράφημα 2



• **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;**

- A) από την ιστοσελίδα του Τμήματος
- B) Από την ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
- Γ) Από ιστοσελίδες εκπαιδευτικού περιεχομένου πανελλαδικής εμβέλειας

• **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;**

Η επαγγελματική πορεία των αποφοίτων του ΠΜΣ αξιολογείται μέσα από τις ετήσιες εκθέσεις των Επιτροπών αξιολόγησης. Επίσης, παρακολουθείται μέσω της τηλεφωνικής επαφής με τους αποφοίτους. Ωστόσο, οι περισσότεροι απόφοιτοι του προγράμματος είναι, ήδη, εργαζόμενοι όταν φοιτούν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Η δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και οι προσλήψεις των εκπαιδευτικών σχετίζονται σε μικρό βαθμό με την κατοχή μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών. Ωστόσο, ως επιπλέον κίνητρο φοίτησης στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών

Σπουδών του Τμήματός μας θεωρείται το ότι ο μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών εξασφαλίζει την παιδαγωγική επάρκεια των υποψηφίων εκπαιδευτικών που είναι απόφοιτοι καθηγητικών σχολών και απαιτείται από τη σχετική εκπαιδευτική νομοθεσία (Μάιος 2010) για την πρόσληψη των εκπαιδευτικών στα δημόσια σχολεία.

3.2.4 Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Ποιό είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;**

Το ΠΜΣ αρθρώνεται μέσα από 3 κατευθύνσεις: την κατεύθυνση της Σχολικής Παιδαγωγικής, την κατεύθυνση των Ανθρωπιστικών σπουδών και την κατεύθυνση των Θετικών επιστημών. Υπάρχουν στο Α εξάμηνο 4 κοινά υποχρεωτικά μαθήματα για τις τρεις κατευθύνσεις. Στο Β' και Γ' εξάμηνο διδάσκονται ένα κοινό μάθημα και δύο μαθήματα κατεύθυνσης ανά εξάμηνο.

- **Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;**

Η κατανομή του χρόνου μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων και άλλων δραστηριοτήτων είναι σε συνάρτηση με το μάθημα. Ωστόσο, σε όλα τα μαθήματα αναπτύσσονται περιβάλλοντα μάθησης στα οποία συνδυάζονται η θεωρητική διδασκαλία, οι ασκήσεις, τα εργαστήρια και η ομαδική εργασία.

- **Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;**

Κατά το Α' εξάμηνο Σπουδών υπάρχουν κοινά μαθήματα για όλες τις κατευθύνσεις τα οποία επιχειρούν να εισαγάγουν τους φοιτητές σε βασικά γνωστικά αντικείμενα της εκπαιδευτικής και παιδαγωγικής έρευνας. Στα εξάμηνα Β' και Γ' οι φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα ειδίκευσης (ανάλογα με την κατεύθυνση στην οποία έχουν εισαχθεί) και στο Δ' εξάμηνο σπουδών εκπονείται η διπλωματική εργασία. Η ύλη οργανώνεται με ευθύνη των διδασκόντων υπό το συντονισμό της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.

Δεν εμφανίζονται επικαλύψεις στην ύλη των μαθημάτων, αν και μεταξύ ορισμένων εξ αυτών υπάρχει σχετική συνάφεια. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος κάθε χρόνο μελετά συστηματικά τη λειτουργία του προγράμματος και θέτει προς συζήτηση στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοδης ζητήματα που αφορούν σε επανεκτίμηση ή αναπροσαρμογή των μαθημάτων.

- **Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;**

Δεν υπάρχει σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων για τη φοίτηση στα τρία πρώτα εξάμηνα σπουδών. Ωστόσο, η ανάληψη της ευθύνης για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται μόνο εφόσον οι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα των τριών πρώτων εξαμήνων.

3.2.5 Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Εφαρμόζονται, και σε ποιά έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Αξιολογούνται: α) η συμμετοχή, β) η προφορική παρουσίαση άρθρων ή σύγχρονων θεμάτων, γ) η γραπτή και προφορική παρουσίαση εργασιών, δ) μικρή έρευνα ε) η τελική γραπτή εργασία. Κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων δίνεται η δυνατότητα

ανατροφοδότησης από τους διδάσκοντες και τις διδάσκουσες αλλά και από όλους τους μεταπτυχιακούς ώστε να εξασφαλίζει μία αξιόπιστη και έγκυρη διαδικασία.

• Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Για τον τελικό βαθμό του εξαμηνιαίου μαθήματος ο διδάσκων θα πρέπει να συνυπολογίζει την επίδοση του μεταπτυχιακού φοιτητή στη γραπτή εργασία ή/και στην προφορική εξέτασή του (60%)· την επιμέλεια με την οποία ο φοιτητής επιτέλεσε τα καθήκοντά του κατά τη διεξαγωγή των μαθημάτων (20%)· και την ενεργή συμμετοχή του στα σεμινάρια καθώς και στις παρουσιάσεις εργασιών των συμφοιτητών του (20%).

Ο τελικός βαθμός επίδοσης του φοιτητή προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών των επιμέρους μαθημάτων, πολλαπλασιαζόμενων επί τον αριθμό διδακτικών μονάδων του κάθε μαθήματος, διαιρούμενο δια του 38, δηλαδή του συνόλου των διδακτικών μονάδων.

• Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποιά είναι αυτή;

Η ετήσια αξιολόγηση του μεταπτυχιακού διενεργείται από ειδική Επιτροπή. Επίσης, οι συμμετέχοντες φοιτητές αξιολογούν την εξεταστική διαδικασία μετά τη λήξη του μαθήματος και υπάρχει από την πλευρά τους ανατροφοδότηση, η οποία και λαμβάνεται υπόψη από τους διδάσκοντες.

• Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;

Όταν ο μεταπτυχιακός φοιτητής καταλήξει στο θέμα της διπλωματικής εργασίας του μετά από τη σχετική ωρίμανση (συζητήσεις με τους διδάσκοντες), το υποβάλλει (γραφτώς και με τις αναγκαίες επεξηγήσεις) στην Σ.Ε. προς τελική έγκριση, η οποία και το υποβάλλει στη ΓΣΕΣ του ΠΤΔΕ για την τελική έγκριση και για τη συμπλήρωση των λοιπών βαθμολογητών. Η τελευταία έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον μεταπτυχιακό φοιτητή περισσότερες σχετικές πληροφορίες (προφορικές ή γραπτές) ή να αντιπροτείνει την μερική τροποποίηση του θέματος ή και την αλλαγή του.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει το δικαίωμα να ζητήσει από το διευθυντή σπουδών την τροποποίηση ή και την αλλαγή είτε της επικουρικής είτε μιας εξαμηνιαίας γραπτής εργασίας που του ανατέθηκε μέσα σε μία εβδομάδα από την ανάληψή της, εάν θεωρήσει ότι αυτή δεν συνάδει με τους στόχους του προγράμματος ή με τους εξ αρχής διατυπωμένους στόχους και τις απαιτήσεις του μαθήματος ή γενικώς ότι δεν θα του προσπορίσει την προσδοκώμενη επιστημονική ωφέλεια· ο διευθυντής σπουδών ενημερώνεται σχετικά από τον μεταπτυχιακό / επικουρούμενο φοιτητή και από τον διδάσκοντα, οπότε εισηγείται θετικά ή απορριπτικά στην ΓΣ.ΕΣ. που αποφασίζει για την αμετάκλητη ισχύ ή για το ενδεχόμενο τροποποίησης / αλλαγής της εργασίας. Μετά από την ολοκλήρωση των διαδικασιών (εκπόνηση, παρουσίαση και βαθμολόγηση) ο υποψήφιος καταθέτει στη γραμματεία του Π.Μ.Σ. δύο αντίτυπα της εργασίας και ένα ακόμη σε ηλεκτρονική μορφή. Τα δικαιώματα χρήσης του συνόλου των γραπτών εργασιών που γίνονται στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. ανήκουν στους συντάκτες των εργασιών και στο Π.Μ.Σ. Για την έντυπη ή την ηλεκτρονική δημοσίευση τέτοιας εργασίας (ή μέρους της) απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

Με την εκπόνηση της γραπτής μεταπτυχιακής εργασίας (διπλωματικής) και την παρουσίασή της σε colloquium ολοκληρώνεται ο α' κύκλος των μεταπτυχιακών σπουδών. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται με την επίβλεψη ενός μέλους ΔΕΠ που διδάσκει στο Π.Μ.Σ. ύστερα από σχετική ανάθεση της Γ.Σ.Ε.Σ. Το μέλος αυτό και δύο ακόμη μέλη ΔΕΠ, τα οποία επίσης ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., βαθμολογούν τη διπλωματική εργασία. Ο τελικός βαθμός της διπλωματικής εργασίας προκύπτει από το μέσο όρο της βαθμολογίας των τριών βαθμολογητών.

• Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;

Α) η πρωτοτυπία του θέματος, β) η χρήση ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας που

σχετίζεται με το θέμα, γ) η σαφήνεια της μεθοδολογίας, δ) η πληρότητα της διαχείρισης του θέματος. Οι γραπτές εργασίες (οι εξαμηνιαίες και οι διπλωματικές) των μεταπτυχιακών φοιτητών αρχειοθετούνται και είναι προσιτές στην Σ.Ε., στους διδάσκοντες του Π.Μ.Σ. και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η βαθμολόγηση των εργασιών αποδίδεται στην κλίμακα από το μηδέν έως τις 10 μονάδες.

3.2.6 Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

• Ποιές είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η αρχική κρατική χρηματοδότηση κάλυπτε ως ένα βαθμό τις απαιτήσεις του προγράμματος. Μετά τις τελευταίες περικοπές η χρηματοδότηση κρίνεται ανεπαρκής για την κάλυψη των αναγκών των κατευθύνσεων του προγράμματος (το μεταπτυχιακό πρόγραμμα δεν έχει δίδακτρα).

• Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Με τη μικρή κρατική επιχορήγηση. Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι η συμμετοχή των μελών ΔΕΠ στο πρόγραμμα τόσο σε επίπεδο διδασκαλίας όσο και επίπεδο έρευνας και εποπτείας εργασιών δεν αμείβεται.

• Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- A) μετάκληση ειδικών επιστημόνων,
- B) αγορά βιβλίων και υλικών
- Γ) έρευνα με μετακινήσεις σε ειδικούς χώρους
- E) επισκέψεις μουσείων, μνημείων

3.2.7 Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

• Ποιά είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;

Η επιλογή γίνεται με γραπτές και προφορικές εξετάσεις και ημερομηνία λήξης για την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής στις εισαγωγικές εξετάσεις ορίζεται η 31η Σεπτεμβρίου εκάστου έτους.

Οι υποψήφιοι εξετάζονται, κατά το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου, στα μαθήματα του κορμού και της κατεύθυνσης που οι ίδιοι επιλέγουν και σε ύλη που ανακοινώνεται τουλάχιστον τέσσερις μήνες νωρίτερα, καθώς και στην ξένη γλώσσα (ή στις ξένες γλώσσες) που έχουν δηλώσει ότι κατέχουν. Με την ανακοίνωση (στον ημερήσιο τύπο καθώς και στην ιστοσελίδα του Π.Τ.Δ.Ε.) το ΠΜΣ γνωστοποιεί τον αριθμό των θέσεων που προκηρύσσονται για κάθε κατεύθυνση. Η αλλαγή από τη μια κατεύθυνση στην άλλη δεν επιτρέπεται, ακόμα και αν σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση αποφασίζεται να μην καλυφθούν οι προβλεπόμενες θέσεις λόγω της κακής επίδοσης των υποψηφίων.

Οι εξετάσεις διενεργούνται υπό την εποπτεία της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ. Η επιλογή των φοιτητών για τον α' Κύκλο Σπουδών γίνεται από την Σ.Ε. και την επικυρώνει η Γ.Σ.Ε.Σ

• Με ποιά συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;

Κατά την αξιολόγηση των κριτηρίων που προβλέπει ο νόμος το «άριστα» προσδιορίζεται στις 100 μονάδες. Ο καταμερισμός των μονάδων κατά κριτήριο αξιολόγησης έχει ως εξής:

1. ΜΟ εξετάσεων στα κοινά μαθήματα Παιδαγωγική-Ξένη Γλώσσα : 20 + 20 μονάδες
2. Βαθμός εξετάσεων στα σχετικά με την κατεύθυνση μαθήματα : 10 μονάδες

3. Φάκελος: Γενικός βαθμός πτυχίου, διπλωματική εργασία, δημοσιεύσεις, ανακοινώσεις και συμμετοχή σε συνέδρια : 10 μονάδες
4. Εξέταση στις νέες τεχνολογίες: 10 μονάδες
5. Δεύτερη-τρίτη ευρωπαϊκή ξένη γλώσσα: 5 μονάδες για την δεύτερη και 10 μονάδες αν ο υποψήφιος προσκομίσει αποδεικτικά και για τρίτη ξένη γλώσσα
6. Προσωπική συνέντευξη: 20 μονάδες

Σε περίπτωση ισοβαθμίας στις τελευταίες θέσεις επιτυχίας η Σ.Ε. αποφασίζει κάθε φορά, αναλόγως με τις επιδόσεις των υποψηφίων και με τις κενές θέσεις, για την εισαγωγή ή μη και των ισοβαθμούντων ή των επιλαχόντων.

Οι εισαγωγικές εξετάσεις διενεργούνται με ευθύνη της Σ.Ε. μετά από σχετική εξουσιοδότηση της Γ.Σ.Ε.Σ. Τους βασικούς όρους των εξετάσεων τους προσδιορίζει η Σ.Ε. και τους περιλαμβάνει στους όρους της ετήσιας προκήρυξης. Μετά από την περάτωση των εξετάσεων οι πίνακες των επιτυχόντων προωθούνται από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για επικύρωση στη Γ.Σ.Ε.Σ. ώστε να ανακοινωθούν πριν από την 1η Νοεμβρίου.

• **Ποιό είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Το ποσοστό αποδοχής των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος αυξομειώνεται κατά την τελευταία πενταετία και είναι σε συνάρτηση του αριθμού των αιτήσεων των φοιτητών, εφόσον ο αριθμός των φοιτητών που γίνονται δεκτοί στο πρόγραμμα ορίζεται από τον Κανονισμό Λειτουργίας του Προγράμματος και τη νομοθεσία. Κατά το τελευταίο έτος 2010-2011 το ποσοστό εισδοχής των φοιτητών στο πρόγραμμα παρατηρήθηκε ότι ήταν περίπου του 25% των ατόμων που υπέβαλλαν αίτηση και είναι από τα χαμηλότερα ποσοστά εισδοχής στο πρόγραμμα λόγω του υψηλού αριθμού των αιτήσεων.

• **Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;**

Μέσα από την ιστοσελίδα του Τμήματος.

• **Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;**

Κατά την έναρξη της διαδικασίας ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνοσης επιτροπές θεματοδότησης, βαθμολογητών και αναβαθμολογητών. Τα μέλη ΔΕΠ που συμμετέχουν στις επιτροπές θεματοδότησης δε συμμετέχουν στις άλλες δύο επιτροπές. Επιπλέον, κατά τη διαδικασία των γραπτών εξετάσεων τα στοιχεία των υποψηφίων είναι καλυμμένα με αδιαφανή ταινία και δεν μπορούν να περιέλθουν σε γνώση των βαθμολογητών. Η βαθμολόγηση των γραπτών γίνεται από δύο βαθμολογητές οι βαθμοί των οποίων καλύπτονται, ώστε να μην περιέρχονται σε γνώση τους. Η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επιλογής είναι και σε συνάρτηση με τη χρήση περισσότερων του ενός κριτηρίων επιλογής (π.χ. εξετάσεις, συνέντευξη κτλ.), ώστε να συνδυαστούν κατά την επιλογή τα πλεονεκτήματα πολλών και διαφορετικών μεθόδων επιλογής. Όλοι οι όροι, οι διαδικασίες και οι μέθοδοι είναι σε γνώση των υποψηφίων εφόσον έχουν δημοσιοποιηθεί μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και της σχετικής προκήρυξης.

3.2.8 Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

• **Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό;**

Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό υφίσταται αλλά είναι περιορισμένη. Οι διδάσκοντες συμμετέχουν στο πρόγραμμα στη βάση προγραμμάτων ανταλλαγής διδακτικού προσωπικού (π.χ. Erasmus). Οι περιορισμένοι πόροι του προγράμματος αποτελούν εμπόδιο στην κλήση διδασκόντων από το εξωτερικό.

• **Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών ;**

Φοιτητές που δε γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα δεν μπορούν να

παρακολουθήσουν το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών. Αυτήν τη δυνατότητα έχουν οι φοιτητές που προέρχονται από την Κύπρο.

- **Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;**

Οι συμφωνίες συνεργασίας αφορούν μόνο σε ατομικό επίπεδο ανταλλαγής διδασκόντων μέσω προγραμμάτων.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.3.1. Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Ο βαθμός ανταπόκρισης ενός Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στις απαιτήσεις τόσο του Τμήματος όσο και της κοινωνίας είναι συνάρτηση της φυσιογνωμίας του Τμήματος, του προφίλ των υποψηφίων διδασκόντων και των στόχων που τίθενται εξ αρχής. Η φυσιογνωμία του Τμήματος αλλά και το προφίλ των υποψηφίων διδασκόντων είναι διαμορφωμένα και δεν παραλλάσσουν σημαντικά με το πέρασμα του χρόνου. Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις τόσο του Τμήματος όσο και της κοινωνίας, γενικότερα, όπως αυτές συνδιαμορφώνονται στη βάση των εξελίξεων στο χώρο της εκπαίδευσης και της αγωγής μέσω της βελτίωσης του Προγράμματος Σπουδών και των εργασιών.

- **Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Θεωρείται σημαντική διαδικασία ο έλεγχος της ανταπόκρισης ενός Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στις απαιτήσεις του Τμήματος και της κοινωνίας. Ο έλεγχος αυτός συνίσταται στη συστηματική παρακολούθηση από τα μέλη ΔΕΠ των εξελίξεων στο χώρο της εκπαίδευσης και της αγωγής και των κατάλληλων προσαρμογών που επέρχονται στο πρόγραμμα σε επίπεδο λειτουργίας και επιλογών. Βέβαια, είναι γεγονός ότι η ανταπόκριση του προγράμματος στις απαιτήσεις του Τμήματος και της κοινωνίας είναι και σε σχέση με το προφίλ των μελών ΔΕΠ, των ερευνητικών τους ενδιαφερόντων και των πεδίων που θεραπεύουν.

- **Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης αυτού του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Η αξιολόγηση και η ενδεχόμενη αναθεώρηση του Προγράμματος Σπουδών γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα τόσο μέσω των συζητήσεων στις Γενικές Συνελεύσεις Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος όσο και μέσω της λειτουργίας της επιτροπής μεταπτυχιακών σπουδών.

- **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών;**

Η δημοσιοποίηση του Προγράμματος γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και της γνωστοποίησης και κοινοποίησης του Κανονισμού Λειτουργίας του.

- **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν Διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα;**

Θεσμοθετημένη διαδικασία δεν υφίσταται. Η πλειοψηφία των υποψηφίων διδασκόντων είναι εργαζόμενοι εκπαιδευτικοί. Ο διδακτορικός τίτλος σπουδών μπορεί να αξιοποιηθεί ως προσόν ανέλιξης τους στην εκπαίδευση μέσω της συμμετοχής τους σε διαδικασίες επιλογής στελεχών εκπαίδευσης.

3.3.2. Πώς κρίνετε τη δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

- **Προσφέρονται μαθήματα διδακτορικού κύκλου;**

Δεν υπάρχουν μαθήματα διδακτορικού κύκλου.

- **Προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας; Ποια είναι αυτά;**

Δεν προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας. Ωστόσο, οι υποψήφιοι διδάκτορες μπορούν να παρακολουθήσουν αντίστοιχα μαθήματα στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών εάν κριθεί απαραίτητο από τους ίδιους ή τους επόπτες τους.

3.3.3. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Υπάρχει συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών;**

Η συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών είναι επιβεβλημένη.

- **Πώς παρακολουθείται διαχρονικά η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων; Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;**

Οι υποψήφιοι διδάκτορες κατά τη διάρκεια κάθε εαρινού εξαμήνου υποβάλλουν αναλυτικό υπόμνημα για την πορεία της διατριβής τους στη Γ.Σ.Ε.Σ. Το υπόμνημα αυτό, σε συνδυασμό με την έκθεση προόδου που καταθέτει ο επιβλέπων, αξιολογείται στη συνέχεια από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ., η οποία εκφράζει την άποψή της στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Η Γ.Σ.Ε.Σ. κρίνει την πρόοδο της διδακτορικής διατριβής και αποφασίζει σχετικά.

- **Εφαρμόζονται κοινές (μεταξύ των διδασκόντων) διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;**

Η διαδικασία επιλογής υποψήφιου διδάκτορα προβλέπεται από τη σχετική εκπαιδευτική νομοθεσία σε ότι αφορά κριτήρια επιλογής (π.χ. κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών) και ακολουθείται.

- **Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής;**

Η διαδικασία ανάθεσης διδακτορικής διατριβής υπόκειται σε κριτική στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης, εφόσον έχει προηγηθεί σχετική κοινοποίηση στα μέλη ΔΕΠ από τον υποψήφιο διδάκτορα των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Σε ότι αφορά στην εξέταση ο υποψήφιος διδάκτορας είναι υποχρεωμένος να παρουσιάζει την εξέλιξη της εργασίας του όποτε κριθεί σκόπιμο από τον επόπτη του. Πριν από την τελική εξέταση οργανώνεται σχετικό colloquium (ανοικτή διαδικασία) στο οποίο ο υποψήφιος διδάκτορας παρουσιάζει την εργασία του και απαντά σε ερωτήσεις των παριστάμενων μελών ΔΕΠ.

- **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή; Ποιές;**

Οι προδιαγραφές ποιότητας κάθε διατριβής είναι σε συνάρτηση με το γνωστικό αντικείμενο. Συνήθως, απαιτείται η δημοσίευση μέρους της εργασίας (π.χ. ανασκόπηση βιβλιογραφίας, ευρήματα έρευνας κτλ) σε συνέδρια και επιστημονικά περιοδικά.

3.3.4. Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων;

- **Ποιά είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;**

Για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής η κατοχή μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) από το οικείο ή από άλλο Π.Μ.Σ. αποτελεί προαπαιτούμενο. Επομένως, ως υποψήφιοι διδάκτορες μπορεί να γίνουν αποδεκτοί όσοι ολοκλήρωσαν τον πρώτο κύκλο του Π.Μ.Σ. ή διαθέτουν μεταπτυχιακό τίτλο σχετικό με τους στόχους του Π.Μ.Σ.

Η αίτηση υποβάλλεται στη Γ.Σ.Ε.Σ. και συνοδεύεται από υπόμνημα, στο οποίο αναφέρονται:

1. Το μέλος ΔΕΠ του Τμήματος με το οποίο επιθυμεί να συνεργαστεί ο αιτών,
2. Τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα και τεκμηρίωση της πρωτοτυπίας τους,
3. Η θεμελίωση της χρησιμότητας της διατριβής,

4. Οι εννοιολογικοί προσδιορισμοί μέσα στο ευρύτερο και στο εξειδικευμένο θεωρητικό τους πλαίσιο,

5. Η μεθοδολογία προσέγγισης του θέματος,

6. Η ενδεικτική βιβλιογραφία, καθώς και όλες οι πληροφορίες που θα καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο θα είναι δυνατόν ο φοιτητής να τη χρησιμοποιεί (ή να την καθιστά προσβάσιμη) και στο Τμήμα,

Η Γ.Σ.Ε.Σ. ζητεί την έγγραφη γνώμη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. και αποφασίζει αναλόγως σε επόμενη συνεδρία.

• Με ποιά συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται;

Γενικώς ισχύουν για την ανάληψη, την εκπόνηση και την περαίωση της διδακτορικής διατριβής όσα διαλαμβάνονται στο Ιδρυτικό ΦΕΚ του Π.Μ.Σ. καθώς και οι σχετικές διατάξεις του Ν. 2083/92.

• Ποιό είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων διδασκόντων;

Κατά τα προηγούμενα χρόνια το ποσοστό αποδοχής των υποψηφίων διδασκόντων ήταν 100%. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 το ποσοστό αποδοχής των αιτήσεων για την ανάληψη της ευθύνης της εκπόνησης διδακτορικής διατριβής ήταν 70%. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι κατά το έτος αυτό αυξήθηκε και ο αριθμός των αιτήσεων.

3.3.5. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

• Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές;

Η συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών είναι επιβεβλημένη. Στην παρούσα φάση έχουμε σε τριμελή επιτροπή ενός διδακτορικού στο πλαίσιο του προγράμματος Ηράκλειτος μια καθηγήτρια από το ΙΙΚ (Institut fuer Interkulturelle Kommunikation) του Μονάχου.

• Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδασκόντων;

Η δυνατότητα υφίσταται. Υπάρχει απόφοιτος αλλοδαπός.

• Παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα;

Η δυνατότητα υφίσταται.

• Παρέχονται από το Τμήμα κίνητρα στους υποψήφιους διδάκτορες για την συμμετοχή τους σε διεθνή «Θερινά Προγράμματα» (summer schools), διεθνή ερευνητικά συνέδρια, υποβολή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά, κλπ.;

Η κουλτούρα του Τμήματος συμβάλλει στην παροχή τέτοιων κινήτρων στους υποψήφιους διδάκτορες τα οποία σε αρκετές περιπτώσεις θεωρούνται ως ενδείξεις επιτυχούς πορείας εκπόνησης της διατριβής.

4. Διδακτικό έργο

4.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;

- **Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται;**

Η αποτίμηση της αποτελεσματικότητας του διδακτικού προσωπικού στηρίζεται κατά κύριο λόγο στην αξιολόγηση των φοιτητών, όπως αυτή διενεργείται κατά μάθημα από κάθε διδάσκοντα και κατά δεύτερο λόγο στην επεξεργασία των απογραφικών δελτίων που συμπλήρωσαν οι διδάσκοντες για κάθε μάθημά τους. Συγκεκριμένα, στοιχεία θα παρατεθούν από την επεξεργασία 1021 ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν από τους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 (ποσοστό 33% των ερωτηματολογίων που συγκεντρώθηκαν συνολικά). Ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν και κατά τα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη. Από όλα αυτά τα στοιχεία προκύπτει ότι η αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού είναι από καλή έως πολύ καλή (Βλ. Παράρτημα 4).

- **Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;**

Σύμφωνα με τα παραπάνω τεκμήρια η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας κρίνεται σε γενικές γραμμές από καλή έως πολύ καλή, επιδέχεται ωστόσο βελτιώσεις τόσο όσον αφορά στη χρήση νέων τεχνολογιών επικοινωνίας, όσο και όσον αφορά στην υλικοτεχνική υποδομή της (θρανία, πίνακες, φωτισμός/συσκότιση αιθουσών, εξαερισμός, εξοπλισμένα εργαστήρια κ.λπ.).

- **Ποιός είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;**

Ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος είναι 6 ώρες διδασκαλίας στο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών. Επιπλέον, τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ έχουν κι άλλο φόρτο διδακτικού έργου σε επίπεδο προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (χωρίς αμοιβή).

- **Πόσα από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Το 75% των μελών ΔΕΠ του Τμήματος διδάσκει και στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.

- **Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας;**

Δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες υποτροφίες / βραβεία διδασκαλίας για τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

- **Συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος και σε τί ποσοστό;**

Δεν προβλέπεται θεσμικά συμβολή στο διδακτικό έργο των μεταπτυχιακών φοιτητών και των υποψήφιων διδασκόντων του Τμήματος από τον Κανονισμό του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος. Ωστόσο, σε κάποιες περιπτώσεις υποψήφιοι διδάκτορες παρέχουν διδακτικό έργο υπό την εποπτεία των μελών ΔΕΠ.

4.2. Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;

- **Ποιές συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;**

Χρησιμοποιούνται περισσότερες της μίας μέθοδοι διδασκαλίας. Τα μαθήματα γίνονται κυρίως με τη μορφή διαλέξεων. Επιπλέον σε πολλά μαθήματα δίνονται ασκήσεις, καθώς και ομαδικές ή ατομικές εργασίες και γίνονται παρουσιάσεις αυτών των εργασιών από τους φοιτητές. Η διδασκαλία, παρά τα μεγάλα συνήθως ακροατήρια, επιδιώκεται να είναι επικοινωνιακή και να συμμετέχουν οι φοιτητές τόσο διατυπώνοντας ερωτήσεις, όσο και εκφράζοντας τη γνώμη τους ή αναφέροντας τις γνώσεις τους σχετικά με το υπό πραγματεύση θέμα. Τα υποχρεωτικά μαθήματα έχουν ως ακροατήριο το σύνολο των φοιτητών και φοιτητριών του κάθε έτους, ενώ τα μαθήματα επιλογής τα επιλέγουν με όριο φοιτητών τον αριθμό 25. Υπάρχουν περιπτώσεις υποχρεωτικών μαθημάτων που χωρίζονται σε δύο εξάμηνα του έτους και το μάθημα επαναλαμβάνεται δύο φορές, προκειμένου να μην υπάρχουν μεγάλα ακροατήρια. Αυτό συμβαίνει με τις Διδακτικές των μαθημάτων ειδικότητας της Β' Φάσης (Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης (Δι.Με.ΠΑ), στις οποίες οι φοιτητές παρακολουθούν τις Διδακτικές (π.χ. της Γλώσσας, των Μαθηματικών, των Φυσικών Επιστημών κ.λπ.) και στη συνέχεια εφαρμόζουν διδασκαλίες στα σχολεία υπό την καθοδήγηση μεντόρων (αποσπασμένων εκπαιδευτικών).

- **Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;**

Το περιεχόμενο των μαθημάτων κυρίως, αλλά και οι διδακτικές μέθοδοι επικαιροποιούνται συνεχώς, όπως φαίνεται από τα απογραφικά δελτία των μαθημάτων που καταθέτουν οι διδάσκοντες κάθε χρόνο, προκειμένου να συμπεριληφθούν στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος. Αυτό είναι θετικό στοιχείο για τα μαθήματα, αλλά κρίνεται αρνητικά από τους φοιτητές που οφείλουν μαθήματα από προηγούμενα εξάμηνα και καλούνται να εξεταστούν σε νέα ύλη.

- **Ποιό είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις;**

Το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις είναι διαφορετικό στα υποχρεωτικά μαθήματα από ό,τι στα επιλογής μαθήματα. Πιο συγκεκριμένα στα υποχρεωτικά μαθήματα ανά εξεταστική περίοδο η συμμετοχή των φοιτητών κυμαίνεται από 70% και άνω ενώ στα επιλογής μαθήματα είναι ιδιαίτερα υψηλό, ξεκινώντας από 94% και φθάνοντας σε πολλές περιπτώσεις και στο 100% .

- **Ποιά είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις;**

Τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών και φοιτητριών στις εξετάσεις είναι επίσης διαφοροποιημένο στα υποχρεωτικά και στα επιλογής μαθήματα. Στα υποχρεωτικά μαθήματα κυμαίνεται από περίπου 60% και άνω ενώ στα επιλογής η επιτυχία είναι πολύ υψηλότερη και κυμαίνεται από 90% και άνω.

- **Ποιός είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου;**

Ο μέσος βαθμός πτυχίου είναι από 8 και άνω.

- **Ποιά είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;**

Στο μεγαλύτερο ποσοστό οι φοιτητές ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στα 4 χρόνια.

4.3. Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;

- **Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του**

εξαμήνου;

Η ύλη των μαθημάτων γνωστοποιείται στους φοιτητές από τα απογραφικά δελτία των μαθημάτων που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Ανακοινώνονται από τους διδάσκοντες συνήθως στο πρώτο μάθημα και αναρτάται στους πίνακες ανακοινώσεων. Επίσης, αναρτάται στην ηλεκτρονική Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης *Open eClass* <<http://eclass.uowm.gr>>. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων το οποίο ακολουθεί τη φιλοσοφία του λογισμικού ανοικτού κώδικα υποστηρίζοντας την υπηρεσία Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης χωρίς περιορισμούς και δεσμεύσεις. Η πρόσβαση στην υπηρεσία τόσο από τους καθηγητές όσο και από τους φοιτητές γίνεται με τη χρήση ενός απλού φυλλομετρητή (web browser), χωρίς την απαίτηση εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων.

• Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;

Ναι, τόσο στο απογραφικό δελτίο κάθε μαθήματος στο Πρόγραμμα Σπουδών, όσο και στην αρχή του εξαμήνου στο πρώτο μάθημα. Επίσης, τα στοιχεία αυτά εμφανίζονται και στις ιστοσελίδες των μελών ΔΕΠ. Ειδικότερα, σε σχετικές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου (ερωτήσεις 1, 2 και 3) εμφανίζονται υψηλοί οι μέσοι όροι (means): 4.13 – 4.13 – 4.26.

• Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων;

Η επίτευξη των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων καταμετράται τόσο από τη συμμετοχή των φοιτητών στις παραδόσεις των μαθημάτων, στην επίλυση των ασκήσεων, στις εργασίες που τους ανατίθενται όσο και από τα αποτελέσματα των εξετάσεων στις οποίες υποβάλλονται στο τέλος κάθε εξαμήνου.

• Σε ποιά βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται αυστηρά. Σε περίπτωση που για λόγους ασθένειας κυρίως ή συμμετοχής στο πρόγραμμα Έρασμος ο διδάσκων απουσιάσει, το μάθημα αναπληρώνεται χωρίς να προκαλούνται δυσλειτουργίες στο ευρύτερο πρόγραμμα μαθημάτων.

• Είναι ορθολογική η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων είναι μοιρασμένο σε όλες τις ημέρες τις εβδομάδας. Τα υποχρεωτικά μαθήματα διδάσκονται κυρίως τις πρωινές ώρες, ενώ τα επιλογής τις απογευματινές. Οι παρακολουθήσεις των φοιτητών στα σχολεία και οι πρακτικές ασκήσεις τους στα σχολεία λαμβάνεται μέριμνα να μη συμπίπτουν με ώρες μαθημάτων.

• Πόσα (και ποιά) από τα βασικά εισαγωγικά Μαθήματα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων;

Βασικά εισαγωγικά μαθήματα της ειδικότητάς τους διδάσκονται από τα μέλη ΔΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων. Παρατίθεται κατάλογος των καθηγητών και των αναπληρωτών καθηγητών με τα μαθήματα που διδάσκουν:

Καθηγητές

Ανδρέου Ανδρέας: Ιστορία: Αρχαιότητα και Βυζάντιο

Λεμονίδης Χαράλαμπος: Διδακτική Μαθηματικών, ΔΙΜΕΠΑ Β' φάση: Διδακτική των Μαθηματικών

Μπέσσας, Δημήτριος: Εικαστικά Εργαστήρια, Παιδαγωγικά Υλικά και Μέσα

Φωτιάδης Κων/νος: Ιστορία Ι, Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία

Αναπληρωτές καθηγητές

Ακριτόπουλος Αλέξανδρος: Ελληνική Παιδική και Νεανική Λογοτεχνία

Ηλιάδου Σοφία: Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης, Εκπαιδευτική πολιτική

Παπαδοπούλου Βασιλική: Παιδαγωγική, Γ' Φάση: Ανάλυση παιδαγωγικού – διδακτικού έργου επί δύο εβδομάδες με θεωρητική προετοιμασία και ανατροφοδότηση

Τσακίριδου Ελένη: Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας, Στατιστική

Φαχαντίδης Νικόλαος: Πληροφορική και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση, Εκπαιδευτικό Λογισμικό

- **Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;**

Όλα τα μέλη ΔΕΠ διδάσκουν μαθήματα που εμπίπτουν στα γνωστικά τους πεδία και στα ενδιαφέροντά τους. Ακόμη και όταν ένας καθηγητής λείπει με εκπαιδευτική άδεια, εκείνος που τον αναπληρώνει είναι κατά τεκμήριο συγγενούς ειδικότητας.

4.4. Πώς κρίνετε τα εκπαιδευτικά βοηθήματα;

- **Είδη και αριθμός βοηθημάτων (π.χ. βιβλία, σημειώσεις, υλικό σε ιστοσελίδες, κλπ) που διανέμονται στους φοιτητές.**

Από τους διδάσκοντες προτείνονται κάθε χρόνο δύο βιβλία που αφορούν τη θεματική του κάθε μαθήματος, για να επιλέξει ο κάθε φοιτητής το ένα. Τα βιβλία αυτά εντάσσονται ήδη από την άνοιξη στο πρόγραμμα Εύδοξος από τη Γραμματεία του Τμήματος. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η μονοδιάστατη οπτική του ενός εγχειριδίου. Συχνά δίνεται επιπρόσθετο υλικό στους φοιτητές τόσο με τη μορφή φωτοτυπιών που διανέμονται μέσα στο μάθημα για να τύχουν επεξεργασίας κατά τη διάρκειά του, όσο και με τη μορφή σημειώσεων, οι οποίες είτε διανέμονται στους φοιτητές για να συμπληρώσουν την ύλη του μαθήματος είτε αναρτώνται στον ειδικό διαδικτυακό χώρο Open eClass.

- **Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πώς εφαρμόζεται;**

Όπως αναγράφεται αμέσως παραπάνω, τα βιβλία που πρόκειται να διανεμηθούν στους φοιτητές προτείνονται κάθε χρόνο από τους διδάσκοντες, οπότε η επιλογή τους υπόκειται σε συνεχή επαναξιολόγηση. Το επιπλέον υλικό διδασκαλίας και μελέτης συνήθως επαναπροσαρμόζεται, ανάλογα με την επικαιροποίηση του περιεχομένου κάθε μαθήματος.

- **Πώς και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;**

Τα βοηθήματα διατίθενται αφού κατατεθούν οι σχετικές δηλώσεις των φοιτητών και φτάσουν τα βιβλία στους χώρους διανομής τους, που είναι συγκεκριμένα βιβλιοπωλεία της Φλώρινας με τα οποία συνεργάζεται το Πανεπιστήμιο. Αυτό γίνεται περίπου ένα μήνα μετά την έναρξη των μαθημάτων. Κατά την τελευταία διετία η διάθεση των διδακτικών βοηθημάτων γίνεται μέσω της χρήσης ειδικού λογισμικού προγράμματος του ΥΠΔΒΜΘ, που λειτουργεί υπό την αιγίδα και τον έλεγχο του Υπουργείου. Δεν υπάρχει εμπλοκή των Τμημάτων και των μελών ΔΕΠ στη διαδικασία. Τα μέλη ΔΕΠ είναι υποχρεωμένα να προτείνουν βιβλιογραφία από την οποία οι φοιτητές επιλέγουν αυτό που θέλουν. Ειδικότερα, προ της εφαρμογής του συστήματος «Εύδοξος» σε σχετική ερώτηση του ερωτηματολογίου (ερώτηση 5) για την έγκαιρη χορήγηση των εκπαιδευτικών βοηθημάτων ο μέσος όρος (mean) των απαντήσεων εμφανίζεται σε μεσαίο επίπεδο (3.63) της πεντάβαθμης κλίμακας Likert.

- **Ποιό ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;**

Τα βοηθήματα καλύπτουν ένα ποσοστό περίπου 70% της διδασκόμενης ύλης. Το υπόλοιπο καλύπτεται από τις παραδόσεις και το επιπρόσθετο υλικό που δίνεται στους φοιτητές ή αναρτάται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Open eClass.

- **Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων;**

Πέραν των συγγραμμάτων, παρέχεται επιπλέον βιβλιογραφία στους φοιτητές, τις περισσότερες φορές από την αρχή των παραδόσεων. Η βιβλιογραφία αυτή αναρτάται και στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Open eClass. Πρέπει ωστόσο να επισημανθούν οι σοβαρές ελλείψεις της βιβλιοθήκης που συχνά δεν επιτρέπει στους φοιτητές να έχουν πρόσβαση σε αυτή τη βιβλιογραφία, γιατί συνήθως υπάρχει ένα μόνο αντίγραφο που μπορεί να είναι δανεισμένο. Οι ψηφιακές βάσεις αρθρογραφίας και βιβλίων είναι ένα σημαντικό εργαλείο (αν και είναι συνήθως ξενόγλωσσα), αλλά δυστυχώς δεν καλύπτουν επαρκώς όλες τις επιστημονικές περιοχές. Υπάρχει πάντως μία λίστα με τους τίτλους της επιστημονικής αρθρογραφίας που διαθέτει η βιβλιοθήκη της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας, η οποία δημιουργήθηκε από τον βιβλιοθηκονόμο της την τελευταία δετία. Ειδικότερα, σε σχετικές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου (ερωτήσεις 4, 6 και 7) οι μέσοι όροι (means) είναι 3,94, 3,72 και 3,5 αντίστοιχα.

4.5. Πώς κρίνετε τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές;

- **Αίθουσες διδασκαλίας:**

- (α) Αριθμός και χωρητικότητα**

- 10 αίθουσες διδασκαλίας χωρητικότητας 46, 100, 147, 87, 42, 68, 40, 46 ατόμων, ένα μικρό (150 ατόμων) κι ένα μεγάλο αμφιθέατρο (300 ατόμων)

- (β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα**

- Οι υπάρχουσες αίθουσες διδασκαλίας συχνά αποδεικνύονται ανεπαρκείς, καθώς στον ίδιο χώρο συστεγάζονται τα τμήματα ΠΤΔΕ, Νηπιαγωγών και Βαλκανικών Σπουδών. Αυτό φαίνεται κυρίως στις περιπτώσεις των υποχρεωτικών μαθημάτων, όπου χρειάζονται μεγάλες αίθουσες για μεγάλα ακροατήρια και αυτές οι αίθουσες δεν επαρκούν. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες εκσυγχρονισμού των αιθουσών με την τοποθέτηση καινούργιων καθισμάτων, καθώς και πινάκων. Στην αίθουσα συνεδριάσεων, επίσης, όπου συνήθως γίνονται μαθήματα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, οι παρουσιάσεις των colloquia και οι συνεδριάσεις των καθηγητών, έχει τοποθετηθεί διαδραστικός πίνακας.

- (γ) Βαθμός χρήσης**

- Οι αίθουσες της Σχολής, ειδικά οι μεγάλες, είναι σχεδόν συνεχώς γεμάτες. Ειδικά στο μεγάλο Αμφιθέατρο, που χωράει το μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών (ακροατήρια άνω των 100 ατόμων), οι διδασκαλίες συχνά παρεμποδίζονται από το γεγονός ότι στον χώρο αυτό αναγκαστικά φιλοξενούνται όλες οι εκδηλώσεις της Σχολής.

- (δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού**

- Οι αίθουσες έχουν εξοπλιστεί με βιντεοπροβολείς και με ειδικές οθόνες προβολής. Επίσης παρέχεται η δυνατότητα σύνδεσης στο Διαδίκτυο. Εξάλλου, οι περισσότερες αίθουσες διαθέτουν ασπροπίνακα. Αυτός ο εξοπλισμός είναι πραγματικά πολύτιμος για τις διδακτικές παραδόσεις.

- **Εκπαιδευτικά εργαστήρια:**

- (α) Αριθμός και χωρητικότητα**

- Υπάρχουν 2 εργαστήρια Φυσικών Επιστημών και 1 Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Όλα τα εργαστήρια είναι σε κοινή χρήση με το Τμήμα Νηπιαγωγών. Σε κάθε αίθουσα εργαστηρίου Φ.Ε. χωρούν 30 φοιτητές, περίπου, ενώ στο εργαστήριο

Ηλεκτρονικών Υπολογιστών συνήθως γίνονται μαθήματα για 40 περίπου φοιτητές. Στην αίθουσα των υπολογιστών υπάρχουν 36 Η/Υ στους οποίους εργάζονται κάθε φορά ανά 2 φοιτητές.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων

(γ) Βαθμός χρήσης

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού

(ε) Επάρκεια αποθηκών (εργαστηριακού εξοπλισμού, αντιδραστηρίων, κλπ)

Στον χώρο της Σχολής λειτουργεί για όλα τα συστεγαζόμενα Τμήματα μία Βιβλιοθήκη με θέσεις μελέτης, καθώς και χωριστό αναγνωστήριο, όπου μπορούν να μελετήσουν οι φοιτητές. Οι παραπάνω ερωτήσεις απαντώνται αναλυτικά τόσο στο τμήμα του στρατηγικού σχεδιασμού (7) όσο και στο τμήμα που αφορά τις υποδομές και τις διοικητικές υπηρεσίες (8).

- **Είναι διαθέσιμα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών;**

Όχι, λόγω έλλειψης επικουρικού προσωπικού.

4.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών;

- **Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην παρουσίαση των μαθημάτων; Πώς; Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στη διδασκαλία; Πώς;**

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι αίθουσες είναι εξοπλισμένες με βιντεοπροβολέα, οθόνη προβολής και δυνατότητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο. Οι δυνατότητες αυτές αξιοποιούνται από την πλειονότητα των διδασκόντων κατά την παρουσίαση των μαθημάτων και τη διδασκαλία.

Εξάλλου, υποστηρικτικό υλικό για 55 μαθήματα έχει αναρτηθεί στην ασύγχρονη πλατφόρμα εκπαίδευσης Open eClass από 19 διδάσκοντες του Τμήματός μας.

- **Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην εργαστηριακή εκπαίδευση; Πώς;**

Στο Τμήμα μας διδάσκονται μαθήματα με αντικείμενο τη διδασκαλία με ΤΠΕ (π.χ. Σχεδίαση και ανάπτυξη εκπαιδευτικού λογισμικού, Κατασκευή εκπαιδευτικού υλικού και διδασκαλία με ΤΠΕ κ.ά.). Επιπλέον, στο εργαστήριο των Φυσικών Επιστημών χρησιμοποιούνται εκπαιδευτικά λογισμικά και διαδίκτυο για την αναζήτηση πληροφοριών σχετικών με τα φυσικά φαινόμενα.

- **Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα; Πώς;**

Η επικοινωνία μεταξύ φοιτητών και διδασκόντων συχνά πραγματοποιείται μέσω της χρήσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, της χρήσης της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης καθώς και της χρήσης του Skype.

4.7. Πώς κρίνετε την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία;

- **Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα.**

Η αναλογία διδασκόντων/ διδασκομένων στα υποχρεωτικά μαθήματα είναι δυσανάλογα μεγάλη. Σε κάθε διδάσκοντα αναλογούν περίπου 120 φοιτητές. Στα μαθήματα επιλογής η αναλογία διαμορφώνεται κατά μέσο όρο στο 1/25 και καθιστά τη συνεργασία μεταξύ των μερών εποικοδομητική.

Σε ό,τι αφορά τη Διδακτική Μεθοδολογία και Πρακτική Άσκηση (Δι.Με.ΠΑ), η οποία εκτυλίσσεται σε 4 φάσεις, οι συνεργασίες των φοιτητών με τους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς αρχίζει από το 2^ο έτος και συνεχίζεται μέχρι το 4^ο. Για κάθε προετοιμασία διδασκαλίας που εφαρμόζουν οι φοιτητές στα σχολεία προηγείται συνεργασία τουλάχιστον 2 ωρών με τους μέντορες. Πρόκειται για ουσιαστική στήριξη τους στην οργάνωση της διδακτικής διαδικασίας (σχεδιασμός μαθήματος και εργαστήρια), ώστε να προετοιμαστούν για το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν μετά την αποφοίτησή τους. Τα διδακτικά αντικείμενα είναι επτά ως προς τον αριθμό, ενώ οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί είναι μόνο τέσσερεις, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται το έργο της επαρκούς καθοδήγησης και εμπύχωσης των φοιτητών που διδάσκουν στα σχολεία.

- **Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια.**

Η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια προσεγγίζει τον ένα διδάσκοντα προς είκοσι πέντε διδασκομένους. Ωστόσο, για να προκύψει αυτή η αναλογία οι διδάσκοντες υλοποιούν τα εργαστηριακά μαθήματα σε δύο εξάμηνα αντί για ένα. Η αναλογία εξαρτάται και από τον αριθμό των αποσπασμένων εκπαιδευτικών κάθε χρόνο.

- **Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές; Τις τηρούν; Αξιοποιούνται από τους φοιτητές;**

Οι διδάσκοντες ορίζουν ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές που κατανέμονται τουλάχιστον σε δύο ημέρες την εβδομάδα. Οι ώρες αυτές τηρούνται και αξιοποιούνται από τους φοιτητές, τόσο για απορίες τους σχετικά με το μάθημα όσο και για την ελοπτεία της πορείας των εργασιών που έχουν αναλάβει. Η συνεργασία των διδασκόντων με τους φοιτητές, ωστόσο, δεν περιορίζεται στις ώρες γραφείου. Οι πόρτες των γραφείων των καθηγητών είναι πάντα ανοιχτές, κάτι το οποίο χαρακτηρίζει τα μικρά πανεπιστήμια όπου οι σχέσεις καθηγητών και φοιτητών είναι προσωπικές και οικείες. Ειδικότερα, σε σχετικές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου (ερωτήσεις 26 και 27) εμφανίζονται υψηλοί μέσοι όροι (means) σε σχέση με τη συνέπεια των μελών ΔΕΠ στις υποχρεώσεις τους (4.03) και τη συνεργασία-επικοινωνία με τους φοιτητές (4.29).

4.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα;

- **Πώς μεθοδεύεται η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας);**

Όπως αναφέρεται παραπάνω, στους φοιτητές δίνεται επιπλέον βιβλιογραφία, η οποία συχνά ανευρίσκεται δύσκολα, λόγω των σοβαρών ελλείψεων της βιβλιοθήκης, που οφείλονται στη μειωμένη χρηματοδότησή της. Επίσης η διαδικτυακή έρευνα καθίσταται δύσκολη, καθώς το Πανεπιστήμιό μας είναι μεν συνδεδεμένο με την ηλεκτρονική βάση περιοδικών Heal Link, αλλά όχι και με Swetswise η οποία είναι πολύ μεγαλύτερη και περιέχει τα περιοδικά εκδοτικών οίκων - κολοσσών όπως αυτούς της Οξφόρδης και του Κέμπριτζ. Σε πολλές περιπτώσεις οι διδάσκοντες είναι υποχρεωμένοι να διαθέτουν μέρος της δικής τους προσωπικής βιβλιοθήκης, ώστε να βοηθούνται οι φοιτητές στην ερευνητική τους εργασία. Σε πολλές περιπτώσεις οι φοιτητές κάνουν επίσης χρήση της βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ. και άλλων πανεπιστημίων.

- **Παρέχεται στους φοιτητές δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα;**

Το Τμήμα επιδιώκει την εξοικείωση των φοιτητών με τις σύγχρονες διαδικασίες αγωγής και μάθησης που συνδέονται με τη λειτουργία του σχολείου και ενθαρρύνει τη συνεργασία τους με τους διδάσκοντες και μεταξύ τους για την εκπόνηση ερευνητικών εργασιών. Οι φοιτητές αναλαμβάνουν ομαδικές ή ατομικές ερευνητικές εργασίες, ώστε να συνειδητοποιήσουν τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η επιστημονική έρευνα (αναζήτηση και χρήση πηγών, οργάνωση της δομής της εργασίας, εξαγωγή πρωτότυπων συμπερασμάτων κ.ά.). Αρκετοί φοιτητές συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα μελών ΔΕΠ είτε με τη μορφή επικουρίας είτε με τη μορφή συνεργασίας που καταλήγουν σε από κοινού δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά ή ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια. Ωστόσο το γενικότερο κλίμα δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκό για την υλοποίηση ερευνητικών

έργων στο κύριο πεδίο εφαρμογής των μελετών του Τμήματος, που είναι το δημοτικό σχολείο. Η απαγόρευση εκπόνησης ερευνών στα δημόσια σχολεία, πλην των πειραματικών, για παράδειγμα, εκ μέρους του Υπ.Δ.Β.Μ.Θ. ανέστειλε σχεδόν όλες τις ερευνητικές δραστηριότητες των Παιδαγωγικών Τμημάτων, γεγονός που προκαλεί δυσχέρειες στην εκπόνηση ερευνών εκ μέρους των μελών του Δ.Ε.Π., των μεταπτυχιακών φοιτητών καθώς και στην εκπόνηση χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων, αναστέλλοντας ακόμα και συμβατικές υποχρεώσεις έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ωστόσο επιδιώκεται οι φοιτητές του Τμήματος να συμμετέχουν σε έρευνας στο πλαίσιο της μεθοδευμένης, πλατυσωμένης και ευρέως θεμελιωμένης πρακτικής τους άσκησης στα συνεργαζόμενα δημοτικά σχολεία της περιοχής Φλώρινας, η οποία στοχεύει στη βασική διδακτική τους κατάρτιση, θεωρητική και πρακτική. Αυτή αρθρώνεται σε τρεις ξεχωριστές φάσεις με ανάλογους στόχους, περιεχόμενα και δομικά χαρακτηριστικά. Ξεκινά στο τρίτο εξάμηνο και ολοκληρώνεται στο όγδοο.

- Η Α' φάση αποβλέπει στην εισαγωγή του φοιτητή στη θεωρία και πράξη του σχολείου και της διδασκαλίας, με θεωρητικά μαθήματα στη Σχολή και συστηματική παρατήρηση (με χρήση ερευνητικού εργαλείου) στο σχολείο.
- Η Β' φάση αποβλέπει στη θεωρητική κατάρτιση του φοιτητή στη διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου και στην ανάπτυξη ικανοτήτων σχεδιασμού, διεξαγωγής και αξιολόγησης της διδασκαλίας των μαθημάτων αυτών.
- Η Γ' φάση αποσκοπεί στην εισαγωγή του φοιτητή στον κανονικό, καθημερινό ρυθμό εργασίας και ζωής στο σχολείο. Ο φοιτητής αναλαμβάνει την ευθύνη του παιδαγωγικού και διδακτικού έργου επί μία εβδομάδα σε μια τάξη πολυθέσιου σχολείου και άλλη μία εβδομάδα σε ολιγοθέσιο σχολείο.

Όλες οι φάσεις της πρακτικής άσκησης επέχουν θέση εργαστηρίου. Για την αποτελεσματική διεξαγωγή τους σημαντικό ρόλο επιτελούν οι «μέντορες» των φοιτητών, δηλαδή οι αποσπασμένοι στο Τμήμα από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση δάσκαλοι, οι οποίοι υποστηρίζουν τους μελλοντικούς συναδέλφους στην προετοιμασία τους για το εκπαιδευτικό έργο.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι από το 2011 197 φοιτητές του Τμήματος έχουν δυνητικά την ευκαιρία να συμμετέχουν σε ερευνητικά έργα, προσφέροντας εργασία σε φορείς στους οποίους οι ίδιοι απασχολούνται στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η σύνδεση των γνώσεων που αποκτούν οι φοιτητές μας με τις μελλοντικές επαγγελματικές απαιτήσεις, με σκοπό την πληρέστερη ένταξή τους στο εργασιακό περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος οι φοιτητές μας απασχολούνται για ένα μήνα περίπου σε 70 και πλέον κοινωνικούς χώρους, οι οποίοι πιθανόν στο μέλλον να αποτελέσουν χώρους αναζήτησης εργασίας από μέρους τους. Τα αντικείμενα απασχόλησης στους χώρους αυτούς χωρίζονται σε 10 θεματικά πεδία, τα οποία με τη σειρά τους αντιστοιχούν στα μαθήματα επιλογής των φοιτητών. Τα θεματικά πεδία είναι τα εξής:

1. Αρχαική έρευνα, Ιστορία και Τοπική Ιστορία
2. Μουσειακή Εκπαίδευση - Διαχείριση Πολιτισμικής Κληρονομιάς – Αισθητική Αγωγή
3. Βιβλίο, Λογοτεχνία και Γλώσσα
4. Συμβουλευτική στην παιδική ηλικία – Ειδική Αγωγή – Αγωγή Υγείας
5. Εκπαιδευτική Τεχνολογία και Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση
6. Εφαρμογές των Μαθηματικών στην Κοινωνία και το Περιβάλλον
7. Εφαρμογές της Στατιστικής στην Εκπαίδευση
8. Εφαρμογές των Φυσικών Επιστημών στη διαχείριση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος
9. Εξωσχολική μάθηση και ψυχαγωγία: άτυπες και μη τυπικές μορφές
10. Διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας σε Σύγχρονα Περιβάλλοντα Μάθησης

4.9. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο;

- **Με ποιά εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;**

Το ΠΤΔΕ συνεργάζεται με τα περισσότερα παιδαγωγικά τμήματα (Δημοτικής και Νηπιαγωγών) της χώρας μας καθώς και ανάλογα με το ερευνητικό πεδίο του κάθε μέλους ΔΕΠ με ανάλογα πανεπιστημιακά τμήματα πχ Ψυχολογίας, Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής

του ΑΠΘ, Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Βόλου, Πολυτεχνεία, Φιλολογίες ξένων γλωσσών, Μαθηματικό, Φυσικό κ.ά)

• **Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;**

Στη βάση προγραμμάτων κινητικότητας, επισκέψεων προσκεκλημένων ερευνητών, καθώς και ενός εντατικού προγράμματος ERASMUS, το Τμήμα συνεργάζεται με τα εξής ιδρύματα του εξωτερικού:

1. University of Turku, Finland;
2. Instituto Politecnico de Castelo Branco, Portugal;
3. University of Cyprus, Cyprus;
4. Ludwig-Maximilians-University of Munich, Germany;
5. Orleans-Tours, France;
6. University of East Anglia, UK;
7. Oslo University College, Norway;
8. University of Nantes, France;
9. University College South, Denmark;
10. Wyższa Szkoła Humanistyczna – Ekonomiczna we Wrocławu, Wrocław;
11. Universität Salzburg, Austria;
12. Univerzita Konstantina Filozofa v Nitra, Slovakia;
13. NHL University, The Netherlands;
14. Tallinn University, Estonia;
15. Linnaeus University, Sweden;
16. University of Ljubljana, Slovenia;
17. University of Helsinki, Finland;
18. Open University, Cyprus
19. Institut fuer Interkulturelle Kommunikation - Fachhochschule Muenchen

• **Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;**

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος παρέχουν επιστημονική υποστήριξη στους εκπαιδευτικούς (Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) της περιοχής με τη μορφή ημερίδων, μικρών συνεδρίων και σεμιναρίων πάνω σε θέματα που αφορούν τα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται. Δίνουν επίσης ευχαρίστως διαλέξεις πάνω σε θέματα των γνωστικών τους αντικειμένων και ενδιαφερόντων, όπου κι αν κληθούν προς τούτο από φορείς της περιοχής, π.χ. "Ανοιχτό" Πανεπιστήμιο Δήμων της περιοχής, Σχολή Γονέων της Ιεράς Μητρόπολης Φλωρίνης Πρεσβών και Εορδαίας, σχολικές επιτροπές γυμνασίων ή λυκείων, σχολικούς συμβούλους κ.λπ.

Επίσης, με την πρακτική άσκηση δίνουν την ευκαιρία για τη σύνδεση της Τριτοβάθμιας με την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση σε επίπεδο επιστημονικό, ερευνητικό και κοινωνικό. Σημαντικό ρόλο στη διαδικασία αυτή παίζουν οι μέντορες (αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί). Από την παρουσία των μεντόρων σε όλες της φάσεις της ΔΙ.ΜΕ.Π.Α. και από τους απαιτητικούς ρόλους που αναλαμβάνουν – *οργάνωση των επισκέψεων των φοιτητών στα σχολεία, επιστημονική και παιδαγωγική καθοδήγησή τους, αξιολόγηση των διδακτικών ασκήσεων, «εταιρική» υποστήριξη των δασκάλων που ανοίγουν τις τάξεις τους στους φοιτητές και εν γένει στήριξη όλων των δράσεων που αναπτύσσονται για τη σύζευξη θεωρίας και πράξης* – εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η διαμόρφωση δύο σημαντικών παραμέτρων: (α) της *αρμονικής συνεργασίας* ανάμεσα στα σχολεία και στο Τμήμα ως ίδρυμα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και (β) της *ανάπτυξης θεωρητικής υποδομής* για τη θεμελίωση και την επιτυχή οργάνωση της Πρακτικής Άσκησης.

Επιπλέον, το Τμήμα αναπτύσσει συνεργασίες με φορείς που έχουν τοπικό, περιφερειακό καθώς και εθνικό χαρακτήρα και δράση (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας, ΔΕΗ, Ορυχεία λιγνίτη, Δήμοι, Περιφέρεια κ.ά.). Οι συνεργασίες αυτές εκτείνονται σε όλη την Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό, καθώς οι φοιτητές επιλέγουν να έρθουν σε επαφή με φορείς που δεν είναι αναγκαστικά στην

περιοχή του ΠΔΜ και να προσφέρουν εργασία στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης. Παραθέτουμε ενδεικτικά μία αναφορά (report) από φοιτητές που ανέπτυξαν εκπαιδευτική συνεργασία με το Σύλλογο Φιλίας και Συνεργασίας *Πελαγονία* στα Bitola (Μοναστήρι).

Κατά την τελευταία πενταετία διεξάγεται διαγωνισμός με την επωνυμία «Μαθηματικά της Φύσης και της Ζωής» με στόχο οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου να ενδιαφερθούν περισσότερο και να αγαπήσουν τα μαθηματικά. Ο διαγωνισμός διεξάγεται στις εγκαταστάσεις της Παιδαγωγικής Σχολής υπό την εποπτεία και το συντονισμό μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές που συμμετέχουν στο διαγωνισμό να επισκεφθούν τις εγκαταστάσεις της Σχολής με τους γονείς τους και τους δασκάλους τους και προάγεται η προβολή του Τμήματος στην τοπική και την ευρύτερη κοινωνία της Δυτικής Μακεδονίας.

Στο ίδιο πλαίσιο την άνοιξη του 2011 το Τμήμα επισκέφθηκαν οι μαθητές και οι μαθήτριες της Ε' και της ΣΤ' τάξης των δημοτικών σχολείων της πόλης στο πλαίσιο εορταστικής εκδήλωσης για τον εορτασμό των 20 χρόνων λειτουργίας του Τμήματος. Στη διάρκεια της ημέρας οι μαθητές με τους δασκάλους και τις δασκάλες τους συμμετείχαν σε δράσεις και δια-δράσεις που οργανώθηκαν από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω, το Τμήμα δημιουργεί διαύλους επικοινωνίας με επιστημονικούς, κοινωνικούς και επιχειρησιακούς φορείς που δραστηριοποιούνται σε σύγχρονες μορφές τυπικής ή μη τυπικής μάθησης· επιπλέον, προσφέρει ευκαιρίες για άνοιγμα του ελληνικού πανεπιστημίου της περιφέρειας στα Βαλκάνια και την υπόλοιπη Ευρώπη.

4.10. Πώς κρίνετε την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

- **Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας; Πόσες και ποιές συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;**

Το Τμήμα στηρίζει και βλέπει πολύ θετικά την σύναψη διμερών και άλλων συμφωνιών με άλλα τμήματα και πανεπιστήμια του εξωτερικού. Το Τμήμα έχει αναπτυσσόμενη πολιτική στην σύναψη διμερών συμφωνιών με τα εξής πανεπιστήμια του εξωτερικού:

1. University of Turku, Finland; 2. Instituto Politecnico de Castelo Branco, Portugal; 3. University of Cyprus, Cyprus; 4. Ludwig-Maximilians-University of Munich, Germany; 5. Orleans-Tours, France; 5. University of East Anglia, UK; 7. Oslo University College, Norway; 8. University of Nantes, France; 9. University College South, Denmark; 10. Wyższa Szkoła Humanistyczna – Ekonomiczna we Wrocławiu, Wrocław, Poland; 11. Universität Salzburg, Austria; 12. Univerzita Konstantina Filozofa v Nitra, Slovakia; 13. NHL University, The Netherlands; 14. Tallinn University, Estonia; 15. Linnaeus University, Sweden; 16. University of Ljubljana, Slovenia; 17. University of Helsinki, Finland; 18. Open University, Cyprus. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα δύο τελευταία χρόνια αναπτύχθηκε από το Τμήμα το Εντατικό Πρόγραμμα ERASMUS “*People and Space in the Borderland of Western Macedonia: tracing historical, social and intercultural features*” <P.S.BoWMA> (Ανθρωποι και Χώρος στη Δυτική Μακεδονία: ανιχνεύοντας ιστορικά, κοινωνικά και διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά) όπου συμμετείχαν καθηγητές και φοιτητές από τα πανεπιστήμια NHL University, The Netherlands, University of Ljubljana, Slovenia και Cyprus University of Technology, Cyprus.

- **Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

Κατά την τελευταία πενταετία 16 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος πραγματοποίησαν μετακινήσεις στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων.

- **Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

55 μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν την τελευταία πενταετία στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων.

- **Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

10 φοιτητές μετακινήθηκαν, παρόλο που οι αιτήσεις κάθε φορά ήταν πολύ περισσότερες. Τα τελευταία χρόνια η εκδήλωση ενδιαφέροντος από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του τμήματος είναι αυξανόμενη. Δυστυχώς τα κονδύλια που διατίθενται είναι λίγα και δεν μπορούν να ικανοποιήσουν όλους του φοιτητές και τις φοιτήτριες.

- **Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

Μετακινήθηκαν 23 φοιτητές. Ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί ότι κατά την τελευταία τετραετία (από το 2008 έως το 2011) κάθε χρόνο επισκέπτονται το Τμήμα φοιτήτριες προερχόμενες από τη Γαλλία στο πλαίσιο της φοίτησής τους σε ελληνο-γαλλικό

μεταπτυχιακό διαπανεπιστημιακό πρόγραμμα με τον τίτλο «**Διδακτικές της πολυγλωσσίας και γλωσσικές, εκπαιδευτικές πολιτικές. Διάδοση των γλωσσών και των πολιτισμών σε πολύγλωσσα και πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα**». Στο πρόγραμμα συμμετέχουν το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ. και ο Τομέας Τα γαλλικά ως ξένη γλώσσα του Τμήματος Φιλολογίας, Γλώσσες και Ανθρωπιστικές Επιστήμες του **Πανεπιστημίου του Maine**. Λόγω της συμμετοχής μέλους Δ.Ε.Π. του Τμήματός μας στο πρόγραμμα το Τμήμα μας φιλοξένησε 5 φοιτήτριες το 2008, 5 φοιτήτριες το 2009, 5 φοιτήτριες το 2010 και 6 φοιτήτριες το 2011. Το 2006 και 2007 πραγματοποιήθηκαν δύο εκπαιδευτικές δεκαήμερες εκδρομές Ελλαδογνωσίας (Αθήνα, Μετέωρα, Θεσσαλονίκη, Πέλλα, Δίον, Βεργίνα, Όλυνθο, Πρέσπες) από δύο δεκαπενταμελείς ομάδες τελειοφοίτων δασκάλων από τη Γαλλία. Συντονιστές ήταν τέσσερις Καθηγητές από το Τμήμα μας (Λεμονίδης, Ακριτόπουλος, Νικολαντωνάκης, και Καμαρούδης), ενώ διοργανώθηκαν και μικρομαθήματα ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού.

- **Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;**

Το εκπαιδευτικό έργο αναγνωρίζεται από το τμήμα ακολουθώντας την αναγνώριση των ECTS μονάδων που μεταφέρουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που παρακολούθησαν εκπαιδευτική διαδικασία σε άλλο ίδρυμα και πέρασε το μάθημα/μαθήματα. Οι φοιτητές που παρακολούθησαν το Εντατικό Πρόγραμμα P.S.BoWMA, για παράδειγμα, πιστώθηκαν με 6 μονάδες ECTS.

- **Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;**

Η λειτουργία του κεντρικού Γραφείου Διεθνών Προγραμμάτων του Πανεπιστημίου μας μπορεί να βελτιωθεί αν αυτό στελεχωθεί με ικανοποιητικό αριθμό μόνιμου προσωπικού.

- **Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;**

Το Τμήμα ενημερώνει επίσημα τα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές μέσω των Γενικών Συνελεύσεων καθώς και με ανακοινώσεις στα υποχρεωτικά μαθήματα. Ενημέρωση γίνεται και μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων.

- **Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα;**

Οργανώνονται επισκέψεις σε χώρους πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος στην ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας.

- **Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές;**

Οι εισερχόμενοι φοιτητές και φοιτήτριες βρίσκονται σε επαφή με τους υπεύθυνους κατά περίπτωση καθηγητές και καθηγήτριες μέλη ΔΕΠ του Τμήματος όσον αφορά τα μαθήματά τους καθώς και για άλλα ζητήματα που αφορούν την διαμονή τους στην Φλώρινα.

- **Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;**

Για τους φοιτητές που μετακινούνται μέσω του προγράμματος Erasmus υπάρχει αριθμός μαθημάτων που προτείνονται στην αγγλική γλώσσα τα οποία ακολουθούν το πρόγραμμα ECTS.

- **Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των**

φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;

Όχι, το Τμήμα έχει πενιχρά οικονομικά μέσα που δεν του επιτρέπουν να ενισχύσει αυτή την κινητικότητα.

- **Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;**

Το Τμήμα μας ενθαρρύνει την κινητικότητα, καθώς παροτρύνει τους φοιτητές και τα μέλη του να μεταβούν σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, αλλά δεν μπορεί να τα υποστηρίξει περαιτέρω οικονομικά. Εξάλλου έχει πλήρη αντιστοιχία διδακτικών μονάδων με τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, ακολουθώντας τη συμφωνία της Μπολόνια.

- **Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού;**

Τα μέλη που μετακινούνται καταθέτουν σημείωμα με την ερευνητική/ακαδημαϊκή τους δραστηριότητα πριν την αναχώρησή τους. Επίσης, υποβάλλουν έκθεση πεπραγμένων μετά την επιστροφή τους από το Ίδρυμα του εξωτερικού και ενημερώνουν σχετικά τη Διοίκηση του Ιδρύματος.

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Πώς κρίνετε την προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;

- **Υπάρχει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική του Τμήματος; Ποια είναι;**

Η ερευνητική πολιτική που εφαρμόζεται στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας εστιάζεται κυρίως στην καλλιέργεια και προαγωγή των Επιστημών της Αγωγής, μέσα από την ανάπτυξη και διενέργεια επιστημονικών ερευνών που αποσκοπούν στην αναζήτηση και στη θεμελίωση πρωτότυπης θεωρίας που αφορά τόσο την εκπαιδευτική διαδικασία όσο και όλους τους τομείς της εκπαιδευτικής έρευνας. Επίσης η έρευνα που προάγεται από το Τμήμα έχει ως σκοπό την ενίσχυση και προσαρμογή όλων των αντικειμένων που συνθέτουν την παιδαγωγική δομή, στις σύγχρονες απαιτήσεις και ανάγκες της επιστήμης.

- **Παρέχονται κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας; Ποια είναι αυτά; Πώς ενημερώνεται το ακαδημαϊκό προσωπικό για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας; Πώς υποστηρίζεται η ερευνητική διαδικασία;**

Παρά τις περιορισμένες δυνατότητες χρηματοοικονομικής στήριξης του Τμήματος, το ακαδημαϊκό προσωπικό συμμετέχει στις τρέχουσες επιστημονικές εξελίξεις, με την παρουσία του σε επιστημονικά συνέδρια και συμπόσια, με την συμμετοχή του σε ερευνητικά έργα, με τις προτάσεις για ερευνητικά προγράμματα και κυρίως με την διεξαγωγή ερευνών τα αποτελέσματα των οποίων δημοσιεύονται σε επιστημονικά περιοδικά, σε συλλογικούς τόμους, πρακτικά συνεδρίων, κτλ. Τα οικονομικά κίνητρα διεξαγωγής έρευνας που παρέχονται στο ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος είναι ελάχιστα (π.χ. έμμεση ενίσχυση από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος), ενώ γίνεται προσπάθεια υποβολής προτάσεων για υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων και έργων, για τις προκηρύξεις των οποίων το ακαδημαϊκό προσωπικό ενημερώνεται κυρίως μέσω της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Η ερευνητική διαδικασία υποστηρίζεται, από πλευράς ανθρώπινου δυναμικού, τόσο από τον/την υπεύθυνο/η της έρευνας όσο και από προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

- **Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο εσωτερικό του Τμήματος; Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα εκτός Τμήματος, στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα; Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον;**

Τα ερευνητικά αποτελέσματα διαχέονται στο εσωτερικό του Τμήματος με ενημέρωση των μελών ΔΕΠ, ενώ σε επίπεδο επιστημονικής ακαδημαϊκής κοινότητας, διαχέονται μέσω δημοσιεύσεων σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά/συλλογικούς τόμους/πρακτικά και ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια. Επίσης, τα αποτελέσματα των ερευνών διαχέονται στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον κυρίως μέσω ημερίδων και δημοσιεύσεων στα ΜΜΕ.

5.2. Πώς κρίνετε τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα;

- **Ποιά ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την τελευταία πενταετία; Ποιό ποσοστό μελών ΔΕΠ/ΕΠ αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες; Συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/και μεταδιδασκοντικοί ερευνητές στα ερευνητικά προγράμματα;**

Υπάρχουν δυνατότητες και προοπτικές για ανάπτυξη ερευνητικών έργων και προγραμμάτων στο Τμήμα που να καλύπτουν την οργάνωση και διεξαγωγή ερευνών που αφορούν ευρύτερα τομείς εκπαίδευσης, πολιτισμού, νέων τεχνολογιών, κοινωνιολογίας,

ψυχολογίας και γενικότερα έρευνες που αφορούν στις προτεραιότητες και στις ανάγκες των σύγχρονων θεμάτων εκπαιδευτικής έρευνας, όπως π.χ. η υποστήριξη των προγραμμάτων με τη χρήση νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας. Τα ερευνητικά έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης είναι «ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ ΙΙ: Ενίσχυση του Ανθρώπινου Ερευνητικού Δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής διατριβής» με τίτλο «Η Ανάπτυξη της πολιτισμικής δεξιότητας στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: Ένα εκπαιδευτικό πακέτο για την εκπαίδευση και επιμόρφωση των δασκάλων», «Ενθάρρυνση επιχειρηματικών δράσεων, καινοτομικών εφαρμογών και μαθημάτων επιλογής των φοιτητών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας» και η ερευνητική δράση «Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ)» στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση ΕΣΠΑ 2007-2013», στα οποία συμμετέχουν και εξωτερικοί συνεργάτες. Επιπλέον, στο Τμήμα εκπονήθηκε το πρόγραμμα «Κατασκευή εκπαιδευτικού υλικού» και στο πλαίσιο του Erasmus to Intensive Programme, IP, με τίτλο: "People and Space in the Borderland of Western Macedonia: tracing historical, social and intercultural features" Στην πλειοψηφία τους (65%) τα μέλη ΔΕΠ έχουν αναλάβει και αναλαμβάνουν ερευνητικές πρωτοβουλίες, με την υποβολή προτάσεων για τη διεξαγωγή ερευνητικών προγραμμάτων σε αντικείμενα που άπτονται όλους τους τομείς εκπαιδευτικής έρευνας. Το Τμήμα συνεργάστηκε με το Τμήμα Νηπιαγωγών (Coordinator), και με εξωτερικούς ερευνητές την τελευταία πενταετία σε δύο ερευνητικά προγράμματα: (α) «Διερεύνηση Διδακτικών – Μαθησιακών Ακολουθιών: η περίπτωση των Δυνάμεων», (2004 - 2006). Πυθαγόρας Ι, ΕΠΕΑΚ, ΥΠΕΠΘ, Ελλάδα, (β) «Συνεργασία Πανεπιστημίου – Σχολείου για το σχεδιασμό και εφαρμογή μιας διδακτικής σειράς, προϊόν έρευνας, υποστηριζόμενης από ΤΠΕ», (2007-2009). SAS6-CT-2006-042942-Material Science (042942). Παράλληλα, 4 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα (ευρωπαϊκά και ελληνικά) που εκπονούνται από Τμήματα άλλων Α.Ε.Ι. της Ελλάδας.

5.3. Πώς κρίνετε τις διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές;

- **Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού. Καλύπτουν οι διαθέσιμες υποδομές τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας; Ποιά ερευνητικά αντικείμενα δεν καλύπτονται από τις διαθέσιμες υποδομές; Πώς χρηματοδοτείται η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών;**

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης λειτουργεί ένα εργαστήριο Η/Υ του οποίου η ηλεκτρολογική εγκατάσταση χρειάζεται ενίσχυση και αναβάθμιση. Οι θέσεις των Η/Υ την τελευταία διετία έχουν αυξηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Παρόλα αυτά οι φοιτητές χρησιμοποιούν το συγκεκριμένο εργαστήριο με αποτέλεσμα να μην είναι διαθέσιμο για τις ερευνητικές ανάγκες.

Επίσης, στη Σχολή λειτουργούν δύο εργαστήρια Φυσικών Επιστημών, (από κοινού με το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών), τα οποία χρησιμοποιούνται για διδακτικούς σκοπούς και για την πραγματοποίηση εργαστηριακών ασκήσεων (διδάσκουν 4 μέλη ΔΕΠ). Ο χώρος δεν επαρκεί για την αποθήκευση των οργάνων και των συσκευών. Παράλληλα, στο Τμήμα λειτουργούν θεσμοθετημένα, εργαστήρια διδακτικής μαθηματικών και τοπικής ιστορίας, για τα οποία δεν υπάρχουν ειδικές υποδομές, αλλά χρησιμοποιούνται αίθουσες και το εργαστήριο Η/Υ του Τμήματος.

Τέλος, αν και ο χώρος της βιβλιοθήκης έχει ανακαινιστεί την τελευταία πενταετία, δεν υπάρχουν νησίδες/τραπέζια σε όλο το κτίριο της Σχολής που να υποστηρίζουν την συνεργασία μεταξύ των φοιτητών.

Η χρηματοδότηση των ερευνητικών υποδομών υλοποιείται από Ευρωπαϊκά και Ελληνικά προγράμματα και από τον προϋπολογισμό του Τμήματος.

5.4. Πώς κρίνετε τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία;

Με βάση τα στοιχεία που έχουν αποτυπωθεί στο σχετικό πίνακα (πίνακας 15) οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του Τμήματος καλύπτουν όλες τις κατηγορίες. Ιδιαίτερη βαρύτητα από ποσοτική άποψη φαίνεται ότι δίνεται στα πρακτικά συνεδρίων με κριτές, όπου και εμφανίζεται ο υψηλότερος αριθμός καταχωρήσεων (33.4%). Στο ίδιο πλαίσιο πολλές καταχωρήσεις εμφανίζονται και στις δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές (15.4%) και οι συμμετοχές-ανακοινώσεις σε συνέδρια με κριτές αλλά

χωρίς πρακτικά (15.4%). Το γεγονός ότι και στις δύο κατηγορίες καταχωρήσεων υπάρχει το σύστημα των κριτών είναι ενδεικτικό της ποιότητας των εργασιών που κατατίθενται προς κρίση. Συνολικά, εμφανίζονται 778 καταχωρήσεις σε όλες τις κατηγορίες του πίνακα. Να σημειωθεί ότι έχει προστεθεί η κατηγορία Κ που αφορά ανακοινώσεις σε συνέδρια χωρίς κριτές που δεν εκδίδουν πρακτικά. Αναλογούν, περίπου, 33 καταχωρήσεις ανά μέλος ΔΕΠ κατά την τελευταία εξαετία. Να σημειωθεί, επίσης, ότι προτιμήθηκε από την ΟΜΕΑ η κατηγοριοποίηση των καταχωρήσεων ανά ημερολογιακό έτος και συμπεριλήφθηκαν τα έτη από το 2006 έως και το 2011. Βέβαια, το γεγονός ότι σε ένα Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης υπηρετούν μέλη ΔΕΠ με διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα, ερευνητικά ενδιαφέροντα και γνωσιακά υπόβαθρα συντελεί να εμφανίζονται διάφορα ποσοστά καταχωρήσεων ανά κατηγορία και ανά μέλος ΔΕΠ. Επίσης, σε αυτό συντελούν οι απαιτήσεις των διαφορετικών βαθμίδων, τα παράλληλα καθήκοντα που ασκούνται από μέλη ΔΕΠ διαφόρων βαθμίδων (π.χ. διοικητικά κ.α.) καθώς και η διακύμανση των ηλικιών των μελών ΔΕΠ η οποία εκτείνεται σε μία εικοσιπενταετία περίπου.

5.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους;

Από τη συμπλήρωση και την επεξεργασία του σχετικού πίνακα (πίνακας 16) προκύπτουν 631 καταχωρήσεις σχετικές με παραμέτρους αναγνώρισης του ερευνητικού έργου του Τμήματος. Αναλογικά, προκύπτουν 27, περίπου, καταχωρήσεις ανά μέλος ΔΕΠ κατά την τελευταία πενταετία. Ωστόσο, σημαντική βαρύτητα (63.7%) στα ποσοστά των καταχωρήσεων εμφανίζουν (όπως είναι φυσικό) οι ετεροαναφορές στο ερευνητικό έργο των μελών του Τμήματος. Αναλογικά εμφανίζονται, περίπου, 17 ετεροαναφορές ανά μέλος ΔΕΠ κατά την τελευταία πενταετία. Πρέπει να επισημανθεί ότι ο αριθμός αυτός θα μπορούσε να είναι σημαντικά υψηλότερος αλλά δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί επαρκώς η διαδικασία εντοπισμού και καταγραφής των ετεροαναφορών στο ερευνητικό έργο των μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Σε ότι αφορά στις στήλες (εκτός των ετεροαναφορών) εμφανίζονται σταθεροί αριθμοί καταχωρήσεων ανά έτος κατά την τελευταία πενταετία. Να σημειωθεί ότι στην τελευταία στήλη η επιτροπή έκρινε σκόπιμο να εμφανίζονται και οι Διακρίσεις-Βραβεία που έχουν απονεμηθεί στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος για τα οποία θα υπάρξει αναφορά στην ενότητα 5.7.

5.6. Πώς κρίνετε τις ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος;

✓ Υπάρχουν ερευνητικές συνεργασίες και ποιές

(α) Με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του ιδρύματος;

(β) Με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού;

(γ) Με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού;

Α) Υπάρχει συνεργασία του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και με τα τέσσερα άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, σε διδακτικό αλλά και σε ερευνητικό επίπεδο, τόσο με τη συνεργασία σε επιστημονικές μελέτες και έρευνες, όσο και με την κοινή συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα.

Β) Παράλληλα, το Τμήμα συνεργάζεται ερευνητικά με άλλα Α.Ε.Ι. της Ελλάδας (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων).

Από τη συνεργασία μέλους ΔΕΠ του Τμήματος (καθηγητής Φωτιάδης) με την ΕΡΤ προέκυψε ντοκιμαντέρ ιστορικού περιεχομένου (12 επεισοδίων).

Επιπλέον, 4 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο συμμετείχαν ή συντόνιζαν ομάδες εργασίας για τη συγγραφή σχολικών εγχειριδίων του δημοτικού σχολείου στα αντικείμενα της γλώσσας, των μαθηματικών και των εικαστικών.

5 μέλη ΔΕΠ κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 ανήκουν στην ομάδα των εμπειρογνομόνων για τη συγγραφή του Νέου Προγράμματος Σπουδών στο Νέο Σχολείο (σε συνεργασία και υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου).

Ως αποτέλεσμα της συνεργασίας του Τμήματος με το Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Α.Π.Θ., με το Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του ΑΠ.Θ. και με το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ. έχει προκύψει Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στη Μουσειολογία για το οποίο έχει γίνει αναφορά προηγούμενα και στο οποίο συμμετέχουν μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματός μας.

Γ) Το Τμήμα συνεργάζεται με φορείς και ιδρύματα των χωρών: Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Μ. Βρετανία, Φινλανδία.

5.7. Πώς κρίνετε τις διακρίσεις και τα βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος;

Οι διακρίσεις της τελευταίας πενταετίας αφορούν στα ακόλουθα θεματικά πεδία:

✓ **Ιστορική έρευνα στον ποντιακό ελληνισμό (σε εθνικό και διεθνές επίπεδο)**

Ενδεικτικά, μπορούν να αναφερθούν οι βραβεύσεις μέλους ΔΕΠ (Καθηγητή κ. Φωτιάδη):

α) από το Δήμο Βέροιας με το «Χρυσό Κλειδί» της πόλης για την προσφορά του

(2006),

β) από το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού με μετάλλιο για τη «συμβολή στην ανάπτυξη του Απόδημου Ελληνισμού» (2006),

γ) από την Ένωση Ιδιοκτητών Ημερησίων Επαρχιακών Εφημερίδων για την «σημαντική προσφορά ως αφετηρία την Ελληνική Περιφέρεια» (2007),

δ) από την Ιερά Μητρόπολη Δράμας με Χρυσό Μετάλλιο «δι' όσα υπέρ του Πόντιου Ελληνισμού ούτος έπραξεν» (2008).

- ✓ Συγγραφικό έργο στη νεότερη ιστορία (σε εθνικό επίπεδο)
- ✓ Εκπαιδευτική ρομποτική (σε εθνικό και διεθνές επίπεδο)
- ✓ Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό (σε εθνικό επίπεδο)

11 από τα 23 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν διδάξει ως επισκέπτες καθηγητές σε άλλα Ιδρύματα του εξωτερικού.

5.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό συμμετοχής των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα;

Στα πλαίσια του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος, δίνεται η ευκαιρία στους φοιτητές να συμμετάσχουν σε έρευνες, που αφορούν τομείς εκπαίδευσης, αλλά και επιχειρηματικότητας και καινοτομίας. Στα υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών, προσφέρεται το μάθημα «Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας», στο οποίο οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με τις βασικές αρχές και τα στάδια μιας έρευνας, αλλά και στατιστικής επεξεργασίας ερευνητικών δεδομένων ενώ στη συνέχεια του προγράμματος σπουδών, αλλά και μέσω των προγραμμάτων και «Ενθάρρυνση επιχειρηματικών δράσεων, καινοτομικών εφαρμογών και μαθημάτων επιλογής των φοιτητών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας», «ΔΑΣΤΑ» προσφέρονται μαθήματα, στα οποία οι φοιτητές κάνουν πρακτική εφαρμογή ερευνών σε διάφορα αντικείμενα (Παιδαγωγική, Μαθηματικά, Ιστορία, Ψυχολογία, Γλώσσα, Νέες Τεχνολογίες, Φυσικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία, Λογοτεχνία, Πολιτισμός, κτλ). Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ενθάρρυνση επιχειρηματικών δράσεων, καινοτομικών εφαρμογών και μαθημάτων επιλογής των φοιτητών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας» οι φοιτητές εκπόνησαν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες εργασίες αναπτύσσοντας καινοτόμες ιδέες τόσο για εκπαιδευτικά, αλλά και γενικότερα για επιχειρηματικά θέματα. Επιπλέον, ομάδα φοιτητών του Τμήματος έχει διακριθεί με το πρώτο βραβείο σε Πανελλήνιο και σε διεθνή διαγωνισμό εκπαιδευτικής ρομποτικής στον οποίο το Τμήμα συμμετέχει τα τελευταία χρόνια με ομάδες φοιτητών του στο πλαίσιο των μαθημάτων Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών. Επιπλέον, κατά το Ακαδημαϊκό έτος 2010-2011, από τη συνεργασία του Τμήματος με τη ΔΕΗ, παρήχθη εκπαιδευτικό φιλμ για την παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο διακρίθηκε σε εθνικό επίπεδο (3^ο Πανελλήνιο Βραβείο, στο διαγωνισμό Μάθηση και Τεχνολογία). Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, οι φοιτητές συμμετέχουν σε έρευνες που είναι απαραίτητες στα πλαίσια των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών, με την επίβλεψη και καθοδήγηση των διδασκόντων, καθώς και στα πλαίσια των διπλωματικών τους εργασιών.

6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

6.1. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Ποια έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς εκτελούνται ή εκτελέσθηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία;

Το Τμήμα συνεργάζεται με τους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας.

- ✓ Στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος ισχύει συνεργασία με τις σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Φλώρινας.
- ✓ Στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης προβλέπεται η ανάπτυξη συνεργασίας με 70 φορείς (παράρτημα 6). Έχει υλοποιηθεί κατά το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2010-2011 η συνεργασία με 14 από αυτούς.
- ✓ Αναπτύχθηκε συνεργασία με τη Δ.Ε.Η. Δυτικής Μακεδονίας για την εξάσκηση των φοιτητών στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη περιβαλλόντων μάθησης μη τυπικής εκπαίδευσης.
- ✓ Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2009-2010 και 2010-2011 και στο πλαίσιο του Intensive Program αναπτύχθηκε συνεργασία με τους ακόλουθους φορείς: Αρχαιολογικό Μουσείο Φλώρινας, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Δήμος Πρεσπών, Δήμος Φλώρινας, Δ.Ε.Η., Εταιρεία Προστασίας Πρεσπών, Κ.Τ.Ε.Λ., Δήμος Νυμφαίου, Αρκτούρος, Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. (<http://www.eled.uowm.gr/project/ip2011>).
- ✓ Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 (με τη χορηγία της Δ.Ε.Η.) αναπτύχθηκε η συνεργασία του Τμήματος με τις άλλες βαθμίδες της εκπαίδευσης (α' βάθμια και β' βάθμια) σε επίπεδο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Ως προϊόν αυτής της συνεργασίας προέκυψε η ιστοσελίδα του δικτύου: <http://ekdidyma.web.uowm.gr/>
- ✓ Κατά την τελευταία πενταετία διεξάγεται διαγωνισμός με την επωνυμία «Μαθηματικά της Φύσης και της Ζωής» με στόχο οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου να ενδιαφερθούν περισσότερο και να αγαπήσουν τα μαθηματικά. Ο διαγωνισμός διεξάγεται στις εγκαταστάσεις της Παιδαγωγικής Σχολής υπό την εποπτεία και το συντονισμό μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν σ' αυτά;

- ✓ 9 μέλη ΔΕΠ και ένα μέλος ΕΕΔΙΠ του Τμήματος συντονίζουν τη συνεργασία με τις σχολικές μονάδες.
- ✓ Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν είτε ως συντονιστές είτε ως επόπτες των υπο-έργων υλοποίησης της συνεργασίας στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης.
- ✓ Ένα μέλος ΔΕΠ συντονίζει τη συνεργασία με τη Δ.Ε.Η.
- ✓ 15 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν στην υλοποίηση του Intensive Program.
- ✓ Στο Εκπαιδευτικό Δίκτυο Δυτικής Μακεδονίας συμμετέχουν 4 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.
- ✓ Στη διεξαγωγή του διαγωνισμού «Μαθηματικά της Φύσης και της Ζωής» συμμετέχουν τρία μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Πόσοι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά;

- ✓ Όλοι οι προπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν στη συνεργασία του Τμήματος και των σχολικών μονάδων.
- ✓ Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 (πρώτο έτος υλοποίησης του έργου) συμμετείχαν 34 συνολικά προπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης.
- ✓ 50 φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 στην υλοποίηση της συνεργασίας με τη Δ.Ε.Η.
- ✓ 25 προπτυχιακοί φοιτητές και μία μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Τμήματος συμμετείχαν στην υλοποίηση του Intensive Program.
- ✓ Στο Εκπαιδευτικό Δίκτυο Δυτικής Μακεδονίας συμμετέχουν 2 μεταπτυχιακοί

φοιτητές του Τμήματος και ένας προπτυχιακός φοιτητής του Τμήματος Εφαρμοσμένων και Εικαστικών Τεχνών.

Γενικότερα, το Τμήμα συνδιοργανώνει συνέδρια και ημερίδες με φορείς της τοπικής κοινωνίας οι οποίοι συχνά αποτελούν χορηγούς αυτών των δράσεων. Η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς αναγνωρίζεται από την τοπική κοινωνία και τα τοπικά μέσα ενημέρωσης.

Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Η συνεργασία του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς προβάλλεται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και των τοπικών ΜΜΕ. Το Τμήμα ενημερώνει όλους τους φορείς της Δυτικής Μακεδονίας μέσω της λειτουργίας Γραφείου Τύπου (το οποίο διαθέτει ξεχωριστή ηλεκτρονική διεύθυνση).

6.2. Πώς κρίνετε τη δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

- **Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας;**

Δεν υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών.

- **Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;**

Αν και δεν υπάρχουν επίσημοι μηχανισμοί τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος προωθούν την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών.

- **Πώς αντιμετωπίζουν οι ΚΠΠ φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;**

Οι ΚΠΠ φορείς αναγνωρίζουν τη δυναμική παρουσία και παρέμβαση του Τμήματος στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι της Δυτικής Μακεδονίας.

- **Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς;**

Όλη η υλικοτεχνική υποδομή του Τμήματος αξιοποιείται για την προώθηση συνεργασιών του με τους ΚΠΠ φορείς.

6.3. Πώς κρίνετε τις δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

- Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο;

Οι δράσεις συνεργασίας καθώς και τα αποτελέσματα ανακοινώνονται συνήθως στον τοπικό τύπο ή σε άλλα ΜΜΕ (ραδιόφωνο, τηλεόραση) τοπικής εμβέλειας.

- Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;

Υπάρχει συμμετοχή του Τμήματος στην οργάνωση εκδηλώσεων ενημερωτικού περιεχομένου σε σχέση με τη λειτουργία του.

- Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων;

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες απόφοιτοι του Τμήματος (δάσκαλοι) συμμετέχουν σε ΚΠΠ φορείς (δημοτικές επιτροπές παιδείας, νομαρχιακές επιτροπές παιδείας κτλ) υπάρχει συνεργασία.

6.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία;

- Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Στο πλαίσιο της μη τυπικής εκπαίδευσης οργανώνονται εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους όπως λιγνιτορυχεία, ατμοηλεκτρικοί σταθμοί παραγωγής ενέργειας, ΟΤΕ, Αρκτούρος, Πρέσπες, μουσεία. Ακόμα, στο πλαίσιο τυπικής εκπαίδευσης φοιτητές αναλαμβάνουν την εκπόνηση πτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών με θέματα που αφορούν την ιστορία, τη σύγχρονη παρουσία και τη λειτουργία ΚΠΠ φορέων.

- Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων; Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες;

Σε διάφορα θεματικά πεδία (π.χ. Αγωγή Υγείας, Διοίκηση Εκπαίδευσης, Εκπαιδευτική Αξιολόγηση) οργανώνονται ομιλίες/διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων τα οποία, όμως, δεν απασχολούνται ως διδάσκοντες στο Τμήμα.

6.5. Πώς κρίνετε τη συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη;

- Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες;

Οι συνεργασίες του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς διακρίνονται για την σταθερότητά τους. Συνεχώς εμπεδώνονται και επομένως το μέλλον συνεργασίας προοιωνίζεται καλό και συνεχώς βελτιούμενο. Αντίθετα οι συνθήκες της περιρρέουσας ατμόσφαιρας καθιστούν επιτακτική την διεύρυνση και ολοένα βελτίωση των συνεργασιών. Αυτές οι συνεργασίες φαίνονται και στην διοργάνωση από μέρους του Τμήματος εκδηλώσεων εκπαιδευτικού και πολιτισμικού ενδιαφέροντος, οι οποίες υπηρετούν την εκπαιδευτική και πολιτισμική ανάπτυξη της περιοχής.

- Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και

ΚΠΠ φορέων;

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 το Τμήμα σύναψε επίσημη συμφωνία συνεργασίας με φορείς της πόλης (τοπική αυτοδιοίκηση, εκκλησία, τεχνικό και εμπορικό επιμελητήριο) με στόχο τη στήριξη της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας αλλά και των υπόλοιπων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

- **Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;**

Έχει συζητηθεί η θεσμοθέτηση της εκπροσώπησης του Τμήματος στην τοπική αυτοδιοίκηση μέσω της λειτουργίας γραφείου διασύνδεσης του πανεπιστημίου και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η δράση βρίσκεται σε φάση υλοποίησης.

- **Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;**

Έχει θεσμοθετηθεί η σύνοδος-συνάντηση των κοσμητόρων των Παιδαγωγικών Σχολών και των προέδρων των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών σε πανελλαδικό επίπεδο. Οι συναντήσεις διεξάγονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα και σε αυτές συζητώνται θέματα σχετικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας με έμφαση στη λειτουργία, τα προβλήματα και τις προοπτικές ανάπτυξης των Παιδαγωγικών Τμημάτων. Επίσης, η διάδραση και η συνεργασία μεταξύ του Τμήματος και των άλλων Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης τονώνεται και από τη μεμονωμένη συμμετοχή μελών του Τμήματος σε εκλεκτορικά σώματα, εξεταστικές επιτροπές διδακτορικών διατριβών, κοινά ερευνητικά προγράμματα, μεταπτυχιακά προγράμματα.

- **Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;**

Μέλη του Τμήματος συμμετέχουν ενεργά σε επιτροπές της τοπικής κοινωνίας και ευρύτερα της Δυτικής Μακεδονίας, οι οποίες επικεντρώνονται σε ειδικά προβλήματα ή και θέματα ανάπτυξης της περιοχής (π.χ. σιδηροδρομική σύνδεση Φλώρινας-Υπόλοιπης Ελλάδας). Η ιστορία του ποντιακού ελληνισμού αποτελεί σημαντικό άξονα αναφοράς προβολής του Τμήματος και συνεργασίας του με ΚΠΠ φορείς σε τοπικό, πανελλαδικό αλλά και διεθνές επίπεδο με την οργάνωση εκθέσεων, ομιλιών, σεμιναρίων (Αμερική, Ρωσία) και την παραγωγή ντοκιμαντέρ ιστορικού περιεχομένου από την ελληνική δημόσια τηλεόραση.

- **Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;**

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 αναπτύχθηκε η συνεργασία του Τμήματος με τις άλλες βαθμίδες της εκπαίδευσης (α' βάθμια και β' βάθμια) σε επίπεδο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Ως προϊόν αυτής της συνεργασίας προέκυψε η ιστοσελίδα του δικτύου: <http://ekdidyma.web.uowm.gr/>. Η συγκεκριμένη ιστοσελίδα περιλαμβάνεται στο εκπαιδευτικό υλικό του Νέου Προγράμματος Σπουδών στις Φυσικές Επιστήμες για το Δημοτικό Σχολείο. Βρίσκεται σε ανάπτυξη με απώτερο σκοπό να συνδεθεί με τις κυριότερες εκπαιδευτικές ιστοσελίδες της χώρας μας.

- **Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;**

Το Τμήμα διοργανώνει κάθε χρόνο ημερίδες και συνέδρια τα οποία απευθύνονται, κυρίως, στον εκπαιδευτικό κόσμο αλλά και σε όλη την τοπική και την ευρύτερη κοινωνία. Ανάλογα με τη θεματολογία υπάρχει εκτεταμένη ή περιορισμένη συμμετοχή του κοινωνικού περιβάλλοντος σε αυτές τις δράσεις. Επιπλέον, το Τμήμα συμμετέχει με εκπρόσωπο ή

εκπροσώπους του σε κοινωνικές-πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται στην πόλη της Φλώρινας (επετειακοί εορτασμοί, ομιλίες, ενημερωτικές συναντήσεις).

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

7.1 Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

- **Ποια είναι η συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας στη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης, και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών;**

Η ακαδημαϊκή κοινότητα (ΔΕΠ, φοιτητές, λοιπό προσωπικό) μέσα από τη σύσταση επιτροπών με συγκεκριμένο έργο, συμμετέχει στην υλοποίηση των στόχων που θέτει το Τμήμα για την ανάπτυξή του. Τα τελευταία δύο έτη γίνονται προσπάθειες για τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών στρατηγικών του Τμήματος μέσα από την εμπλοκή του με τους τοπικούς φορείς (Δήμος, Περιφέρεια, επιχειρήσεις, εκκλησία). Επιπλέον έχει συσταθεί γραφείο τύπου με στόχο την προβολή των δράσεων, στα τοπικά ΜΜΕ και στο διαδίκτυο.

- **Συγκεντρώνει και αξιοποιεί το Τμήμα τα απαιτούμενα για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του στοιχεία και δείκτες;**

Παρακολουθούμε την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών, την πορεία των φοιτητών (τον αριθμό και τις κατηγορίες των νέο-εισερχόμενων φοιτητών, τα μόρια εισαγωγής τους, την επίδοσή τους, τον αριθμό των πτυχιούχων και την επαγγελματική τους αποκατάσταση) και τις αντοχές τους στο ανταγωνιστικό οικονομικό αλλά και ακαδημαϊκό περιβάλλον, την πορεία των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Τμήματος και των μελών ΔΕΠ, την πορεία των ιδιαίτερων επιστημονικών πεδίων, και αναλόγως κάνουμε τις αναγκαίες προσαρμογές (σε νέα μέλη ΔΕΠ, σε νέα μαθήματα-αντικείμενα, υποδομές) λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς εξελίξεις. Στο παράρτημα παρουσιάζονται διαχρονικά ο αριθμός των νέο-εισερχόμενων φοιτητών, τα μόρια εισαγωγής τους, οι βαθμολογίες των αποφοίτων του Τμήματος (πίνακες 7.1 & 7.2).

- **Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου;**

Η ελκυστικότητα του Τμήματός μας είναι σχετικά ικανοποιητική, αν συγκριθεί με άλλα ομοταγή παιδαγωγικά τμήματα. Η φρεσκάδα του Τμήματος και των περισσότερων μελών του, καθώς και τα σύγχρονα και ελκυστικά αντικείμενα αποτελούν πόλο έλξης. Επιπλέον, στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών καλεί τακτικά και ετησίως μέλη από την ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα τα οποία δίνουν διαλέξεις, συνεργάζονται με μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες. Δεν έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο μη υποβολής υποψηφιοτήτων σε προκηρύξεις μελών ΔΕΠ. Μάλιστα στις τελευταίες εκλογές μελών ΔΕΠ των δύο ετών ο αριθμός των υποψηφιοτήτων ξεπέρασε τις 8.

- **Πώς συνδέεται ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος; Πόσους φοιτητές ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος; Πόσοι φοιτητές τελικά σπουδάζουν ανά έτος και ποια είναι η προέλευσή τους ανά τρόπο εισαγωγής (εισαγωγικές εξετάσεις, μετεγγραφές, ειδικές κατηγορίες, κλπ);**

Στο βαθμό που υπάρχουν δυνατότητες επί πλέον προσωπικού μέχρι τη συμπλήρωση του οργανογράμματος προκηρύσσουμε θέσεις σε σύγχρονα και ελκυστικά γνωστικά αντικείμενα. Αυτό αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της λογικής και της φιλοσοφίας που διέπει και συμπληρώνει τον ακαδημαϊκό αναπτυξιακό προγραμματισμό μας.

Πίνακας : Εξέλιξη του αριθμού των νέο-εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος

Εισαχθέντες με:	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Εισαγωγικές εξετάσεις	187	192	192	162	150
Μετεγγραφές (εισροές προς το Τμήμα)	8	2	5	5	3
Μετεγγραφές (εκροές προς άλλα Τμήματα) ³	101	95	83	69	68
Κατατακτήριες εξετάσεις (Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ)	12	16	18	11	12
Ειδική κατηγορία (5%)	13	10	8	5	6
Αθλητές	1	3	2	2	1
Άλλες κατηγορίες (ομογενείς και μουσουλμάνοι)	11	15	14	11	3
Σύνολο	148	158	175	140	120
<i>Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)</i>	17	15	19	13	13

• **Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου;**

Το Τμήμα προβάλλει το έργο του με ανοιχτό και διαυγή τρόπο μέσω της ιστοσελίδας του Πανεπιστημίου καθώς και του Τμήματος. Για παράδειγμα, στο διαδίκτυο είναι αναρτημένα τα ενημερωμένα βιογραφικά των περισσότερων μελών του Τμήματος καθώς και ο οδηγός σπουδών με σύγχρονα γνωστικά αντικείμενα. Η ίδια η λειτουργία του, η τοπική, εγχώρια και διεθνής δράση των μελών ΔΕΠ, αλλά και των φοιτητών, κυρίως των μεταπτυχιακών, η οργάνωση συνεδρίων/ημερίδων δημιουργούν προϋποθέσεις για την προσέλκυση φοιτητών υψηλού επιπέδου (βλ. παράρτημα, πίνακας 7.3: Οργάνωση Συνεδρίων–Συμποσίων–Ημερίδων). Με την καθοδήγηση των καθηγητών τους συμμετέχουν σε συνέδρια, ελληνικά και διεθνή, δημοσιεύουν σε περιοδικά, ελληνικά και ξένα αναδεικνύοντας το Τμήμα και το έργο του.

7.2. Πώς κρίνετε τη διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

▪ **Υπάρχει διαδικασία διαμόρφωσης συγκεκριμένου βραχυ-μεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5ετούς) σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι η διαδικασία αυτή;**

Οι προοπτικές του Τμήματος καθώς και οι προσπάθειες βελτίωσης των συνθηκών λειτουργίας του διαφαίνονται στον τετραετή ακαδημαϊκό προγραμματισμό (2008-2012), που έχει συντάξει το Τμήμα και ο οποίος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έκθεσης. Εκεί αποτυπώνονται οι βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες ανάγκες του Τμήματος σε ανθρώπινο δυναμικό, οι υποδομές και τα μέσα. Επίσης διατυπώνονται συγκεκριμένες προτάσεις για την ικανοποίηση των αναγκών αυτών. Η διαδικασία διαμόρφωσης αυτού του προγραμματισμού υπήρξε ιδιαίτερα ικανοποιητική, καθώς για τη σύνταξη της συμμετείχαν όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος.

Επιπρόσθετα, το σχέδιο ανάπτυξης του Τμήματος λαμβάνει υπόψη του τις ιδιαιτερότητες του χώρου του και του διεθνούς περιβάλλοντος. Η γεωγραφική θέση του Τμήματος κοντά σε παιδαγωγικές σχολές δύο όμορων χωρών, της Αλβανίας και της FYROM, από τις οποίες απέχει 60 και 30 χιλιόμετρα αντίστοιχα, δημιουργεί ευκαιρίες διεθνούς συνεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό γίνονται και θα ενταθούν στο μέλλον προσπάθειες συνεργασίας σε ερευνητικό αλλά και διδακτικό επίπεδο με την ανάπτυξη συνεργασιών και ανταλλαγή φοιτητών και διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού. Προγραμματίζεται η συνδιοργάνωση συνεδρίου της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας μαζί με τις όμορες

³ Προσοχή: ο αριθμός των εκροών πρέπει να αφαιρεθεί κατά τον υπολογισμό του Συνόλου.

▪ **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι;**

Στο Τμήμα μας όλα τα θέματα που το απασχολούν συζητούνται ευρύτατα στις Γενικές Συνελεύσεις. Ειδική διαδικασία για την παρακολούθηση του σχεδίου ανάπτυξης του Τμήματος δεν έχει θεσμοθετηθεί. Ωστόσο συστήνονται επιτροπές κατά περίπτωση, οι οποίες λογοδοτούν στα όργανα του Τμήματος με κορυφαίο τη Γενική του Συνέλευση. Σε γενικές γραμμές, η Συνέλευση του Τμήματος παρακολουθεί αποτελεσματικά τις σχετικές εξελίξεις.

Αντιπροσωπευτικά παραθέτουμε τον πίνακα 7.4 (βλ. Παράρτημα 7) υλοποίησης των στόχων του Τμήματος με βάση το τετραετή στρατηγικό σχεδιασμό (2008-2012). Με βάση τον πίνακα, διαπιστώνονται τα ακόλουθα (η αρίθμηση γίνεται με βάση το σχετικό πίνακα 1 της έκθεσης):

1.1.1 Έκταση διαθέσιμων χώρων:

Το έτος 2010, κατασκευάστηκαν 8 νέες αίθουσες (διδασκαλία, εργαστήρια, γραφεία) στις εγκαταστάσεις της Παιδαγωγικής Σχολής, διαστάσεων (3x5).

1.1.2 Βιβλιοθήκη:

(i) Απέκτησε το λογισμικό ADVANCE με τον οποίο είναι δυνατή η πρόσβαση στον κατάλογο των τίτλων της βιβλιοθήκης.

(ii) Τη διετία 2009-2011, αυξήθηκε ο ετήσιος αριθμός των δανεισμών περίπου από 4000 σε 6000.

(iii) Τη διετία 2009-2011 αυξήθηκε ο αριθμός των τίτλων της βιβλιοθήκης περίπου κατά 2000 από δύο δωρεές.

(iv) Η βιβλιοθήκη απέκτησε ασύρματο δίκτυο.

1.1.3 Δίκτυο:

Ο στόχος της τετραετίας σχετικά με τα 5 Mbps καθώς και η ασύρματη ζεύξη με οπτική ίνα υλοποιήθηκε κατά το έτος 2009-2010.

1.1.4 Εξοπλισμός των αιθουσών:

Όλες οι αίθουσες εξοπλίστηκαν με video-projector και είναι σε εξέλιξη η σύνδεση στο Internet.

1.1.5 Εξοπλισμός των εργαστηρίων:

(i) Αυξήθηκαν οι νησίδες των Η/Υ από 20 σε 36 και αποκτήσαμε έναν scanner A4.

(ii) Όσον αφορά το εργαστήριο των Φυσικών Επιστημών, συμπληρώθηκε με όργανα, συσκευές και εκπαιδευτικά λογισμικά. Το εργαστήριο στεγάζεται σε δύο αίθουσες, και εξυπηρετεί τα μαθήματα τεσσάρων μελών ΔΕΠ των δύο τμημάτων της Παιδαγωγικής Σχολής. Ο εξοπλισμός του εργαστηρίου κρίνεται αρκετά ικανοποιητικός για τη στήριξη των πρακτικών των φοιτητών. Το εργαστήριο έχει ακόμη ανάγκη τουλάχιστον 5 Η/Υ για την πραγματοποίηση εικονικών και συγχρονικών πειραμάτων και παράλληλα ένας server για το «μοίρασμα» της εργασίας και τον έλεγχο των ασκούμενων φοιτητών.

1.1.6 Εξοπλισμός γραφείων διδασκόντων:

Έγινε περιορισμένη ανανέωση των επίπλων και των Η/Υ των μελών ΔΕΠ. Δεν υπάρχει ακόμη διαθέσιμος χώρος γραφείων για κάθε μέλος ΔΕΠ (τα περισσότερα μέλη του τμήματος μοιράζονται τον ίδιο χώρο με τους συναδέλφους του τμήματος Νηπιαγωγών).

3.2 Χρηματοδότηση

Ο προϋπολογισμός του Τμήματος μειώθηκε σημαντικά το έτος 2010 (το 2009 ήταν 75.000€ ενώ το 2010 ήταν 52.500€).

3.3 Άρση δυσκολιών πρόσβασης στο φυσικό χώρο έρευνας ενός Παιδαγωγικού Τμήματος: το σχολείο.

Το πρόβλημα παραμένει για όλη τη χώρα.

3.4 Επέκταση της πρόσβασης σε ηλεκτρονικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

Το Τμήμα έχει πρόσβαση στο σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών Heal-Link. Από το 2011, πρόκειται να μειωθεί σημαντικά ο αριθμός των περιοδικών γιατί δεν ανανεώθηκε η συνεργασία του Heal-Link με έναν εκδοτικό οίκο.

- **Υπάρχει διαδικασία δημοσιοποίησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης και των αποτελεσμάτων του;**

Ειδική διαδικασία δημοσιοποίησης του συγκεκριμένου σχεδίου δεν υπάρχει. Ωστόσο, το Τμήμα με κάθε ευκαιρία κοινοποιεί δημοσίως στην ιστοσελίδα του ή την ιστοσελίδα του πανεπιστημίου τα σχέδια, τις αποφάσεις και τα αποτελέσματα.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών;

- **Πώς είναι στελεχωμένη και οργανωμένη η Γραμματεία του Τμήματος και των Τομέων;**

1. Μία μόνιμη υπάλληλος Π. Ε., Γραμματέας του Τμήματος με τις εξής αρμοδιότητες:
 - Προετοιμασία και συμμετοχή στις Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος και των Εκλεκτορικών Σωμάτων,
 - Τήρηση και ενημέρωση του Αρχείου του Τμήματος,
 - Τήρηση Πρωτοκόλλου και διεκπεραίωση Αλληλογραφίας,
 - Διεκπεραίωση πάσης φύσεως διοικητικών θεμάτων (προσλήψεις ειδικών επιστημόνων, προκηρύξεις θέσεων Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., αποσπάσεις εκπαιδευτικών, κλπ),
 - Συνεργασία με τον πρόεδρο του Τμήματος, το διδακτικό προσωπικό και ενημέρωσή τους για τη νομολογία που ισχύει. Επίσης, συμμετοχή σε συνεδριάσεις της Κοσμητείας της Παιδαγωγικής Σχολής.
2. Ένας μόνιμος υπάλληλος Π.Ε (από μετάταξη) με τις εξής αρμοδιότητες:
 - Οικονομικά (προτάσεις-αποδόσεις)
 - Πληκτρολόγηση Πρακτικών Γενικών Συνελεύσεων του Τμήματος
 - Φοιτητικά θέματα (εγγραφές, έκδοση πιστοποιητικών, βαθμολογίες πτυχία)
 - Διακίνηση διδακτικών εγχειριδίων (προτάσεις-αποδόσεις)
 - Αρχείο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας
3. Μία υπάλληλος με σύμβαση αορίστου χρόνου ως βοηθητικό προσωπικό.
 - Προσφέρει υπηρεσίες κατά τις απογευματινές ώρες στο θυρωρείο της Σχολής (φωτοτυπίες εγγράφων, διανομή αλληλογραφίας στις θυρίδες των μελών Δ. Ε. Π, ασφάλεια αιθουσών, κλπ).
 - Πρωτόκολλο

- **Πόσο αποτελεσματικές θεωρείτε πως είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος και των Τομέων για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;**

Όπως είναι φανερό η Γραμματεία του Τμήματος πρέπει να καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια ώστε να εξυπηρετηθούν απρόσκοπτα οι πεντακόσιοι, περίπου, φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματος και το Διδακτικό και Ερευνητικό προσωπικό. Η προσπάθεια των μελών της Γραμματείας συνίσταται στην όσο το δυνατόν πιο ορθολογική κατανομή καθηκόντων και αρμοδιοτήτων και τον αποτελεσματικό συντονισμό τους.

Η Γραμματεία εδράζεται σε γραφείο που βρίσκεται σε κεντρικό σημείο του κτιρίου διοίκησης. Το ωράριο λειτουργίας είναι 8:00 με 16:00, ενώ οι ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές του Τμήματος 11:00 με 13:00 καθημερινώς.

Σε γενικές γραμμές, οι παρεχόμενες υπηρεσίες κρίνονται αποτελεσματικές, καθώς εναρμονίζονται με τις ανάγκες λειτουργίας του Τμήματος. Σε μεγάλο βαθμό, σ' αυτό συμβάλλουν η μηχανοργάνωση, η οποία έχει σταδιακά προχωρήσει τα τελευταία χρόνια και η συνέπεια που επιδεικνύουν οι διοικητικοί υπάλληλοι στο έργο τους.

• Πόσο αποτελεσματική είναι η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος;

Οι κεντρικές υπηρεσίες της διοίκησης του ιδρύματος εδρεύουν στην Κοζάνη (η οποία βρίσκεται σε απόσταση 60, περίπου, χιλιομέτρων από τη Φλώρινα, όπου εδρεύει το Τμήμα). Αυτό θα μπορούσε να προκαλέσει δυσλειτουργία στη συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με αυτές του Ιδρύματος. Κάτι τέτοιο, ωστόσο, δεν έχει παρατηρηθεί. Σε αυτό συμβάλλει, βέβαια, η μεγάλη εμπειρία των διοικητικών στελεχών των υπηρεσιών του Τμήματος και η διάθεση και η προσπάθεια των στελεχών της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος.

**• Πόσο ικανοποιητική για τις ανάγκες του Τμήματος είναι
(α) η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης;**

Ως προς την οργάνωση και τη λειτουργία της Βιβλιοθήκης, το ωράριο μπορεί να θεωρηθεί ότι ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στις ανάγκες του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών, καθώς εκτείνεται από τις 9:00 έως τις 20:00. Σε ότι αφορά στην οργάνωση γίνονται, συνεχώς, προσπάθειες αναβάθμισης των υπηρεσιών από το προσωπικό της βιβλιοθήκης.

(β) των Υπηρεσιών Πληροφόρησης;

Οι υπηρεσίες πληροφόρησης που παρέχονται στο προσωπικό και τους φοιτητές του Τμήματος είναι οι ακόλουθες:

- ♦ Πρόσβαση στο δίκτυο του Πανεπιστημίου μέσω VPN
- ♦ Σύστημα Υποβοήθησης Διδασκαλίας στη διεύθυνση <https://classweb.uowm.gr>
- ♦ Η λειτουργία πλατφόρμας ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης UOWM Open eClass στη διεύθυνση <http://eclass.uowm.gr>
- ♦ Δίκτυο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Heallink)
- ♦ Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
- ♦ Αιτήσεις προς τη γραμματεία (π.χ. έκδοση βεβαιώσεων - φοιτητές)
- ♦ Ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο από τους χώρους του Πανεπιστημίου
- ♦ Το Γραφείο Διασύνδεσης, το οποίο ιδρύθηκε και στελεχώθηκε πρόσφατα σε επίπεδο ιδρύματος και το οποίο διατηρεί παράρτημα στην Παιδαγωγική Σχολή της Φλώρινας, και
- ♦ Το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων, του οποίου η λειτουργία είναι προβληματική, καθώς δε στελεχώνεται από μόνιμο προσωπικό. Επιπρόσθετα, μέχρι στιγμής δεν υπάρχει κάποιος εκπρόσωπος του Γραφείου στην Παιδαγωγική Σχολή της Φλώρινας, γεγονός που προκαλεί δυσχέρειες τόσο στα μέλη ΔΕΠ όσο και στους ενδιαφερόμενους φοιτητές.

Θεωρητικά οι παραπάνω υπηρεσίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών που οφείλει ένα πανεπιστημιακό Τμήμα να παρέχει στα μέλη του (φοιτητές/φοιτήτριες και μέλη ΔΕΠ). Βέβαια, το γεγονός ότι κάποιες από τις υπηρεσίες αυτές δημιουργήθηκαν και στελεχώθηκαν πρόσφατα δημιουργεί κάποιες δυσλειτουργίες σε αυτά τα αρχικά στάδια. Από την άλλη πλευρά, είναι φανερό οι προσπάθειες εκσυγχρονισμού της λειτουργίας του Τμήματος μέσω της παροχής όσο το δυνατό περισσότερων υπηρεσιών. Ενδεικτικά, η πλατφόρμα ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης χρησιμοποιείται σε ευρεία κλίμακα από φοιτητές/φοιτήτριες και μέλη ΔΕΠ.

• Πώς είναι στελεχωμένα και πώς οργανώνονται τα Εργαστήρια ή/και τα Σπουδαστήρια του Τμήματος;

Η στελέχωση των εργαστηρίων του Τμήματος είναι υποτυπώδης. Από τα τρία εργαστήρια που λειτουργούν στο πλαίσιο του Τμήματος (Εργαστήριο Τοπικής Ιστορίας, Εργαστήριο Διδακτικής Φ.Ε., Εργαστήριο Πληροφορικής) μόνο η λειτουργία του εργαστηρίου Πληροφορικής εξυπηρετείται από ένα μέλος ΕΤΕΠ που είναι ενταγμένο στην Παιδαγωγική Σχολή του Πανεπιστημίου, ενώ αυτό των Φυσικών Επιστημών από έναν αποσπασμένο εκπαιδευτικό (αλλά όχι κάθε χρόνο - για το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 δεν υπάρχει αποσπασμένος εκπαιδευτικός).

Το σπουδαστήριο - βιβλιοθήκη ανήκει στην Παιδαγωγική Σχολή του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Στελεχώνεται από ένα μέλος ΕΕΔΙΠ της Παιδαγωγικής Σχολής και εξυπηρετεί το κοινό καθημερινά εκτός Σαββάτου και Κυριακής από τις 9.00 έως 18:00.

Αξιίζει να αναφερθεί η λειτουργία αναγνωστηρίου για τις ανάγκες των φοιτητών και των φοιτητριών καθώς και των μελών ΔΕΠ του Τμήματος το οποίο έχει ιδρυθεί πρόσφατα και λειτουργεί με σύγχρονες προδιαγραφές. Ωστόσο, η προσέλευση και η συμμετοχή των φοιτητών και των φοιτητριών φέρεται περιορισμένη.

- **Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε πως είναι η λειτουργία τους;**

Είναι φανερό και αναμενόμενο ότι οι εγκαταστάσεις και οι υποδομές είναι λειτουργικές μόνο στο πλαίσιο της στελέχωσής τους με μόνιμο, κυρίως, προσωπικό. Συνεπώς, η αποτελεσματική και απρόσκοπτη λειτουργία των εργαστηρίων, της βιβλιοθήκης και του αναγνωστηρίου επαφίεται σε μεγάλο βαθμό στη διάθεση του υπάρχοντος μόνιμου προσωπικού και των αποσπασμένων.

- **Πώς υποστηρίζονται οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Οι υποδομές και οι υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος υποστηρίζονται κατά βάση από το μέλος ΔΕΠ του Τμήματος με ειδικότητα στην Πληροφορική, ένα μέλος ΕΤΕΠ της Παιδαγωγικής Σχολής και το αποσπασμένο εκπαιδευτικό (του οποίου η απόσπαση διακυβεύεται κάθε χρόνο και υπόκειται στην έγκριση είτε του ΥΠΔΒΜΘ είτε της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Δυτικής Μακεδονίας. Στον τομέα των υποδομών και των υπηρεσιών πληροφορικής γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι οι συνθήκες επιδέχονται σαφούς βελτίωσης, αφού η υποστήριξη που απαιτείται είναι συνεχής, αδιάλειπτη και εξειδικευμένη. Ως αποτέλεσμα τα προαναφερθέντα άτομα καταναλώνουν πολύ περισσότερο από το χρόνο που όφειλαν για την αντιμετώπιση τακτικών ή μη τακτικών αναγκών και προβλημάτων όπως βλάβες (π.χ. οθόνες, εκτυπωτές, κεντρικές μονάδες), η πλήρης επανεγκατάσταση λογισμικού (λειτουργικό σύστημα, επαναφορά προσωπικών αρχείων, κλπ), η αντιμετώπιση προβλημάτων πρόσβασης σε υπηρεσίες (π.χ. κωδικοί πρόσβασης), η παροχή βοήθειας (π.χ. επίδειξη πρόσβασης στην υπηρεσία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στο σύστημα εύδοξος, στο σύστημα eClass, παροχή εξειδικευμένων συμβουλών χρήσης σε γενικά λογισμικά όπως ο επεξεργαστής κειμένου, κλπ).

8.2. Πώς κρίνετε τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;

- **Πώς εφαρμόζεται ο θεσμός του Σύμβουλου Καθηγητή;**

Η κείμενη νομοθεσία προβλέπει τη λειτουργία του θεσμού του Συμβούλου Καθηγητή ο οποίος/η οποία είναι υπεύθυνος/η για τη στήριξη των φοιτητών και φοιτητριών σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους. Ωστόσο, η άποψή μας είναι ότι ο θεσμός θα μπορούσε να λειτουργήσει πιο αποτελεσματικά όχι μέσω της ανάθεσης αυτών των καθηκόντων σε μέλος ΔΕΠ εκ περιτροπής αλλά σε εξειδικευμένο στέλεχος (π.χ. ψυχολόγο). Σε σχέση με τη συμβουλευτική σε επίπεδο σταδιοδρομίας λειτουργεί το Γραφείο Διασύνδεσης του πανεπιστημίου το οποίο διοργανώνει σχετικές ημερίδες αλλά και ενημερώνει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες σε ομάδες.

- **Πόσο αποτελεσματικά υποστηρίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών;**

Στους φοιτητές, διοικητικούς υπαλλήλους, μέλη ΔΕΠ και εξωτερικούς συνεργάτες παρέχεται πρόσβαση σε μια σειρά από ηλεκτρονικές υπηρεσίες: α) Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, β) ηλεκτρονικοί κατάλογοι (βιβλιοθήκη - Heallink), γ) σύστημα υποβοήθησης διδασκαλίας, δ) αιτήσεις προς τη γραμματεία (π.χ. έκδοση βεβαιώσεων - φοιτητές), ε) πλατφόρμα ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης, στ) Πρόσβαση στο δίκτυο του Πανεπιστημίου μέσω VPN, ζ) ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο από τους χώρους του Πανεπιστημίου, η) χρήση διαδραστικού πίνακα κτλ. Το προσωπικό που αναφέρθηκε προηγούμενα προσπαθεί να καλύψει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις όλων των χρηστών.

- **Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;**

Στο Τμήμα δεν υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης εργαζόμενων φοιτητών και φοιτητριών.

- **Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;**

Δεν υπάρχει εξειδικευμένη και στελεχωμένη υπηρεσία υποστήριξης των αδύναμων φοιτητών και φοιτητριών ή υπηρεσία υποστήριξης φοιτητών και φοιτητριών που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους. Αυτές οι περιπτώσεις είναι στατιστικά σπάνιες στο Τμήμα. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στον προβλεπόμενο χρόνο λόγω της σχεδόν άμεσης επαγγελματικής τους αποκατάστασης μετά την απόκτηση του πτυχίου τους. Επίσης, λόγω αυτής της συνθήκης οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που φοιτούν στο Τμήμα έχουν επιτύχει αρκετά υψηλές βαθμολογίες στις πανελλαδικές εξετάσεις για να εισαχθούν στο Τμήμα. Πάντως, οι ελάχιστες περιπτώσεις αδύναμων φοιτητών και φοιτητριών αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση από τα μέλη ΔΕΠ. Αυτό ισχύει και λόγω του ότι στο Τμήμα επικρατούν πολύ καλές σχέσεις και σχετικά οικογενειακό κλίμα μεταξύ των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών και των φοιτητριών.

- **Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές ή σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών (πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ);**

Η υποτροφία που ισχύει σε επίπεδο Τμήματος αφορά στο φοιτητή ή τη φοιτήτρια που θα πρωτεύσει στο βαθμό πτυχίου. Σε αυτήν την περίπτωση εισάγεται χωρίς εξετάσεις στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.

- **Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι;**

Συνήθως, οργανώνεται από το Τμήμα κάποια τελετή υποδοχής των νεοεισερχόμενων φοιτητών και φοιτητριών όπου έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν για το πρόγραμμα σπουδών και να γνωρίσουν τους διδάσκοντες. Κατά τις πρώτες ημέρες παρουσίας τους στους χώρους της Παιδαγωγικής Σχολής οι νεοεισερχόμενοι ενημερώνονται από εκπροσώπους φοιτητικών συλλόγων ενώ κατά τη διαδικασία των δηλώσεων ενημερώνονται από τα μέλη ΔΕΠ που παρίστανται καθώς και από τα μέλη του διοικητικού προσωπικού που εποπτεύουν τη διαδικασία. Επίσης, οι διδάσκοντες που διδάσκουν μαθήματα στο Α' εξάμηνο φροντίζουν για την ομαλή κοινωνικοποίηση των νεοεισερχόμενων μέσω της διεξαγωγής σχετικών συζητήσεων.

- **Πώς συμμετέχουν οι φοιτητές στη ζωή του Τμήματος και του Ιδρύματος γενικότερα;**

Το γεγονός ότι το Τμήμα εδρεύει σε μικρή επαρχιακή πόλη συμβάλλει στη δημιουργία ενός κλίματος συνεργασίας και επικοινωνίας μεταξύ τους καθώς και με τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Καταρχάς υπάρχει η θεσμική συμμετοχή εκπροσώπων των φοιτητών στις Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος. Επιπλέον, συμμετέχουν συνήθως σε οργανωτικές επιτροπές συνεδρίων και ημερίδων. Κάποιες χρονιές διοργανώνονται γιορτές στο πλαίσιο των Χριστουγέννων με τη συμμετοχή των φοιτητών και των φοιτητριών. Συχνά οι ίδιοι οι φοιτητές μέσω των συλλόγων τους οργανώνουν εθελοντικές αιμοδοσίες ή ημερίδες σχετικές με την παροχή πρώτων βοηθειών (υπό την εποπτεία μέλους ΕΕΔΙΠ). Συμμετέχουν ή οργανώνουν θεατρικές παραστάσεις και αθλητικές δραστηριότητες. Επίσης, κάθε χρόνο διοργανώνουν αρκετά πάρτυ στους χώρους της Σχολής. Τόσο η παρουσία τους όσο και η συμμετοχή και η εμπλοκή τους στα δρώμενα του Τμήματος και της Παιδαγωγικής Σχολής, γενικότερα, μπορεί να εκτιμηθεί ως ενεργή.

- **Πώς υποστηρίζονται ειδικά οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται προς το Τμήμα;**

Ο αριθμός αλλοδαπών φοιτητών που μετακινούνται στο Τμήμα είναι εξαιρετικά μικρός. Στις περισσότερες των περιπτώσεων ζητήματα εγκατάστασης, στέγασης και σίτισης

ρυθμίζονται από την Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας. Σε ό,τι αφορά σε ζητήματα που άπτονται της φοίτησης ρυθμίζονται από τα μέλη του διοικητικού προσωπικού της Γραμματείας. Επίσης, προς διευκόλυνση των φοιτητών που μετακινούνται με το πρόγραμμα Erasmus ενεργοποιούνται τα μέλη ΔΕΠ που είναι υπεύθυνα για το πρόγραμμα.

8.3. Πώς κρίνετε τις υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα;

• Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης.

Τόσο η επάρκεια όσο και η ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης χρήσουν βελτίωσης. Τα τελευταία χρόνια, βέβαια, έχει παρατηρηθεί αύξηση στους τίτλους που διαθέτει η βιβλιοθήκη, ενώ εκσυγχρονίζεται συνεχώς και το σύστημα πρόσβασης στους τίτλους. Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα στοιχεία :

(i) Αποκτήθηκε το λογισμικό ADVANCE με το οποίο είναι δυνατή η πρόσβαση στον κατάλογο των τίτλων της βιβλιοθήκης.

(ii) Τη διετία 2009-2011, αυξήθηκε ο ετήσιος αριθμός των δανεισμών περίπου από 4000 σε 6000.

(iii) Τη διετία 2009-2011 αυξήθηκε ο αριθμός των τίτλων της βιβλιοθήκης περίπου κατά 2000 από δύο δωρεές.

(iv) Η βιβλιοθήκη απέκτησε ασύρματο δίκτυο.

• Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού.

Ο κοινόχρηστος τεχνικός εξοπλισμός καθίσταται ανεπαρκής. Η συνεχής χρήση των δύο φωτοτυπικών μηχανημάτων από τα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές οδηγεί συχνά σε βλάβες. Το ίδιο ισχύει και για τον εξοπλισμό των εργαστηρίων πληροφορικών και φυσικών επιστημών. Σαφέστατα, μπορούν να γίνουν κινήσεις προς την κατεύθυνση της ορθολογικής χρήσης του εξοπλισμού αλλά, κυρίως, προς τη χρηματοδότηση των Τμημάτων για την ανανέωσή του. Αυτό συμβαίνει σε σχέση με το εργαστήριο πληροφορικής που ανανεώθηκε πρόσφατα με χρηματοδότηση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

• Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού σπουδαστηρίων.

Οι εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν τη βιβλιοθήκη (έκτασης περίπου 200 τετραγωνικών μέτρων) και το αναγνωστήριο (έκτασης, περίπου, 90 τετραγωνικών μέτρων) βρίσκονται σε χώρο που συνδέει το κτίριο διοίκησης με το κτίριο όπου βρίσκονται οι αίθουσες διδασκαλίας. Το αναγνωστήριο είναι καινούργιο και σύγχρονο. Οι δυνατότητες και των δύο χώρων σε ό,τι αφορά στον εξοπλισμό τους θα μπορούσαν να κριθούν ως περιορισμένες αναλογικά με τον αριθμό των φοιτητών που καλούνται να εξυπηρετηθούν. Ωστόσο, δε φαίνεται ότι δημιουργούνται συνωστισμοί ή αδυναμία εξυπηρέτησης των ενδιαφερομένων. Το σπουδαστήριο διαθέτει φωτοτυπικό μηχάνημα και υπολογιστές.

• Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.

Στην πλειοψηφία τους οι διδάσκοντες μοιράζονται ανά δύο τους χώρους γραφείων που διατίθενται. Αυτό θα μπορούσε να δημιουργήσει προβλήματα. Ωστόσο, σπάνια εμφανίζονται αλλά αυτό οφείλεται στην καλή διάθεση, τη συνεργασία και την επικοινωνία ανάμεσα στα μέλη ΔΕΠ. Πάντως, η συγκατοίκηση μελών ΔΕΠ σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να δράσει ως παράγοντας πρόκλησης πίεσης ή άγχους και αυτό μπορεί να αποβεί σε βάρος της ποιότητας του έργου τους. Παρά ταύτα στους χώρους αυτούς όλα τα μέλη ΔΕΠ χρησιμοποιούν το προσωπικό τους γραφείο και τη βιβλιοθήκη τους. Στη διάθεσή τους υπάρχουν ηλεκτρονικός υπολογιστής, τηλεφωνική γραμμή και σύνδεση με το διαδίκτυο.

• Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος και Τομέων.

Η γραμματεία του Τμήματος στεγάζεται σε χώρο 30 τμ και βρίσκεται στο κτίριο διοίκησης της Παιδαγωγικής Σχολής. Η πρόσβαση όλων στη γραμματεία είναι εύκολη. Ο χώρος επιτρέπει την ομαλή λειτουργία της και η εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων γίνεται χωρίς προβλήματα.

- **Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.**

Η Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας διαθέτει σύγχρονη αίθουσα συνεδριάσεων η οποία διαθέτει μικροφωνική εγκατάσταση και σύστημα καταγραφής των συνεδριάσεων. Επίσης, πρόσφατα εξοπλίστηκε και με διαδραστικό πίνακα λόγω του ότι χρησιμοποιείται και ως αίθουσα διδασκαλίας μαθημάτων μεταπτυχιακού επιπέδου αλλά και διεξαγωγής colloquium και υποστήριξης μεταπτυχιακών εργασιών και διδακτορικών διατριβών. Την αίθουσα μοιράζονται τα Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών.

- **Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων (διδασκαλεία, πειραματικά σχολεία, μουσεία, αρχεία, αγροκτήματα, εκθεσιακοί χώροι κλπ).**

Το Τμήμα προσπαθεί να αξιοποιήσει όλους τους διαθέσιμους χώρους των κτιρίων στα οποία εδρεύει. Υπάρχουν δύο πειραματικά σχολεία στην πόλη της Φλώρινας των οποίων η λειτουργία θεσμικά εποπτεύεται από το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Οι εγκαταστάσεις τους κρίνονται ως ικανοποιητικές. Το ένα εκ των δύο πειραματικών στεγάζεται σε νέο κτίριο και εντάχθηκε στις αρχές του ακαδημαϊκού έτους 2011-2012 στα πρότυπα πειραματικά σχολεία της χώρας. Ως εκθεσιακοί χώροι χρησιμοποιούνται συχνά κοινόχρηστοι χώροι της Σχολής.

- **Επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ.**

Οι υποδομές του Τμήματος και της Σχολής, γενικότερα, κρίνονται ως μέτριες. Υπάρχουν ανελκυστήρες τόσο στο κτίριο διοίκησης όσο και στο κτίριο που στεγάζει τις αίθουσες διδασκαλίας. Σε ότι αφορά στην πρόσβαση από τον εξωτερικό χώρο προς το εσωτερικό των κτιρίων υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης προς το κτίριο των αιθουσών και όχι στο κτίριο διοίκησης. Βέβαια, τα δύο κτίρια επικοινωνούν μεταξύ τους και η πρόσβαση στο κτίριο διοίκησης μπορεί να γίνει εσωτερικά. Δεν υπάρχει δυνατότητα εύκολης πρόσβασης σε κοινόχρηστους χώρους (π.χ. τουαλέτες). Σαφέστατα μπορούν να υπάρξουν αρκετές βελτιώσεις σε σχέση με αυτό το αξιολογικό κριτήριο.

- **Πώς εξασφαλίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε υποδομές και εξοπλισμό του Ιδρύματος;**

Η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στις υποδομές και τον εξοπλισμό του ιδρύματος γίνεται με σχετική ευκολία αλλά είναι απαραίτητη η προηγούμενη συνεννόηση μεταξύ των δύο τμημάτων (Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Τμήμα Νηπιαγωγών). Ο Κοσμήτορας της Παιδαγωγικής Σχολής αναλαμβάνει πρωτοβουλία στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους για να συντονιστεί η διαδικασία και η πρόσβαση των μελών της κοινότητας στις υποδομές και στον εξοπλισμό της Σχολής.

8.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου);

- **Ποιες από τις λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ;**

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό. Ωστόσο, προς την κατεύθυνση αυτή μπορούν να γίνουν κι άλλα βήματα προόδου, όπως η ηλεκτρονική καταχώρηση βαθμολογίας από τους διδάσκοντες κτλ.

- **Ποιες από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;**

Όλες οι παραπάνω υποδομές αξιοποιούνται ικανοποιητικά τόσο από τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος όσο και το προσωπικό των διοικητικών υπηρεσιών.

• Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο; Τέσσερα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διαθέτουν προσωπική ιστοσελίδα. • Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο; Ο ιστότοπος του Τμήματος ανανεώνεται συνεχώς. Η ανανέωσή του αφορά, κυρίως, στην ανάρτηση ανακοινώσεων, παροχή οδηγιών, ενημερωτικού υλικού.
8.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού;
• Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται; Η αποτελεσματική χρήση των υποδομών της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας δε θα ήταν εφικτή χωρίς ορθολογισμό. Οι εγκαταστάσεις είναι κοινές ανάμεσα στα Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών. Οι αίθουσες διδασκαλίας είναι κοινές και όλοι οι κοινόχρηστοι χώροι και οι εγκαταστάσεις επίσης. Η χρήση τους γίνεται μετά από συνεννόηση υπό την εποπτεία του Κοσμήτορα της Σχολής. Ωστόσο, αυτό δε σημαίνει ότι δεν υπάρχουν προβλήματα. Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους τα υπεύθυνα άτομα για τη σύνταξη του ωρολόγιου προγράμματος καταβάλλουν τεράστια προσπάθεια για την ορθολογική κατανομή των αιθουσών και των εργαστηρίων. Βέβαια, πρέπει να αναφερθεί ως θετική παράμετρος ότι το Τμήμα και η Παιδαγωγική Σχολή, γενικότερα, διαθέτουν δικές τους εγκαταστάσεις σε ενιαίο χώρο. Δε χρειάζεται να ενοικιαστούν εγκαταστάσεις ή να διασκορπιστούν οι φοιτητές σε διαφορετικά σημεία της πόλης για να κάνουν μαθήματα. • Γίνεται ορθολογική χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται; Οι περιορισμένες πιστώσεις των τελευταίων ετών δημιουργούν προβλήματα σε ότι αφορά στον εξοπλισμό του Τμήματος. Τα προβλήματα αφορούν, κυρίως, στη συντήρηση του εξοπλισμού ο οποίος χρησιμοποιείται συνεχώς. Η προσπάθεια των μελών ΔΕΠ, των φοιτητών και των μελών του διοικητικού προσωπικού συνίσταται στην ορθολογική και στο μέτρο του δυνατού χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού, ώστε να προκαλείται η λιγότερη δυνατή φθορά του.
8.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων;
• Προβλέπεται διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται; Η διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος εφαρμόστηκε πρόσφατα και δεν υπάρχουν στοιχεία για την αποτελεσματική ή μη εφαρμογή της. Ωστόσο, φαίνεται ότι κινείται προς τον προϋπολογισμό και τον εξορθολογισμό των εξόδων του Τμήματος. • Προβλέπεται διαδικασία κατανομής πόρων; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται; Η διαδικασία κατανομής πόρων είναι συγκεκριμένη. Παρέχονται συγκεκριμένου ύψους πιστώσεις στα μέλη ΔΕΠ για την προμήθεια αναλώσιμων και βιβλίων (όχι σε τακτική βάση). Σημαντικά προβλήματα έχουν προκύψει τα τελευταία χρόνια λόγω της μη χρηματοδότησης της συμμετοχής των μελών ΔΕΠ σε διεθνή συνέδρια. Βέβαια, οι προϋπολογισμοί του Τμήματος τα τελευταία χρόνια συρρικνώνονται συνεχώς ως αποτέλεσμα της ύφεσης της ελληνικής οικονομίας και της περικοπής σημαντικών ποσών από τις πιστώσεις προς τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας.

- **Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;**

Διαδικασία απολογισμού προβλέπεται με τη λήξη του έτους. Ο απολογισμός τίθεται σε γνώση των μελών της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος και εγκρίνεται.

ΕΠΙΤΟΜΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΙΔΡΥΜΑ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αριθμός προσφερόμενων κατευθύνσεων: 1

Αριθμός μεταπτυχιακών προγραμμάτων: 2

Σχετικός πίνακας	Ακαδημαϊκό έτος	2010 - 2011	2009 - 2010	2008 - 2009	2007 - 2008	2006 - 2007	2005 - 2006
# 1	Συνολικός αριθμός μελών ΔΕΠ	23	22	20	20	19	16
# 1	Λοιπό προσωπικό	5	5	5	5	3	4
# 2	Συνολικός αριθμός προπτυχιακών φοιτητών σε κανονικά έτη φοίτησης (ν X 2)	486	587	548	433	410	453
# 3	Προσφερόμενες από το Τμήμα θέσεις στις πανελλαδικές	187	192	192	162	150	131
# 3	Συνολικός αριθμός νεοεισερχομένων φοιτητών	165	173	194	153	133	115
# 7	Αριθμός αποφοίτων	122	109	96	90	81	68
# 6	Μ.Ο. βαθμού πτυχίου	8.24	8.17	8.33	8.16	8.5	8.4
# 4	Προσφερόμενες από το Τμήμα Θέσεις ΠΜΣ	18	18	18	18	18	18
# 4	Αριθμός αιτήσεων για ΠΜΣ	121	101	49	81	34	73
# 12.1	Συνολικός αριθμός μαθημάτων για την απόκτηση πτυχίου	55	55	55	55	55	55
# 12.1	Σύνολο υποχρεωτικών μαθημάτων (Υ)	43	43	43	43	43	43
# 12.1	Συνολικός αριθμός προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής	38	45	34	48	57	45
# 15	Συνολικός αριθμός δημοσιεύσεων ΔΕΠ	116 2011	144 2010	129 2009	142 2008	146 2007	101 2006
# 16	Αναγνώριση ερευνητικού έργου (σύνολο)	186	143	106	106	90	
# 17	Διεθνείς συμμετοχές	8	9	8	8		1

* Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

Πίνακας 1. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος

		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007		2005-2006	
		A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ
Καθηγητές	Σύνολο	4		4		3		3		3		3	
	Από εξέλιξη			1									
	Νέες προσλήψεις												
	Συνταξιοδοτήσεις												
	Παραιτήσεις												
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	1	3			1		1		1			
	Από εξέλιξη	1	3										
	Νέες προσλήψεις												
	Συνταξιοδοτήσεις												
	Παραιτήσεις												
Επικουροι Καθηγητές	Σύνολο	9	2	10	5	7	4	6	3	4	3	3	2
	Από εξέλιξη					7	4						
	Νέες προσλήψεις												
	Συνταξιοδοτήσεις												
	Παραιτήσεις												
Λέκτορες	Σύνολο	2	2	2	1	3	2	5	2	7	3	5	4
	Νέες προσλήψεις	1		2	1	3	2	5	2	7	3		
	Συνταξιοδοτήσεις												
	Παραιτήσεις												
Μέλη ΕΕΔΙΠ	Σύνολο		1		1		1						
Διδάσκοντες επί συμβάσει**	Σύνολο	3	3	2	5	3	5	3	6	7	10	7	4
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο												
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	1	3	1	3	1	3	1	3	2	1	2	2

** Αναφέρεται σε αριθμό συμβάσεων – όχι διδασκόντων (π.χ. αν ένας διδάσκων έχει δύο συμβάσεις, χειμερινή και εαρινή, τότε μετρώνται δύο συμβάσεις).

Α: Άρρενες, Θ: Θήλειες

Πίνακας 2. Εξέλιξη του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών

	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006
Προπτυχιακοί	486	587	548	433	410	453
Μεταπτυχιακοί (ΜΔΕ)	27	26	107	81	61	40
Διδακτορικοί	7	5	29	23	21	15

Πίνακας 3. Εξέλιξη του αριθμού των νέο-εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος

Εισαχθέντες με:	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006
Εισαγωγικές εξετάσεις	187	192	192	162	150	131
Μετεγγραφές (εισροές προς το Τμήμα)	8	2	5	5	3	6
Μετεγγραφές (εκροές προς άλλα Τμήματα)**	101	95	83	69	68	57
Κατατακτήριες εξετάσεις (Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ)	12	16	18	11	12	11
Άλλες κατηγορίες	25	28	24	18	9	14
Σύνολο **	148	158	175	140	120	109
<i>Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)</i>	17	15	19	13	13	6

– ** Προσοχή: ο αριθμός των εκροών πρέπει να αφαιρεθεί κατά τον υπολογισμό του Συνόλου.

Πίνακας 4. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)*

Τίτλος ΠΜΣ: «Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες» **Κανονική διάρκεια σπουδών (μήνες):** 24 μήνες

		2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)		121	101	49	81	34	73
	(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	9	9	5	8	1	17
	(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	112	92	44	73	33	56
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων		18	18	18	18	18	18
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων		27	26	21	25	24	37
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων		30	22	14	12	19	11
<i>Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)</i>							

* Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας για **κάθε** ΠΜΣ.

Πίνακας 5. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων* του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

		2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)		10	5	6	2	6	1
	(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος					2	
	(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	10	5	6	2	4	1
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων							
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων υποψηφίων		7	5	6	2	6	2
Απόφοιτοι		1	4	1	2	2	4
Μέση διάρκεια σπουδών αποφοίτων							

* Απόφοιτοι = Αριθμός Διδακτόρων που ανακηρύχθηκαν στο έτος που αφορά η στήλη.

Πίνακας 6. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2005-2006	68			36(52.9%)	32(47%)	8.40
2006-2007	81			38(46.9%)	43(53%)	8.50
2007-2008	90		1(1.11%)	60(66.6%)	29(32.2%)	8.16
2008-2009	96		1(1.04%)	54(56.2%)	41(42.75%)	8.33
2009-2010	109		7(6.42%)	62(56.8%)	40(36.6%)	8.17
2010-2011	122		2(1.6%)	62(50.8%)	56(45.9%)	8.24
Σύνολο	566		11(1.9%)	314(55.4%)	241(42.5%)	8.31

Επεξήγηση: Σημειώστε σε κάθε στήλη τον αριθμό των φοιτητών που έλαβαν την αντίστοιχη βαθμολογία και το ποσοστό που αυτοί εκπροσωπούν επί του συνολικού αριθμού των αποφοιτησάντων το συγκεκριμένο έτος [π.χ. 26 (=15%)].

Πίνακας 7. Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Στον πίνακα αυτόν θα αποτυπωθούν τα εξελικτικά στοιχεία 7 συνολικά ετών: του έτους στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης και των 6 προηγούμενων ετών. Προσαρμόστε τις χρονολογίες ανάλογα.

	Αποφοιτήσαντες Διάρκεια Σπουδών (σε έτη)									
Έτος εισαγωγής	K ⁴	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	K+6	K+6 και πλέον	Δεν έχουν αποφοιτήσει	Σύνολο
2004-2005	78	5	1	-	-	1	-	-		85
2005-2006	65	3	-	-	-	-	-	-		68
2006-2007	78	1	-	1	-	-	1	-		81
2007-2008	81	7	-	1	1	-	-	-		90
2008-2009	90	3	-	3	-	-	-	-		96
2009-2010	97	8	2	1	-	-	1	-		109
2010-2011	112	6	1	-	1	-	1	1		122

⁴ Όπου K = Κανονική διάρκεια σπουδών (σε έτη) στο Τμήμα (π.χ. αν η κανονική διάρκεια σπουδών είναι 4 έτη, τότε K=4 έτη, K+1=5 έτη, K+2=6 έτη,..., K+6=10 έτη).

Πίνακας 8. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Εργασία		Εργασία στην εκπαίδευση		Χρονικό διάστημα επαγγελματικής ένταξης μετά την αποφοίτηση (μήνες) ⁵				Δε βρέθηκαν
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	6	12	24	Μη ενταχθέντες – συνέχεια σπουδών	Δεν απάντησαν
2007	84	59		59		48	11			25
2008	89	61	1	61		53	6	2		27
2009	97	75		74	1	60	7	7		22
2010	109	61	14	59	16	60	1		4	30
2011	131	12	87	4	8	2			3	29
Σύνολο	510	258	102	257	27	223	25	9	7	133

****** Οι στήλες συμπληρώνονται με το πλήθος των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, των οποίων η επαγγελματική ένταξη πραγματοποιήθηκε εντός του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος μετά την αποφοίτησή τους.

⁵ Οι στήλες συμπληρώνονται με το πλήθος των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, των οποίων η επαγγελματική ένταξη πραγματοποιήθηκε εντός του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος μετά την αποφοίτησή τους.

Πίνακας 9. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών

		2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτ.							
	Εξωτ.	3	4	0	2	0	1	10
Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων στο Τμήμα (μέσω προγραμμάτων ανταλλαγών)	Εσωτ.							
	Εξωτ.	6	5	5	7	0	0	23
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτ.	9	8	7	7	7		38
	Εξωτ.	6	5	6	7	4	6	34
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Τμήμα	Εσωτ.	4	4	4	3	3		18
	Εξωτ.	4	4	3	2	2		15
Σύνολο		32	30	25	28	16	7	138

**** Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών.**

Πίνακας 10. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησά ντων ΠΜΣ	Εργαστήκατε μετά την αποφοίτησή σας από το ΠΜΣ ?		Εάν ΝΑΙ, στην εκπαίδευση ?		Χρονικό διάστημα επαγγελματικής ένταξης μετά την αποφοίτηση (μήνες) ⁶				
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	< 6	6- 12	13 - 24	Εργαζόμενοι και πριν την αποφοίτησή μου από το ΠΜΣ	Μη ενταχθέντες – συνέχεια σπουδών
2006	12	3		3					3	9
2007	22	11		10	1			1	9	11
2008	11	7		7		1	2	1	3	4
2009	12	6	1	6		1			5	5
2010	25	20	1	18	2	2			20	4
2011	30	17	41	17		1			20	9
Σύνολο	112	64	6	61	3	5	2	2	60	42

****** Οι στήλες συμπληρώνονται με το πλήθος των αποφοίτων ΠΜΣ, των οποίων η επαγγελματική ένταξη πραγματοποιήθηκε εντός του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος μετά την αποφοίτησή τους.

⁶ Οι στήλες συμπληρώνονται με το πλήθος των αποφοίτων ΠΜΣ, των οποίων η επαγγελματική ένταξη πραγματοποιήθηκε εντός του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος μετά την αποφοίτησή τους.

Πίνακας 11. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

		2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτ.							
	Εξωτ.				1			1
Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων στο Τμήμα (μέσω προγραμμάτων ανταλλαγών)	Εσωτ.							
	Εξωτ.		1					
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτ.	4	3	4	4	2	3	20
	Εξωτ.	4	4	3	4	3	3	21
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Τμήμα	Εσωτ.	3	2	2	1	3	2	13
	Εξωτ.	4	2	2	1	2	1	12
Σύνολο		15	11	11	11	10	9	67

**** Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών.**

Πίνακας 12.1 Μαθήματα Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2010-2011)¹

α.α	Μάθημα (1)	Κωδικός Μαθήματος	Ωρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης; (2)	Διδακτ. Μονάδες ECTS	Κατηγορία μαθήματος (3)	Πολλαπλή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Σε ποιο εξάμηνο των σπουδών αντιστοιχεί; (1ο, 2ο,3ο,4ο, 5ο, 6ο, 7ο, 8ο)	Τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα (4)	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι / Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι / Όχι) (5)
1	Παιδαγωγική	Y113	3	ΟΧΙ	4	Y	ΝΑΙ	1ο		Ναι	Ναι
2	Οι έννοιες της Φυσικής και οι αναπαραστάσεις τους	Y303	3	24	5	Y	ΝΑΙ	1 ^ο		Ναι	Ναι
3	Ορθοδοξία και Πολιτισμός στην εκπαίδευση	Y209	3	ΟΧΙ	4	Y	ΝΑΙ	1 ^ο		Ναι	Ναι
4	Εικαστικά Εργαστήρια	Y210	3	45	4	Y	ΝΑΙ	1ο		Ναι	Ναι
5	Ελληνική Γλώσσα και η Γραμματική της	Y203	3	ΟΧΙ	4	Y	ΝΑΙ	1 ^ο		Ναι	Ναι
6	Στατιστική	Y307	3	40	5	Y	ΝΑΙ	1 ^ο		Ναι	Όχι
7	Στοιχεία Αριθμητικής και θεωρίας αριθμών για τους εκπαιδευτικούς	Y308	3	ΟΧΙ	5	Y	ΝΑΙ	1 ^ο		Ναι	Ναι
8	Εισαγωγή στην ξενόγλωσση ορολογία (Αγγλικά)	ΞΑΓ Ι	0	20	0	Y	ΝΑΙ	1ο		Ναι	Ναι
9	Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση και Κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη	Y114	3	ΟΧΙ	4	Y	ΝΑΙ	2 ^ο		Ναι	Ναι

10	Εξελικτική Ψυχολογία	Y105	3	OXI	4	Y	NAI	2 ^ο		Ναι	Ναι
11	Ιστορία: Αρχαιότητα και Βυζάντιο	Y208	3	OXI	4	Y	NAI	2 ^ο		Ναι	Ναι
12	Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας	Y306	3	OXI	5	Y	NAI	2ο		Ναι	Ναι
13	Παιδαγωγικά υλικά και μέσα	Y108	3	40	4	Y	NAI	2 ^ο		Ναι	Ναι
14	Διδακτική Μεθοδολογία	Y101	3	OXI	4	Y	NAI	2		Ναι	Ναι
15	Στοιχεία Γεωμετρίας και Επίλυση Προβλημάτων	Y309	3	OXI	5	Y	NAI	2ο		Ναι	Ναι
16	Επεξεργασία ξενόγλωσσων κειμένων των Επιστημών της Αγωγής (Αγγλικά)	ΞΑΓΠ	0	24	0	Y	NAI	2ο	ΞΑΓ I	Ναι	Ναι
17	Παιδαγωγική Ψυχολογία	Y115	3	OXI	4	Y	NAI	3 ^ο		Ναι	Ναι
18	Νέα Ελληνική Ιστορία	Y204	3	OXI	4	Y	NAI	3 ^ο		Ναι	Ναι
19	Διδακτική της Ελληνικής Γλώσσας	Y201	3	OXI	4	Y	NAI	3 ^ο		Ναι	Ναι
20	Ελληνική Παιδική και Νεανική Λογοτεχνία	Y207	3	OXI	4	Y	NAI	3 ^ο		Ναι	Ναι
21	Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης	Y107	3	OXI	4	Y	NAI	3ο		Ναι	Ναι
22	Πληροφορική και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση	Y305	3	39	5	Y	NAI	3ο		Ναι	Ναι

23	Α΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Εισαγωγή στη θεωρία και πράξη του σχολείου και της διδασκαλίας	Y401	3	OXI	5	Y	NAI	3ο		Ναι	Ναι
24	Θεωρίες Μάθησης και Μαθησιακές Δυσκολίες	Y106	3	OXI	4	Y	NAI	4ο		Ναι	Ναι
25	Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	Y205	3	OXI	5	Y	NAI	4°		Ναι	Ναι
26	Διδακτική των Μαθηματικών	Y301	3	OXI	4	Y	NAI	4°	Y308, Y309	Ναι	Ναι
27	Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	Y304	3	OXI	4	Y	NAI	4°		Ναι	Ναι
28	Εκπαιδευτική Αξιολόγηση	Y103	3	OXI	4	Y	NAI	4ο		Ναι	Ναι
29	Β΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Διδακτική της Ιστορίας	Y403	3	14	5	Y	NAI	4°, 7ο	2 από Y208, Y204, Y205	Ναι	Ναι
30	Β΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Διδακτική της Φυσικής	Y405	3	14	5	Y	NAI	4°, 7ο	Y303	Ναι	Ναι
31	Σχολική Ψυχολογία και Συμβουλευτική	Y117	3	OXI	4	Y	NAI	5°		Ναι	Ναι
32	Ειδική Αγωγή	Y102	3	OXI	4	Y	NAI	5°		Ναι	Ναι
33	Β΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.:Διδακτική της Γλώσσας	Y402		14		Y	NAI	5°, 6ο	Y203, Y201	Ναι	Ναι

34	Β' Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.:Διδακτική των Μαθηματικών	Y404	3	OXI	5	Y	NAI	5ο, 6ο	Y308, Y309, Y301	Nαι	Nαι
35	Β' Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Διδακτική της Μελέτης Περιβάλλοντος	Y431	3	22	5	YE	NAI	4ο,5ο, 6ο,7ο,8ο		Nαι	Nαι
36	Β' Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.:Διδακτική των Θρησκευτικών	Y432	3	OXI	5	YE	NAI	5ο, 6ο		Nαι	Nαι
37	Β' Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Διδακτική των Εικαστικών	YE433	3	14	5	YE	NAI	4ο, 7ο		Nαι	Nαι
38	Β' Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.:Διδακτική της Μουσικής	Y434	3	30	5	YE	NAI	5ο, 6ο,7ο,8ο	YE249	Nαι	Nαι
39	Διδακτική της Φυσικής Αγωγής	Y435	3	OXI	5	YE	NAI	5ο, 6ο	YE248	Nαι	Nαι
40	Εκπαιδευτικό Λογισμικό	Y302	3	39	4	Y	NAI	6°		Nαι	Nαι
41	Εκπαιδευτική Πολιτική	Y104	3	OXI	4	Y	NAI	6°		Nαι	Nαι
42	Διδασκαλία ξένης γλώσσας (Αγγλικά)	Y202	3	20	4	Y	NAI	6°		Nαι	Nαι
43	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	Y112	3	OXI	4	Y	NAI	7ο		Nαι	Nαι
44	Κοινωνική Ψυχολογία στην Εκπαιδευτική Πράξη	Y109	3	OXI	4	Y	NAI	7ο		Nαι	Nαι

45	Κοινωνικοπαιδαγωγικές Προσεγγίσεις στο Δημοτικό Σχολείο	Y110	3	OXI	5	Y	NAI	7ο			Ναι	Ναι
46	Συγκριτική Παιδαγωγική	Y116	3	OXI	4	Y	NAI	8ο			Ναι	Ναι
47	Ελληνική Λαογραφία	Y206	3	OXI	4	Y	NAI	8ο			Ναι	Ναι
48	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	Y111	3	OXI	4	Y	NAI	8ο			Ναι	Ναι
49	Αναλυτικά Προγράμματα	YE131	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο	Y113		Ναι	Ναι
50	Παιδαγωγική του ελεύθερου χρόνου	YE133	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
51	Οργάνωση και Λειτουργία της σχολικής μονάδας	YE134	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
52	Ιστορία της Αγωγής	YE135	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
53	Εννοιολογική Ανάπτυξη	YE136	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
54	Αξιολόγηση και Αντιμετώπιση Μαθησιακών Δυσκολιών και Προβλημάτων Συμπεριφοράς	YE137	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
55	Ο Ελληνισμός της Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης	YE152	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
56	Οργανωσιακή Συμπεριφορά	YE154	3	OXI	5	YE	NAI	6°, 8ο			Ναι	Ναι

57	Μέτρηση και Αξιολόγηση αντιληπτικο-κινητικών Ικανοτήτων και Δεξιοτήτων	YE240	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
58	Μουσική Θεωρία και Πράξη	YE249	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
59	Στρατηγικές γλωσσικής εκμάθησης και επικοινωνίας	YE256	3	24	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
60	Εναλλακτικές μορφές Αξιολόγησης των Γλωσσικών Δεξιοτήτων	YE258	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
61	Επιστημολογία	YE332	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
62	Εφαρμοσμένη Στατιστική	YE333	3	25	5	YE	NAI	5°, 7ο	Y306		Ναι	Ναι
63	Αγωγή Υγείας	YE334	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
64	Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	YE140	3	6	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
65	Ηθική και Συναισθηματική ανάπτυξη	YE145	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο	Y105		Ναι	Ναι
66	Νοητική Καθυστέρηση και αναπτυξιακές αναπηρίες	YE146	3	9	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
67	Μικρασιατικός Ελληνισμός	YE242	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
68	Παιδαγωγικές Κινητικές Εφαρμογές	YE248	3	OXI	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι
69	Εισαγωγή στη Διγλωσσία: Διγλωσσία και Εκπαίδευση	YE257	3	24	5	YE	NAI	5°, 7ο			Ναι	Ναι

70	Στοιχεία Ιστορίας των Μαθηματικών και Μαθηματική Εκπαίδευση	YE337	3	OXI	5	YE	NAI	5 ^ο , 7ο		Ναι	Ναι
71	Παιδαγωγική Γνώση Περιεχομένου στις Φυσικές Επιστήμες	YE338	3	36	5	YE	NAI	5 ^ο , 7ο	Y303	Ναι	Ναι
72	Εφαρμογές Εκπαιδευτικής Έρευνας	YE342	3	OXI	5	YE	NAI	5 ^ο , 7ο	Y306, Y307	Ναι	Ναι
73	Γ΄ Φάση: Ανάλυση παιδαγωγικού-διδακτικού έργου επί δύο εβδομάδες με θεωρητική προετοιμασία και ανατροφοδότηση	Y406	6	90	6	Y	NAI	8ο	Y401, Y402, Y403, Y404, Y405 και 2 από τα Y431, Y432, Y433, Y434, Y435		
74	Το λεξιλόγιο: περιγραφή και διδασκαλία του	YE265	3	OXI	4	YE	NAI	4ο, 6ο, 8ο		Ναι	Ναι
75	Ειδικά Θέματα Διδακτικής της Ιστορίας	YE261	3	OXI	5	YE	NAI	5ο, 7ο		Ναι	

76	Σχεδιασμός Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Πολιτισμού	YE262	3	OXI	5	YE	NAI	4ο, 6ο, 8ο		Nai
----	--	-------	---	-----	---	----	-----	------------	--	-----

2 Καταγράψτε τα μαθήματα με τη σειρά που ορίζεται στο Πρόγραμμα Σπουδών (δηλ. 1^ο, 2^ο, 3^ο κ.ο.κ. εξαμήνου)

3 Χρησιμοποιείτε τις ακόλουθες συντομογραφίες :

Υ = Υποχρεωτικό

Ε = κατ' επιλογήν από πίνακα μαθημάτων

ΕΕ = Μάθημα ελεύθερης επιλογής

Π = Προαιρετικό

Αν το Τμήμα κατηγοριοποιεί τα μαθήματα με διαφορετικό τρόπο, εξηγήστε.

4 Σημειώστε τον/τους κωδικούς αριθμούς του/των προαπαιτούμενων μαθημάτων, αν υπάρχουν.

5 Σημειώστε την ηλεκτρονική διεύθυνση του μαθήματος, αν υπάρχει.

6 Σημειώστε τη σελίδα του *Οδηγού Σπουδών* (αν υπάρχει), όπου περιγράφονται οι στόχοι, η ύλη και ο τρόπος διδασκαλίας και εξέτασης του μαθήματος.

7 Συμπληρώστε όλα τα μαθήματα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών.

Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

Πίνακας 12.2. Μαθήματα Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2010-2011)¹

α.α	Μάθημα (1)	Ιστότοπος (2)	Σελίδα Οδηγού Σπουδών (3)	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο και βαθμίδα)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήρι ο (Φ) Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε ; (4) (Εαρ.- Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις			Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση			Αξιολ ογήθη κε από τους Φοιτη τές; (5)
								Φ	I	Σ	Φ	I	Σ	
1	Παιδαγωγική	eclass.uowm.gr	49	Παπαδοπούλου Βασιλική, Αναπληρώτρια καθηγήτρια	Δ	χειμερινό	169	132		42	96		44	NAI (89)
2	Οι έννοιες της Φυσικής και οι αναπαραστάσεις τους	eclass.uowm.gr	60	Σπύρτου Άννα, Επίκουρη καθηγήτρια	Δ,Ε	χειμερινό	164	138		61	87		43	NAI (110)
3	Ορθοδοξία και Πολιτισμός στην εκπαίδευση	eclass.uowm.gr	57	π. Ειρηναίος Χατζηεφραιμίδης, Επίκουρος καθηγητής	Δ	χειμερινό	148	146		8	132		3	NAI (107)

4	Εικαστικά Εργαστήρια	eclass.uowm.gr	58	Μπέσσας Δημήτριος, Καθηγητής	Δ,Ε	χειμερινό	161	128		11	128		9	OXI
5	Ελληνική Γλώσσα και η Γραμματική της	eclass.uowm.gr	54	Σακελλαρίου Αγγελική, Λέκτορας	Δ	χειμερινό	163	128		42	89		22	NAI (102)
6	Στατιστική	eclass.uowm.gr	63	Τσακιρίδου Ελένη, Αναπληρώτρια καθηγήτρια	Δ,Ε	χειμερινό	169	135		33	108		22	NAI (134)
7	Στοιχεία Αριθμητικής και θεωρίας αριθμών για τους εκπαιδευτικούς	eclass.uowm.gr	63	Νικολαντωνάκης Κων/νος, Επίκουρος λέκτορας	Δ	χειμερινό	151	114		53	73		39	NAI (108)
8	Εισαγωγή στην ξενόγλωσση ορολογία (Αγγλικά)	eclass.uowm.gr	80	Γρίβα Ελένη, Επίκουρη καθηγήτρια	Δ,Ε	χειμερινό	145	115		1	112		1	NAI (92)
9	Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση και Κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη	eclass.uowm.gr	50	Θωίδης Ιωάννης, Επίκουρος καθηγητής	Δ	Εαρινό	157		137	14		128	14	NAI (77)
10	Εξελικτική Ψυχολογία	eclass.uowm.gr	44	Πνευματικός Δημήτρης, Επίκουρος καθηγητής	Δ	εαρινό	177		146	22		133	15	NAI (102)
11	Ιστορία: Αρχαιότητα και Βυζάντιο	eclass.uowm.gr	57	Ανδρέου Ανδρέας, Καθηγητής	Δ	εαρινό	150		121	29		102	22	NAI (99)

12	Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας	eclass.uowm.gr	62	Τσακιρίδου Ελένη, Αναπληρώτρια καθηγήτρια	Δ	εαρινό	141		129	28		101	20	NAI (102)
13	Παιδαγωγικά υλικά και μέσα	eclass.uowm.gr	45	Μπέσσας Δημήτριος, Καθηγητής	Δ,Ε	εαρινό	140		106	15		106	15	OXI
14	Διδακτική Μεθοδολογία	eclass.uowm.gr	41	Δημητριάδου Κατερίνα, Επίκουρη καθηγήτρια	Δ	Εαρινό	179		154	75		89	44	NAI (99)
15	Στοιχεία Γεωμετρίας και Επίλυση Προβλημάτων	eclass.uowm.gr	64	Νικολαντωνάκης Κων/νος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	Εαρινό	150		123	39		100	34	NAI (101)
16	Επεξεργασία ξενόγλωσσων κειμένων των Επιστημών της Αγωγής (Αγγλικά)	eclass.uowm.gr	80	Γρίβα Ελένη, Επίκουρη καθηγήτρια	Δ,Ε	Εαρινό	147		133	2		125	2	NAI (89)
17	Παιδαγωγική Ψυχολογία	eclass.uowm.gr	51	Ειδικός Επιστήμονας	Δ	χειμερινό	166	128		19	120		18	OXI
18	Νέα Ελληνική Ιστορία	eclass.uowm.gr	54	Φωτιάδης Κων/νος, Καθηγητής	Δ	Χειμερινό	170	135		35	108		29	NAI (75)
19	Διδακτική της Ελληνικής Γλώσσας	eclass.uowm.gr	53	Καμαρούδης Σταύρος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	Χειμερινό	152	125		4	125		4	OXI

20	Ελληνική Παιδική και Νεανική Λογοτεχνία	eclass.uowm.gr	56	Ακριτόπουλος Αλέξανδρος, Αναπηρωτής καθηγητής	Δ	Χειμερινό	150	121		12	121		12	NAI (67)
21	Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης	eclass.uowm.gr	45	Ηλιάδου- Τάχου Σοφία, Αναπληρώτρια καθηγήτρια	Δ	χειμερινό	161	131		24	116		22	NAI (78)
22	Πληροφορική και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση	eclass.uowm.gr	62	Φαχαντίδης Νικόλαος, Αναπληρωτής καθηγητής	Δ,Ε	χειμερινό	155	131		7	126		7	NAI (120)
23	Α΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Εισαγωγή στη θεωρία και πράξη του σχολείου και της διδασκαλίας	eclass.uowm.gr	66	Δημητριάδου Κατερίνα, Επίκουρη καθηγήτρια	Δ	Χειμερινό	158	135		0	135		0	NAI (150)
24	Θεωρίες Μάθησης και Μαθησιακές Δυσκολίες	eclass.uowm.gr	44	Αναστασίου Δημήτριος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	εαρινό	153		131	23		111	22	NAI (78)
25	Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	eclass.uowm.gr	55	Φωτιάδης Κων/νος, Καθηγητής	Δ	εαρινό	160		134	25		120	12	NAI (68)
26	Διδακτική των Μαθηματικών	eclass.uowm.gr	59	Λεμονίδης Χαράλαμπος, Καθηγητής	Δ	εαρινό	151		130	55		88	43	NAI (111)

27	Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	eclass.uowm.gr	61	Μαλανδράκης Γεώργιος, Λέκτορας	Δ	εαρινό	146			132	5		129	5	NAI (75)
28	Εκπαιδευτική Αξιολόγηση	eclass.uowm.gr	42	Ιορδανίδης Γεώργιος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	εαρινό	146			132	5		131	5	NAI (63)
29	Β΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Διδακτική της Ιστορίας	eclass.uowm.gr	70	Ανδρέου Ανδρέας, Καθηγητής	Δ,Ε	Χειμερινό & εαρινό	62	67	38	58	3	62	58	3	NAI (99)
30	Β΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Διδακτική της Φυσικής	eclass.uowm.gr	71	Σπύρτου Άννα, Επίκουρη καθηγήτρια	Δ,Ε	Εαρινό & χειμερινό	52	83	50	79	1	50	79	1	NAI (112)
31	Σχολική Ψυχολογία και Συμβουλευτική	eclass.uowm.gr	52	Ειδικός Επιστήμονας	Δ	Χειμερινό	159		133		21	117		21	OXI
32	Ειδική Αγωγή	eclass.uowm.gr	42	Αναστασίου Δημήτριος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	χειμερινό	162		135		9	134		3	NAI (65)
33	Β΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Διδακτική της Γλώσσας	eclass.uowm.gr	70	Καμαρούδης Σταύρος, Επίκουρος καθηγητής	Δ,Ε	Χειμερινό & εαρινό	84		82	59	0	82	59	0	OXI
34	Β΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Διδακτική των Μαθηματικών	eclass.uowm.gr	71	Λεμονίδης Χαράλαμπος, Καθηγητής	Δ	Χειμερινό & εαρινό	79		71	67	0	71	67	0	NAI (123)

35	Β΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Διδακτική της Μελέτης Περιβάλλοντος	eclass.uowm.gr	72	Μαλανδράκης Γεώργιος, Λέκτορας	Δ,Ε	Χειμερινό & εαρινό	51	19	46	19	1	46	19	1	NAI (40)
36	Β΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.:Διδακτική των Θρησκευτικών	eclass.uowm.gr	73	π. Ειρηναίος Χατζηγεφραμίδης, Επίκουρος καθηγητής	Δ	Χειμερινό & εαρινό	37		36	0	0	36	0	0	NAI (51)
37	Β΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.:Διδακτική των Εικαστικών	eclass.uowm.gr	73	Μπέσσας Δημήτριος, Καθηγητής	Δ,Ε	Χειμερινό & εαρινό	32	39	31	38	1	31	38	1	OXI
38	Β΄ Φάση ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.: Διδακτική της Μουσικής	eclass.uowm.gr	74	Θεοδωρίδης Νίκος, Ε.Ε.ΔΙ.Π. και Ειδικός Επιστήμονας	Δ,Ε	Χειμερινό & εαρινό	23	36	22	36	0	22	36	0	OXI
39	Διδακτική της Φυσικής Αγωγής	eclass.uowm.gr	75	Σέμογλου Κλεονίκη, Ε.Ε.ΔΙ.Π.	Δ,Ε	Χειμερινό & εαρινό	31	41	30	41	0	30	41	0	OXI
40	Εκπαιδευτικό Λογισμικό	eclass.uowm.gr	60	Φαχαντίδης Νικόλαος, Αναπληρωτής καθηγητής	Δ,Ε	εαρινό	140			135	1		135	1	NAI (53)

41	Εκπαιδευτική Πολιτική	eclass.uowm.gr	43	Ηλιάδου-Τάχου Σοφία, Αναπληρώτρια καθηγήτρια	Δ	εαρινό	144		120	36		104	33	NAI (52)
42	Διδασκαλία Δεύτερης / ξένης γλώσσας	eclass.uowm.gr	53	Γρίβα Ελένη, Επίκουρη καθηγήτρια	Δ,Ε	Εαρινό	146		135	10		130	9	NAI (69)
43	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	eclass.uowm.gr	48	Ιορδανίδης Γεώργιος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	χειμερινό	119	117		0	117		0	NAI (52)
44	Κοινωνική Ψυχολογία στην Εκπαιδευτική Πράξη	eclass.uowm.gr	46	Ειδικός Επιστήμονας	Δ	χειμερινό	121	117		1	117		1	OXI
45	Κοινωνικοπαιδαγωγικές Προσεγγίσεις στο Δημοτικό Σχολείο	eclass.uowm.gr	47	Θωίδης Ιωάννης, Επίκουρος καθηγητής	Δ	χειμερινό	121	119		0	118		0	NAI (51)
46	Συγκριτική Παιδαγωγική	eclass.uowm.gr	51	Ειδικός Επιστήμονας	Δ	εαρινό	121		118	2		114	1	OXI
47	Ελληνική Λαογραφία	eclass.uowm.gr	55	Κονταξής Κων/νος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	εαρινό	122		118	0		118	0	OXI
48	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	eclass.uowm.gr	48	Ειδικός Επιστήμονας	Δ	εαρινό	122		117	0		117	0	OXI

49	Αναλυτικά Προγράμματα	eclass.uowm.gr	82	Παπαδοπούλου Βασιλική, Αναπληρώτρια καθηγήτρια	Δ	Χειμερινό	38		35		1	35		1	ΌΧΙ
50	Παιδαγωγική του ελεύθερου χρόνου	eclass.uowm.gr	84	Θωΐδης Ιωάννης, Επίκουρος καθηγητής	Δ	Χειμερινό	28	14	26	14	0	16	14	0	ΌΧΙ
51	Οργάνωση και Λειτουργία της σχολικής μονάδας	eclass.uowm.gr	85	Ιορδανίδης Γεώργιος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	Χειμερινό	14	32	42		0	42		0	ΌΧΙ
52	Ιστορία της Αγωγής	eclass.uowm.gr	86	Ηλιάδου-Τάχου Σοφία, Αναπληρώτρια καθηγήτρια	Δ	Χειμερινό	41		40			40			ΌΧΙ
53	Εννοιολογική Ανάπτυξη	eclass.uowm.gr	86	Πνευματικός Δημήτριος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	Χειμερινό	20	21	35		0	35		0	ΌΧΙ
54	Αξιολόγηση και Αντιμετώπιση Μαθησιακών Δυσκολιών και Προβλημάτων Συμπεριφοράς	eclass.uowm.gr	87	Αναστασίου Δημήτριος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	Χειμερινό	22	17	37		0	37		0	ΌΧΙ

55	Ο Ελληνισμός της Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης	eclass.uowm.gr	90	Φωτιάδης Κων/νος, Καθηγητής	Δ	Χειμερινό	26		18		1	18		1	ΌΧΙ
56	Οργανωσιακή Συμπεριφορά	eclass.uowm.gr		Ιορδανίδης Γεώργιος Επίκουρος καθηγητής	Δ	Εαρινό	45			44	1		44	1	ΟΧΙ
57	Μέτρηση και Αξιολόγηση αντιληπτικο-κινητικών Ικανοτήτων και Δεξιοτήτων	eclass.uowm.gr	95	Σέμογλου Κλειώ, Ε.Ε.ΔΙ.Π.	Δ	χειμερινό	13	19	32		0	32		0	ΌΧΙ
58	Μουσική Θεωρία και Πράξη	eclass.uowm.gr	114	Θεοδωρίδης Νίκος, Ε.Ε.ΔΙ.Π.	Δ,Ε	χειμερινό	32	20	50		0	50		0	ΌΧΙ
59	Στρατηγικές γλωσσικής εκμάθησης και επικοινωνίας	eclass.uowm.gr	97	Γρίβα Ελένη, Επίκουρη καθηγήτρια	Δ,Ε	χειμερινό	4	22	26		0	26		0	ΌΧΙ

60	Εναλλακτικές μορφές Αξιολόγησης των Γλωσσικών Δεξιοτήτων	eclass.uowm.gr	97	Γρίβα Ελένη, Επίκουρη καθηγήτρια	Δ	χειμερινό	14	17	30		0	30		0	ΌΧΙ
61	Επιστημολογία	eclass.uowm.gr	100	Νικολαντωνάκης Κων/νος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	χειμερινό	4	46	41		4	37		4	ΌΧΙ
62	Εφαρμοσμένη Στατιστική	eclass.uowm.gr	100	Τσακιρίδου Ελένη, Αναπληρώτρια καθηγήτρια	Δ,Ε	χειμερινό	44	15	43	15	0	43	15	0	ΌΧΙ
63	Αγωγή Υγείας	eclass.uowm.gr	101	Ειδικός Επιστήμονας	Δ	χειμερινό									ΌΧΙ
64	Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	eclass.uowm.gr	103	Παπαδοπούλου Βασιλική, Αναπληρώτρια καθηγήτρια	Δ,Ε	εαρινό	2	21		14	1		14	1	ΌΧΙ
65	Ηθική και Συναισθηματική ανάπτυξη	eclass.uowm.gr	107	Πνευματικός Δημήτριος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	Εαρινό	14	15		26	1		26	1	ΌΧΙ
66	Νοητική Καθυστέρηση και αναπτυξιακές αναπηρίες	eclass.uowm.gr	108	Αναστασίου Δημήτριος, Επίκουρος καθηγητής	Δ,Ε	εαρινό	10	23		32	0		32	0	ΌΧΙ

67	Μικρασιατικός Ελληνισμός	eclass.uowm.gr	111	Φωτιάδης Κων/νος, Καθηγητής	Δ	εαρινό	1	31		26	3		26	3	ΌΧΙ
68	Παιδαγωγικές Κινητικές Εφαρμογές	eclass.uowm.gr	114	Σέμογλου Κλειώ, Ε.Ε.ΔΙ.Π.	Δ	εαρινό	24	5		27			27		ΌΧΙ
69	Εισαγωγή στη Διγλωσσία: Διγλωσσία και Εκπαίδευση	eclass.uowm.gr	97	Γρίβα Ελένη, Επίκουρη καθηγήτρια	Δ,Ε	εαρινό	11	27		34	4		34	4	ΌΧΙ
70	Στοιχεία Ιστορίας των Μαθηματικών και Μαθηματική Εκπαίδευση	eclass.uowm.gr	118	Νικολαντωνάκης Κων/νος, Επίκουρος καθηγητής	Δ	εαρινό	17			17	3		17	3	ΌΧΙ
71	Παιδαγωγική Γνώση Περιεχομένου στις Φυσικές Επιστήμες	eclass.uowm.gr	118	Σπύρτου Άννα, Επίκουρη καθηγήτρια	Δ,Ε	εαρινό	33			32	1		32	1	ΌΧΙ
72	Εφαρμογές Εκπαιδευτικής Έρευνας	eclass.uowm.gr	120	Τσακιρίδου Ελένη, Αναπληρώτρια καθηγήτρια	Δ	εαρινό	21	17		31	3		31	3	ΌΧΙ
73	Γ΄ Φάση: Ανάλυση παιδαγωγικού- διδακτικού έργου επί δύο εβδομάδες με θεωρητική προετοιμασία και ανατροφοδότηση	eclass.uowm.gr	78	Βασιλική Παπαδοπούλου, Αναπληρώτρια καθηγήτρια και Ειδικός Επιστήμονας	Δ,Ε	Εαρινό	117			114			144		ΌΧΙ

74	Το λεξιλόγιο: περιγραφή και διδασκαλία του	eclass.uowm.gr		Σακελλαρίου Αγγελική, Λέκτορας	Δ	Χειμερινό	13	12		1	12		1	OXI
75	Ειδικά θέματα διδακτικής της Ιστορίας	eclass.uowm.gr		Κασβίκης Κώστας, Λέκτορας	Δ	Χειμερινό	24	23		1	23		1	OXI
76	Σχεδιασμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων πολιτισμού	eclass.uowm.gr		Κασβίκης Κώστας, Λέκτορας	Δ	Εαρινό	31	30		1	30		1	OXI

2 Καταγράψτε τα μαθήματα με τη σειρά που ορίζεται στο *Πρόγραμμα Σπουδών* (δηλ. 1^ο, 2^ο, 3^ο κ.ο.κ. εξαμήνου), όπως ακριβώς στον Πίνακα 12.1.

3 Υπάρχουν επαρκή εκπαιδευτικά μέσα, όπως χώροι διδασκαλίας, συστήματα προβολής, υπολογιστές, εκπαιδευτικά λογισμικά; Αν η απάντηση είναι αρνητική, δώστε σύντομη αναφορά των ελλείψεων.

4 Αν η απάντηση είναι **θετική**, σημειώστε τον αριθμό των φοιτητών που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια γι' αυτό το μάθημα. Επίσης, επισυνάψτε ένα δείγμα του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε και περιγράψτε στην *Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης* τα κριτήρια και τους τρόπους αξιολόγησης της διδασκαλίας, προσθέστε στοιχεία της απόδοσης των φοιτητών, στοιχεία που δείχνουν τον βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών, με βάση π.χ. το ερωτηματολόγιο κατά την αποφοίτηση ή τα αποτελέσματα αξιολόγησης μαθημάτων από τους φοιτητές ή άλλα δεδομένα που αποδεικνύουν την επιτυχία του μαθήματος, καθώς και τυχόν δυσκολίες.

Αν το μάθημα **ΔΕΝ** αξιολογήθηκε, αφήστε το πεδίο κενό.

Πίνακας 13.1 Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2010-2011)

Τίτλος ΠΜΣ: «Επιστήμες της Αγωγής»

α.α.	ΜΑΘΗΜΑ2	Ιστότοπος3	Σελίδα Οδηγού Σπουδών4	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες	Υποχρεωτικό (Υ) Κατ'επιλογήν (Ε) Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ) Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; 5 (Εαρ.-Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους φοιτητές
1	Μεθοδολογία και Τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών	www.eled.uowm.gr	253	Κυρίδης Α.- Καθηγητής	Υποχρεωτικό (Υ)	Διαλέξεις (Δ),	Χειμερινό	27	27	21	ΟΧΙ
2	Σύγχρονες Διδακτικές Μέθοδοι	"	253	Δημητριάδου Α.- Επίκουρη καθηγήτρια	Υποχρεωτικό (Υ)	Διαλέξεις(Δ)	Χειμερινό	27	27	21	ΟΧΙ
3	Εφαρμοσμένη Στατιστική	"	253	Τσακιρίδου Ε.- Επίκουρη καθηγήτρια	Υποχρεωτικό (Υ)	Εργαστήριο(Ε)	Χειμερινό	27	27	21	ΟΧΙ
4	Ψυχολογία της Παιδικής Ηλικίας	"	253	Πνευματικός Δ.- Επίκουρος καθηγητής	Υποχρεωτικό (Υ)	Διαλέξεις(Δ)	Χειμερινό	27	27	21	ΟΧΙ
5	Πληροφορική και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση	"	253	Φαχαντίδης Ν.- Επίκουρος καθηγητής	Υποχρεωτικό (Υ)	Εργαστήριο(Ε)	Εαρινό	27	27	21	ΟΧΙ
6	Αρχές Διαμόρφωσης και Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού	"	253	Φαχαντίδης Ν.- Επίκουρος καθηγητής	Υποχρεωτικό (Υ)	Εργαστήριο(Ε)	Χειμερινό	26	26	26	ΟΧΙ

7	Γνωστική Ψυχολογία	"	253	Πνευματικός Δ.- Επίκουρος καθηγητής / Αναστασίου Δ.- Λέκτορας	Υποχρεωτικό (Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Εαρινό	9	9	9	OXI
8	Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών	"	253	Παπαδοπούλου Β. - Επίκουρη καθηγήτρια	Υποχρεωτικό (Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Εαρινό	9	9	9	OXI
9	Θέματα Λογοτεχνίας και Πολιτισμού	"	253	Ακριτόπουλος Α. - Επίκουρος καθηγητής, Χατζηγεφραμίδης Ε. - Επίκουρος καθηγητής	Υποχρεωτικό(Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Εαρινό	9	9	9	OXI
10	Ιστορία	"	253	Φωτιάδης Κ.- Καθηγητής, Ανδρέου Α.- Αναπληρωτής καθηγητής, Ηλιάδου- Τάχου Σ. - Επίκουρη καθηγήτρια	Υποχρεωτικό (Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Εαρινό	9	9	9	OXI
11	Διδασκαλία και Μάθηση των Μαθηματικών	"	253	Λεμονίδης Χ. - Καθηγητής	Υποχρεωτικό (Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Εαρινό	9	9	9	OXI
12	Διδασκαλία και Μάθηση Φυσικών Επιστημών	"	253	Καριώτογλου Π. - Καθηγητής, Σπύρτου Ά. - Επίκουρη καθηγήτρια	Υποχρεωτικό (Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Εαρινό	9	9	9	OXI
13	Εκπαιδευτική Πολιτική / Διοίκηση της Εκπαίδευσης	"	254	Ηλιάδου- Τάχου Σ. - Επίκουρη καθηγήτρια, Ιορδανίδης Γ. - Λέκτορας, Γρίβα Ε. - Λέκτορας	Υποχρεωτικό (Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Χειμερινό	9	9	9	OXI
14	Καινοτόμοι Θεσμοί στην Εκπαίδευση	"	254	Θωίδης Ι.- Επίκουρος καθηγητής	Υποχρεωτικό (Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Χειμερινό	9	9	9	OXI

15	Γλωσσικές δεξιότητες και μαθησιακές δυσκολίες	"	254	Καμαρούδης Σ.- Επίκουρος καθηγητής, Γρίβα Ε. - Λέκτορας, Αναστασίου Δ. - Λέκτορας	Υποχρεωτικό (Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Χειμερινό	9	9	9	OXI
16	Ζητήματα έρευνας και διδασκαλίας της Ιστορίας και του πολιτισμού	"	254	Ανδρέου Α. - Αναπληρωτής καθηγητής, Ηλιάδου- Τάχου Σ. - Επίκουρη καθηγήτρια, Μπέτσας Ι. - Λέκτορας	Υποχρεωτικό (Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Χειμερινό	9	9	9	OXI
17	Ιστορία και επιστημολογία των θετικών επιστημών	"	254	Κ. Νικολαντωνάκης - Λέκτορας	Υποχρεωτικό (Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Χειμερινό	8	8	8	OXI
18	Διδασκαλία των Μαθηματικών με χρήση ΤΠΕ	"	254	Λεμονίδης Χ. - Καθηγητής	Υποχρεωτικό (Υ) Μάθημα κατεύθυνσης	Διαλέξεις(Δ)	Χειμερινό	8	8	8	OXI

Πίνακας 13.2 Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. Έτος 2010-2011)

Τίτλος ΠΜΣ: «Επιστήμες της Αγωγής»

α/α	Μαθήματα	Κωδ. Μαθ.	Ώρες διδ/λίας	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης	Διδακτικές μονάδες / ECTS	Πολλαπλή βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Σε ποιο εξάμηνο των σπουδών αντιστοιχεί (1ο, 2ο...);	Τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (ΝΑΙ/ΟΧΙ)
1	Μεθοδολογία και Τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών		2	ΌΧΙ	7.5	ΝΑΙ	1ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
2	Σύγχρονες Διδακτικές Μέθοδοι		2	ΝΑΙ	7.5	ΝΑΙ	1ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
3	Εφαρμοσμένη Στατιστική		2	ΌΧΙ	7.5	ΝΑΙ	1ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
4	Ψυχολογία της Παιδικής Ηλικίας		2	ΝΑΙ	7.5	ΝΑΙ	1ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
5	Πληροφορική και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση		2	ΝΑΙ	7.5	ΝΑΙ	2ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
6	Γνωστική Ψυχολογία		2	ΌΧΙ	7.5	ΝΑΙ	2ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
7	Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών		2	ΌΧΙ	7.5	ΝΑΙ	2ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
8	Θέματα Λογοτεχνίας και Πολιτισμού		2	ΌΧΙ	7.5	ΝΑΙ	2ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
9	Ιστορία		2	ΌΧΙ	7.5	ΝΑΙ	2ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
10	Διδασκαλία και Μάθηση των Μαθηματικών		2	ΌΧΙ	7.5	ΝΑΙ	2ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
11	Διδασκαλία και Μάθηση Φυσικών Επιστημών		2	ΌΧΙ	7.5	ΝΑΙ	2ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
12	Εκπαιδευτική Πολιτική / Διοίκηση της Εκπαίδευσης		2	ΌΧΙ	7.5	ΝΑΙ	3ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
13	Καινοτόμοι Θεσμοί στην		2	ΌΧΙ	7.5	ΝΑΙ	3ο	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ

	Εκπαίδευση									
14	Γλωσσικές δεξιότητες και μαθησιακές δυσκολίες		2	Όχι	7.5	NAI	3ο	Όχι	NAI	NAI
15	Ζητήματα έρευνας και διδασκαλίας της Ιστορίας και του πολιτισμού		2	Όχι	7.5	NAI	3ο	Όχι	NAI	NAI
16	Ιστορία και επιστημολογία των θετικών επιστημών		2	Όχι	7.5	NAI	3ο	Όχι	NAI	NAI
17	Διδασκαλία των Μαθηματικών με χρήση ΤΠΕ		2	Οχι	7.5	NAI	3°	Όχι	NAI	NAI
18	Αρχές Διαμόρφωσης και Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού		2	Όχι	7.5	NAI	3ο	Όχι	NAI	NAI

Πίνακας 14. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΜΔΕ)

Τίτλος ΠΜΣ: «Επιστήμες της Αγωγής»

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των απόφοιτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2006-2007	19				19(100%)	9
2007-2008	12				12(100%)	9
2008-2009	14				14(100%)	9
2009-2010	22			2(9%)	20(90.9%)	9
2010-2011	30			4(13.4%)	26(86.6%)	9
Σύνολο	97			6(6.2%)	91(93.8%)	9

Επεξηγήσεις:

Σημειώστε σε κάθε στήλη τον αριθμό των φοιτητών που έλαβαν την αντίστοιχη βαθμολογία και το ποσοστό που αυτοί εκπροσωπούν επί του συνολικού αριθμού των αποφοιτησάντων το συγκεκριμένο έτος [π.χ. 6 (=5%)].

Προσοχή! Το άθροισμα κάθε έτους πρέπει να συμφωνεί με το άθροισμα των αποφοιτησάντων που δώσατε για το αντίστοιχο έτος στον **Πίνακα 4**.

Πίνακας 15. Αριθμός Επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος

	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z	H	Θ	I	K
2006	19	24		35	1	5		7	5	1	4
2007	3	20		54	2	17		6	21		23
2008	3	19	2	43	1	21	2	2	26		23
2009	2	23	1	53	1	9	1		25	1	13
2010	3	15	4	46	1	25	5	12	16		17
2011		19	5	29		17		4	27		15
Σύνολο	30	120	12	260	6	94	8	31	120	2	95

Επεξηγήσεις:

A = Βιβλία/μονογραφίες

B = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές

Γ = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές

Δ = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές

E = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

ΣΤ = Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

Z = Συλλογικοί τόμοι στους οποίους επιστημονικός εκδότης είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος

H = Άλλες εργασίες / Εκπαιδευτικό Υλικό / Ιστορικά αρχεία

Θ = Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

I = Βιβλιοκρισίες που συντάχθηκαν από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος

K= Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (χωρίς κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

Πίνακας 16. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου του Τμήματος

	A	B	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Z
2006-2007	42	3	4	12	10	15	4
2007-2008	60	2	3	15	9	13	4
2008-2009	59	3	2	18	9	11	4
2009-2010	101	3	1	14	14	8	2
2010-2011	140	3	2	10	18	9	4
Σύνολο	402	14	12	69	60	56	18

Επεξηγήσεις:

A = Ετεροαναφορές

B = Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου

Γ = Βιβλιοκρισίες τρίτων για δημοσιεύσεις μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος

Δ = Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων

Ε = Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών

ΣΤ = Προσκλήσεις για διαλέξεις

Z = Διπλώματα ευρεσιτεχνίας / Διακρίσεις-Βραβεία

Πίνακας 17. Διεθνής Ερευνητική/Ακαδημαϊκή Παρουσία Τμήματος

		2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	Σύνολο
Αριθμός συμμετοχών σε διεθνή ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα	Ως συντονιστές	1	1					2
	Ως συνεργάτες (partners)	2	1	2	3			8
Αριθμός μελών ΔΕΠ με χρηματοδότηση από διεθνείς φορείς ή διεθνή προγράμματα έρευνας		3	5	5	5		1	18
Αριθμός μελών ΔΕΠ με διοικητικές θέσεις σε διεθνείς ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς οργανισμούς ή επιστημονικές εταιρείες		2	2	1				5

Σημείωση: Τα σκιασμένα πεδία δεν συμπληρώνονται.